TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 26 (1637) 1981 BIRŽELIO-JUNE 25 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 35 ct.

Odisėjiškas kunigas

"Vyrą pagarbinki, mūza, patyrusį vargo didžiausio..." Taip rašė Homeras apie savo herojų. Šiandieną, žvelgdami į praėjusį gyvenimą, galėtume taikyti anuos žodžius daugeliui mūsų tautiečių, kurie, patekę į didžiojo karo sūkurius, turėjo daug kentėti ir pagaliau likti be tėviškės. Vienas tokių tautiečių yra a.a. kunigas Petras Ažubalis, kurio mirties metinės sueina š.m. liepos 12 dieną. Lietuvių visuomenė tą sukaktį paminėjo birželio 13 d., kol dar atostogų metas neprasidėjo. Atrodo, kad Velionies mirties sukaktis kasmet bus dar ilgai minima, nes paliko tikrai minėtinus pėdsakus — regimus savo darbus. Tiesa, nevisi numatyti darbai buvo atlikti — dalis liko tiktai projektuose, tačiau ir tai, kas Velionies padaryta, galima vadinti dideliais darbais. Retas kuris išeivijos kunigas praeityje yra tiek nuveikęs per 62 gyvenimo metus. Kun. P. Ažubalis, atvykęs Kanadon, kaip jaunas kunigas, jokiu ypatingu užmojum pradžioje nepasižymėjo. Trumpą laiką vikaravo angliškoje parapijoje, kur susipažino su vietinės veiklos būdais bei reikalavimais. Tie pirmieji žingsniai rengė jam kelią į platesnę dirvą lietuvių visuomenėje Toronte. Neilgai jam teko ruoštis, nes jo rankų reikėjo lietuvių parapijai.

PIRMIEJI kun. P. Ažubalio žingsniai lietuviškoje parapijoje buvo gana kuklūs. Neatrodė, kad tai žmogus, iš kurio išaugs didelių darbų sumanytojas ir vykdytojas. Šv. Jono Kr. šventovė, kuri buvo pavesta jo globai, taip pat buvo labai kukli, mažytė. Visa tai sudarė įspūdį, kad tai eilinio kunigo aptarnaujama šventovė ir parapija, neturinti galimybių plėstis. Bet tai buvo klaidingas įspūdis. Kun. P. Ažubalio figūra lietuvių gyvenime ėmė palengva didėti, įgauti vis daugiau reikšmės bei įtakos. Ir kai ėmė kilti mažytės audros Toronto lietuvių kolonijoje, išryškėjo ir kun. P. Ažubalio talentas. Kai jo tvarkoma parapija skilo į dvi ir atsirado antra parapija, kun. P. Ažubalis greitai susiorientavo — praplėtė, padidino turimą šventovę, pasitelkė naujų kunigų, sustiprino parapijos veiklą ir atlaikė savo pozicijas. Kai pavyko pirmas didesnis užmojis, ėmėsi kitų — pastatydino Gerojo Ganytojo stovyklavietę Wasagoje, taip pat klebonijos priestatą, kuriame įsirengė "Tėviškės Žiburiai". Kun. P. Ažubalio dėka "Tėviškės Žiburiai", vargę keliolika metų ugniagesių rūsyje, galėjo persikelti į žmoniškesnes patalpas. Jisai buvo tas žmogus, kuris sugebėjo telkti lėšas, ypač tais laikais, kai doleris sunkiai buvo prieinamas, o mūsų tautiečiai buvo naujakuriai.

VELIONIS, pasiekęs gana stambių laimėjimų ir atlaikęs visas audras, visdėlto nerimo, nes matė, kad reikia didesnių žygių, norint patenkinti bene dešimties tūkstančių lietuvių poreikius Toronte. Pirmas jo didesnio masto užmojis buvo lietuvių kapinės. Jų nebuvo — teko naudotis angliškomis. Bet kaip tai padaryti, kai nė viena tautybė Toronte savų kapinių neturėjo? Velionis, ilgai jieškojęs, pagaliau rado plotą žemės prie angliškų kapinių dabartinėje Mississaugoje. Tą plotą užpirko savo vardu, nes neturėjo arkivyskupijos leidimo. Turėdamas žemę, vėliau gavo ir reikalingus leidimus. Taip išaugo lietuviškos kapinės, kuriose šiandieną ilsisi 1200 tautiečių tarp impozantiškų paminklų. Bet tai yra neviskas. Kapinės buvo tiktai įžanga į dar didesnį projektą, būtent, Anapilį — ištisą lietuvišką sodybą. Kai paaiškėjo, kad netoli kapinių yra prieinamas plotas žemės, Velionis užpirko savo vardu, nes neturėjo tam leidimo iš arkivyskupijos. Ant tos žemės išaugo didžiulė salė su patalpom "Tėviškės Žiburiams", kredito kooperatyvui ir mažesne sale susirinkimams. Po to išdygo klebonija ir šventovė, pavadinta Lietuvos Kankinių vardu. Taip atsirado Anapilis, kurio savininku tapo Anapilio Sodybos Korporacija (išskyrus šventovę ir klebonija). Tai tvirtovė, kuri iškalbingai liudija odisėjišką kunigą, perėjusį skundų bei kritikos ugnį ir palikusį lietuvių visuomenei didelę religinę bei tautinę atramą.

Anapilio gėlės, skirtos pagerbti a.a.kunigui PETRUI AŽUBALIUI, jo steigėjui, prie dailininkų Tamošaičių kilimo, kurio viršutinėje dalyje vaizduojamas tautinės gyvybės medis, auginamas jaunosios kartos Nuotr. O. Burzdžiaus

Klestintis gyvenimas Lietuvoje?

Apie tokį religinės laisvės pilną gyvenimą rašo maskvinė žinių agentūra "Novosti"

JAV-se išeinantis žurnalas "Columbia" 1981 m. gegužės mėnesio numeryje (volume 61, no. 5) išspausdino savo bendradarbio Elmer von Feldt straipsnį apie religijos laisvę Sov. Sąjungoje ir Lietuvoje. Jame cituojamas "Novosti" pranešimas, sakantis, kad Sov. Sąjungoje yra per 1000 katalikų šventovių dešimtyje (iš penkiolikos) respublikų. Katalikų gyvenimas ten esą klesti. Lietuvoje esama 630 katalikų šventovių, Latvijoje — 200, kitos šventovės esančios vakarinėje Ukrainos dalyje ir Gudijoje.

Kiek iš viso gyvena katalikų Sov. Sąjungoje, nežinoma, nes nesą tokios statistikos. Iš kitų šaltinių betgi žinoma, kad Sov. Sąjungoje yra penki milijonai katalikų, kurių pusė gyvena Lietuvoje ir sudaro 80% visų krašto gyventojų.

Kunigų seminarija

"Novosti" taipgi skelbia, kad Kaune ir Rygoje veikia katalikų kunigų seminarijos. Kauno seminarija esanti įkurdinta buvusiame saleziečių vienuolyne, kuris esąs žymus XVII š. meno paminklas.

(Sovietinė agentūra betgi nemini, kad tai buvę Švč. Trejybės parapijos pastatai. Nors jie XVII š. buvo pastatyti vienuolėms, bet vėliau tarnavo parapijos reikalams. Saleziečiai tą parapiją valdė gana trumpai — tik vokiečių okupacijos metais. Sovietai konfiskavo šventovę, išgriovė vidaus įrengimus ir pavertė paprasta sale. Kauno kunigų seminarijos pastatai taip pat sovietų buvo konfiskuoti, o klierikai įkurdinti Švč. Trejybės parapijos pastatuose, kurie tam reikalui nėra pritaikyti. Klierikai gyvena labai susispaudę. Ilgus metus jie negalėjo naudotis nei buvusia Šv. Jurgio (seminarijos) šventove, nei Švč. Trejybės. Tik pastaruoju metu ateina žinios, kad pagaliau sovietinė valdžia leido atnaujinti Švč. Trejybės šventovę ir panaudoti seminarijai. M.).

"Sąžinės laisvė"

"Novosti" agentūra savo pranešime tvirtina, kad sąžinės laisvė Sov. Sąjungoje yra laiduota konstitucijos, taip pat — teisė išpažinti betkokią religiją ir atlikti religines apeigas. Tikinčiųjų Bendrija esanti atskirta nuo valstybės, ir tai esą "užtikrina sąžinės laisvę". Lietuvoje 1968 ir 1977 m. atspausdintos maldaknygės masiniais kiekiais. 1980 m. atspausdinta 60.-000 egz. katekizmo — pirmą kartą po 40 metų.

"Novosti" taipgi pažymi, kad tarp katalikų kunigų yra nuomonių skirtumų bei nesutikimų. Net ir dabar esama kunigų, priklausančių nelojalių grupei.

Buržuazinės valdžios laikais kiekvienai parapijai esą tekdavo po 30 ha žemės, tikinčiųjų bendruomenės išlaikydavo labdaros institucijas, bet sovietinė valdžia tas privilegijas panaikinusi. Šią reformą tikinčiųjų ir kunigų dauguma patvirtinusi. Kunigų perėjimas į "lojalią poziciją" buvęs visai natūralus.

Suminėjęs tas "Novosti" žinias, "Columbia" žurnalo bendradarbis prideda savo komentarus. Jis pastebi, kad minėtoji agentūra nemini religijos suvaržymų. O tų valdžios suvaržymų vykdytoja esanti religinių reikalų taryba. Ji prižiūri sovietinės valdžios nuostatų vykdymą. Tarybos pareiga esanti "kontroliuoti tikslų vykdymą Sov. Sąjungos konstitucijos nuostatų ir religiją liečiančių įstatymų".

Iš tikrųjų betgi religinių reikalų taryba yra valstybės organas, veikiantis panašiai, kaip KGB. Visa religinė veikla priklauso nuo jos pritarimo. Nė viena tikybinė bendruomenė negali veikti, jeigu savo priešakyje neturi 20 narių komiteto virš 18 metų amžiaus. Jie turi išrinkti trijų narių vykdomąjį komitetą, tvarkantį visus tikybinės bendruomenės reikalus. Be to, turi būti sudaryta trijų narių kontrolės komisija, siunčianti savo pranešimus religinių reikalų tarybai.

Minėtų komitetų bei komisijų nariai turi būti priimtini tarybai, kuri juos tvirtina arba pašalina. Ne vyskupas, o vykdomasis komitetas parenka kunigą arba pastorių, kuris privalo turėti darbo leidimą iš religinių reikalų tarybos. Pastaroji turi savo informatorius beveik kiekvienos parapijos komitete.

Pamaldos gali būti laikomos tiktai šventovėje. Jas draudžiama laikyti privačiuose namuose. Jų dalyviai negali būti skirstomi pagal amžių ar lytį. Dėlto negali būti atskirų pamaldų vaikams, moterims, vyrams, jaunimui ir pan. Nei kunigai, nei parapijos neturi teisės organizuoti religinių grupių bei klubų net ir studijų tikslu. Draudžiama mokyti vaikus religijos arba organizuoti jiems kitokią veiklą. Religinei bendruomenei neleidžiama nei pramoginė, nei socialinė, nei labdarinė veikla. Betkokia pramoginė, pedagoginė, kultūrinė, socialinė ir labdarinė veikla priklauso sovietinei valstybei.

"Columbia" žurnalo bendradarbis, remdamasis Lietuvių Informacijos Centro žiniomis, pastebi, kad parapijų komitetai, komunistų infiltruoti, gali net uždaryti parapijas.

Kandidatų skaičius į kunigų seminariją esąs labai apribotas, o įstojimas suvaržytas. Sovietinė valdžia kontroliuoja ne tik kandidatų priėmimą, bet ir dėstytojų skyrimą.

Vatikano radijas

"Novosti" pranešime giriamas vieno Lietuvos kunigo pamokslas, kuriame jis ragino žmones "saugoti ir plėsti kol-

(Nukelta į 4-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

KRIZĖ IRANE SUKĖLĖ AJATOLOS R. CHOMEINIO susikirtimas su išrinktu prez. A. Bani-Sadru. Pirmiausia buvo uždarytas jo leistas laikraštis, o kiek vėliau iš jo buvo atimtos karinių pajėgų vado pareigos. Teherano gatvėse prasidėjo demonstracijos, reikalaujančios kartuvių A. Bani-Sadrui, jo namų sodelyje sprogo bomba. Specialiame posėdyje mahometonų dvasiškių vyraujamas parlamentas prez. A. Bani-Sadrą apkaltino revoliucijos kėlimu, pripažino jį netinkamu prezidento pareigoms ir netgi suvertė kaltę dėl devynis mėnesius trukusio karo su Iraku nesėkmių, kai iš tikrųjų Iraną į visišką chaosą yra įstūmusi ajatolos R. Chomeinio revoliucija, jokios išminties politikoje neturinčių dvasiškių siautėjimas. Šiuo metu A. Bani-Sadras yra dingęs. Spėjama, kad jis organizuoja opoziciją prieš chaoso kurstytojus ar galbūt jau yra pabėgęs užsienin. A. Bani-Sadras yra ekonomistas, baigęs Sorbonnos universitetą ir netgi jame profesoriavęs. Jis buvo vienintelis politikas, susirūpinęs kasdien didėjančiomis ekonominėmis problemomis, prezidentu išrinktas balsų dauguma, bet jo galią visiškai suvaržė ajatola R. Chomeinis, siautėjantys mahometonų dvasiškiai. Pasienio sargyboms yra įsakytas A. Bani-Sadro suėmimas, kuris tikriausiai baigtųsi teismu ir egzekucija.

Parduos ginklus

Tris dienas Pekinge viešėjo JAV valstybės sekr. A. Haigas. Jo viešnagė buvo užbaigta pranešimu, kad JAV sutiko komunistinei Kinijai parduoti savo ginklus. Viešnagės metu taipgi paaiškėjo, kad dar prez. J. Carterio valdymo metais Kinijos pasienyje buvo pastatyta speciali stotis, sekanti sovietinių raketų bandymus. Ji pakeitė šacho laikais Irane turėtas panašias amerikiečių stotis. Stebėjimą atlieka JAV žvalgybos įrenginiais aprūpinti kiniečiai, teikiantys informaciją Vašingtonui. Komunistinės Kinijos apginklavimas aiškiai yra nukreiptas prieš Sovietų Sąjungą. A. Haigo vizitą Kinija panaudojo savo tikslams, pasiūlydama Sovietų Sąjungai kariuomenių sumažinimą pasienyje ir naujas derybas įtampą keliančiais klausimais. Pagrindine kliūtimi JAV ir komunistinės Kinijos suartėjime tebėra tautinė Kinija Taiwane, kurią ginklais ir toliau žada remti prez. R. Reaganas.

Pasmerkė be bausmės

Jungtinių Tautų saugumo taryba vienbalsiai pasmerkė Izraelį už atominio reaktoriaus sunaikinimą Irake ir pareikalavo atlyginti padarytus nuostolius. Tai turbūt pirmas atvejis, kai prieš Izraelį balsavo ir JAV atstovė J. Kirkpatrick, paruošusi kompromisinę rezoliuciją su Irako užsienio reikalų min. S. Hammadu. Iš jos buvo išjungta betkokia bausmė Izraeliui, kad už rezoliuciją galėtų balsuoti ir J. Kirkpatrick. JAV senato užsienio reikalų komitetas apklausinėja valdžios pareigūnus dėl Izraelio žygio. Jie sakosi neturėję jokių įrodymų, kad tuo reaktorium Irakas ruošėsi pasigaminti atominę bombą. Prancūzija paskelbė, kad jos statomas reaktorius 10 metų būtų buvęs visiškoje prancūzų technikų kontrolėje. Šį kartą kritiškiau į Izraelio premjerą M. Beginą pradeda žiūrėti ir jį visada rėmę senatoriai. Jaučiamas aiškus susirūpinimas, kad M. Beginas apie planuojamą Irako puolimą nepainformavo JAV vyriausybės, nors jam panaudojo amerikietiškus lėktuvus ir netgi bombas. Šis įvykis sumenkino pasitikėjimą Izraeliu.

Teismas Varšuvoje

Varšuvoje buvo pradėta Nepriklausomos Lenkijos Federacijos vado L. Moczulskio ir kitų trijų šios grupės narių byla. Jie birželio 5 d. buvo išleisti iš kalėjimo, o dabar buvo apkaltinti sąmokslu prieš komunistinę vyriausybę, kai dėl jų paleidimo protestuoti pradėjo Maskva. Kritiškų žodžių Lenkijai pažėrė sovietų kompartijos centro komiteto vardu kalbėjęs L. Zamiatinas. Pasak jo, jau atėjęs laikas imtis veiksmingos akcijos, kuri Lenkiją vėl sugrąžintų į komunistinių valstybių stovyklą. Lenkijos klausimu šią savaitę yra šaukiamas sovietų kompartijos centro komiteto posėdis. Žydų aktyvistas V. Brailovskis, leidęs pogrindinį laikraštėlį, Maskvoj įvykusiame teisme susilaukė neįtikėtinai švelnios bausmės — penkerių metų tremties Sibire. Net ir ši bausmė dar buvo sumažinta beveik dvejais metais, kuriuos jis prieš teismą praleido kalėjime.

Socialistų pergalė

Prancūzų posūkį į prez. F. Mitterando socializmą išryškino jau pirmoji parlamento rinkimų dalis, kurioje balsų daugumos susilaukė socialistų ir kairiojo sparno kandidatai. Skaudžiausias smūgis ištiko komunistus su jų vadu G. Marchaisu, tesurinkusius 15% balsų. Antrasis balsavimas patvirtino socialistų pergalę, užtikrindamas jų visišką daugumą parlamente penkeriem metam. Prez. F. Mitterandas dabar turės laisvas rankas visiems savo planams įgyvendinti.

KANADOS ĮVYKIAI

Nori didesnių algų

Spaudoje buvo kritiškai sutiktas specialaus komiteto pasiūlymas gerokai padidinti federacinio parlamento ir ministerių kabineto narių algas. Tą komitetą sudarė trys buvusieji parlamento nariai — du liberalai ir vienas socialistas. Bendru visų partijų 1975 m. pasiektu susitarimu algos kiekvienerių metų sausio 1 d. padidinamos 7,5%. Parlamento nariai dabar jau gauna $32.700 algą ir $14.-400 priedą, atleistą nuo pajamų mokesčio. Tą pagrindinę algą siūloma pakelti iki $45.-000. Panašaus pakėlimo susilauktų ir ministeriai, dabar gaunantys $71.200, ir pats ministeris pirmininkas, kurio dabartinė alga yra $87.500. Šiam algų pakėlimui pritaria ir P. E. Trudeau. Pasak jo, 12% peržengusi infliacija gerokai sumažino parlamento ir valdžios narių pajamas, nes metinis 7,5% atlyginimų padidinimas neišlygina infiacijos atnešamos žalos. Min. pirm. P. E. Trudeau, kuriam spaudimą daro liberalai parlamentarai, sutinka svarstyti pasiūlytą algų padidinimą, jeigu jam pritars opozicinės partijos. Spaudoje tas pasiūlymas sutinkamas kritiškai. Pirmiausia nuo pat pat praėjusių rinkimų Kanados parlamentas neaptarė ir neįvedė jokių priemonių infliacijai sumažinti. JAV-se ji jau yra nukritusi iki 5%, o Kanadoje siekia 12,6%. Praėjusią savaitę buvo paskelbta, kad ji sumažėjo iki 12,3% dėl maisto gaminių atpigimo gegužės mėnesį. Vėliau betgi paaiškėjo, kad Kanados statistika padarė klaidą. Žemės ūkio ministerijos duomenimis, maisto gaminių kainos padidėjo. Tad infliacija tebėra ligšioliniame 12,6% lygyje.

(Nukelta į 8 psl.)

Šiame numeryje:

Odisėjiškas kunigas
Prisimenant a.a. kun. Petrą Ažubalį mirties metinių proga

Klestintis gyvenimas Lietuvoje?
Amerikiečių žurnalistas komentuoja "Novosti" agentūros duomenis

Lietuvių-žydų santykiai dialoge
Baigiamosios prof. Antano Musteikio pastabos opiuoju klausimu

Vilniaus administracija — išdavikiška ar petriotinė?
Rašo Z. Čėsna, ilgai gyvenęs ir dirbęs sovietinamoje Lietuvoje

Šimtasis "Aušros" gimtadienis
Pogrindžio leidinys, primenantis Basanavičiaus "Aušros" sukaktį

Po audros ateina giedra
Tęsinys pokalbio su Venecuelos LB pirmininku dr. V. Dambrava

Antano Tulio novelės
J. Kuzmickis apie novelių rinkinį "Inteligentų stalas"

"Soviet Genocide in Lithuania"
Dr. Jonas Balys atsako į spaudoje iškeltus priekaištus

Baigė svo kelionę
A.a. Stasys Teišerskis, ilgametis Sibiro trmtinys, miręs Toronte

Kultūrinė vakaronė Britanijos Londone
Rašytojas K. Barėnas apie tenykštį literatūros vakarą

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $15, pusmetinė — $8. Rėmėjo prenumerata $20.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija n e a t s a k o. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos n u o m o n ę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $15.00 per year, $8.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

★ **ROŽINIS YRA ŠVENTUMO MOKYKLA** pareiškė Šv. Tėvas Jonas-Paulius II Gyvojo Rožinio sąjūdžio nariams, kurių buvo susirinkę per 3,000. Gyvojo Rožinio mokykla esą moko tikinčiuosius jungtis Kristaus kančion ir maldon bei skatina pirmiausia rūpintis tais dalykais, kurie yra Viešpaties. Skausmingosios dalies paslaptyse tikinčiajam išryškėja mintis, kad neįmanoma būti tikru krikščioniu, siekiančiu tobulybės, jei dvasiškai nekopiama į Kalvarijos kalną su Jėzumi ir Marija, klusniai priimant Viešpaties skirtuosius kryžius bei kančias.

★ **KOMUNISTINĖJE KINIJOJE KATALIKŲ BENDRIJOS PADĖTIS** nėra žymiai pagerėjusi. Pasak kun. John Palm, SJ, kuris kadaise darbavosi Kinijos žemyne, o dabar darbuojasi Taiwane, komunistinėje Kinijoje nėra veikiančių šventovių, išskyrus propagandos sumetimais atidarytas šventoves užsieniečių lankomuose didmiesčiuose. Iš užsienio besilankantieji kiniečiai kunigai net ir tose šventovėse negali viešai Mišių laikyti.

★ **JAU KELETAS KINIEČIŲ KUNIGŲ IR SESELIŲ** buvo nuvykę komunistinėn Kinijon aplankyti savo giminių. Jų pranešimai esą labai liūdni. Žmonės esą ten paversti elgetomis. Jiems valdžios nustatoma su kuo gali tuoktis, kiek vaikų šeimoje turėti, kur gyventi, kur vaikus mokyklon siųsti. Valdžia norinti visas religijas visiškai atkirsti nuo vakarietiško pasaulio. Apsilankantieji giminės iš užsienio gali apsistoti tiktai keliuose didmiesčiuose, specialiuose viešbučiuose ir niekur iš tų didmiesčių išvykti neleidžiama. Giminės juos turi susitikti tuose viešbučiuose, kur visi yra atidžiai sekami. Vienas viltį teikiantis ženklas, pasak kun. Palm, kad dauguma jaunimo yra nusistačiusi prieš komunistinę valdžią. Jis pats spaudai papasakojo už ką jis buvęs komunistų 1953 m. apkaltintas ir ištremtas iš krašto. Jo lagamine rasta amerikietiška vėliavėlė buvęs įrodymas, kad jis esąs JAV šnipas, o tarp daiktų atrastas barzdai skusti peiliukas buvęs įrodymas, kad jis smurtu pasiruošęs kėsintis prieš komunistinę valdžią.

★ **JAV KATALIKŲ SKAIČIUS** jau prašoko 50 milijonų, pagal 1981 m. katalikų metraščio statistiką. Per 1980 metus JAV-se katalikų skaičius paaugo 637,664 nariais. Visdėlto šiais metais katalikų skaičius esąs proporcingai mažesnis JAV gyventojų skaičiaus atžvilgiu. Pernai katalikai sudarė 22.47% visų JAV gyventojų, o šiemet — 22.05%. Vyskupų skaičius JAV-se yra per metus paaugęs nuo 353 iki 360, tačiau kunigų skaičius sumažėjęs: 1979 m. buvo 58,430, o 1980 m. — 58,398. Kunigų skaičius mažėja tik vienuolijose, nes per 1980 metus pasauliečių kunigų skaičius paaugo nuo 35,418 iki 35,627, o vienuolių kunigų skaičius smuko nuo 23,203 iki 22,771. Seselių skaičius irgi per tuos metus sumažėjo nuo 126,517 iki 122,653, o broliukų skaičius paaugo nuo 7,941 iki 7,966. Čikagos arkivyskupija tebėra didžiausia JAV-se ir turi 2.38 milijono tikinčiųjų. Antroji savo didumu yra Los Angeles (2.23 milijono), o trečioji — Bostono (2.01 milijono). Vyskupijų seminarijose klierikų skaičius per metus sumažėjo nuo 8,552 iki 7,954, o vienuolijų seminarijose — nuo 4,674 iki 4,514. Įdomu, kad per 1980 metus vėl paaugo nuolatinių dijakonų skaičius nuo 4,093 iki 4,725.

★ **LENKIJOJE KUNIGŲ SKAIČIUS VĖL PAAUGO.** Pernai Lenkijoje įšventinti 632 kunigai, t.y. 43 kunigais daugiau nei užpernai. Daugiausia naujų kunigų susilaukė šios vyskupijos: Tarnow (39 kunigų) ir Krokuvos (36 kunigų). Statistikos rodo, kad 1980 m. Lenkijoje klierikų skaičius pakilo 15%. 1979 m. Lenkijos seminarijose buvo 5,845 klierikai, o 1980 m. — 6,285.

★ **VYSK. PEDRO APARICIO Y QUINTILLA** iš El Salvadoro lankėsi JAV-se ir kalbėjo grupei studentų Kalifornijos universitete, Berkeley mieste. Jis nurodė, kad komunistinės jėgos naudoja Kubą bazę savo antpuoliams prieš jo kraštą. Esą, jei El Salvadoras prieš šį komunistų antpuolį neatsilaikys, tai 10 metų laikotarpyje žlugsianti visa Centrinė Amerika. Tada komunistinės kovos persimesią į JAV. Nors El Salvadoras nori savo vidaus problemas savarankiškai spręsti, visdėlto jis negali atsilaikyti prieš Rusijos milžiną. Vysk. Aparicio pilnai sutinkąs su JAV vyskupų konferencijos mintimi, kad JAV ginklais neremtų El Salvadoro vyriausybės, bet tik su sąlyga, kad taipgi jokie ginklai iš kitų kraštų nepasiektų El Salvadoro komunistų ir kad pasaulio jėgos pastotų kelią revoliucinei Rusijos veiklai Centrinėje Amerikoje. Šiuo metu, pasak vyskupo, visdėlto komunistams ginklai gabenami iš Nikaragvos, Hondūro bei Meksikos ir niekas dėl to neprotestuoja, o kai JAV nusprendžia El Salvadoro valdžią paremti ginklais — politiniame pasaulyje kyląs baisiausias žemės drebėjimas.

★ **KARD. JAN WILLEBRANDS** savo laiške kunigams pareiškė, jog Olandijos vyskupų sinodas 1980 m. Romoje atrodo neturėjęs dalyvavusiems vyskupams jokios įtakos, nes jie ir toliau užima skirtingas pozicijas ir akivaizdžiai demonstruoja tikėjimo vienybės stoką. Kaip žinia, tas sinodas pernai buvo sušauktas paties Šv. Tėvo Jono-Pauliaus II. Tada visi Olandijos vyskupai sutarė nuoširdžiai tarp savęs bendradarbiauti ir pasirašė ilgus bendradarbiavimo principų bei programų dokumentus.

★ **VATIKANO KOMITETAS ŠEIMOS REIKALAMS** Jono-Pauliaus II potvarkiu pakeltas į popiežiškosios tarybos rangą. Tą sprendimą Šv. Tėvas norėjo pats paskelbti audiencijos metu gegužės 13 d., bet pasikėsintojo į jo gyvybę šūviai sutrukdė. Dabar paties popiežiaus iniciatyva parašytas dokumentas skelbia įsteigimą Popiežiškosios Tarybos Šeimos Reikalams. Dokumente nurodoma, jog Dievo įsteigtoji šeima esanti žmogiškosios bendruomenės gyvybinė ląstelė. Paties Išganytojo gimimu šeimoje ji išaugštinta, o santuokos kilnumas paverstas sakramentu. Iki šiol komitetas šeimos reikalams buvo kardinolo-pirmininko vadovaujamos Popiežiškosios Tarybos Pasauliečių Reikalams padalinys, o dabar tampa savarankišku vienetu, turinčiu savo kardinolą-pirmininką.

★ **SENATORIUS JEREMIAH DENTON**- atsargon pasitraukęs JAV admirolas, buvęs Vietnamo karo belaisvis ir nuoširdus katalikas, dabar pradėjo kovą už jaunimo savitvardą ir skaistybę. Pasak jo, visi jaunimo problemom skirti valdžios centrai, užuot mokę jaunimą kaip išvengti vaikų ir teikę kontrceptinius vaistus, turėtų visa tai mesti šalin ir pradėti kalbėt jaunimui apie savitvardą, savo charakterio ugdymą ir skaistumo reikalą formuojant taurią asmenybę. Šiuo metu jis siūlo tam reikalui JAV biudžete skirti $30,000,000. Jeigu jo siūlymai praeis, JAV jaunimo problemų centruose bus uždrausta nukreipti nėščias jaunuoles į abortų klinikas ir reikės tėvų sutikimo jaunuolėms bei jaunuoliams, jieškantiems informacijos apie gimimų kontrolę.

KUN. J. STS.

NORITE TAPTI KUNIGU?
Vienuole? Esate virš 30 metų? Desire priesthood? Sisterhood? Over 30? Kreipkitės: Father Nigro, Gonzaga U. Spokane, 99259, USA.

A†A

JANUARIJUI REIVYČIUI

mirus,

jo seserį ALDONĄ KRYŽANAUSKIENĘ su šeima, brolius bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

S. H. Janušai ir šeima

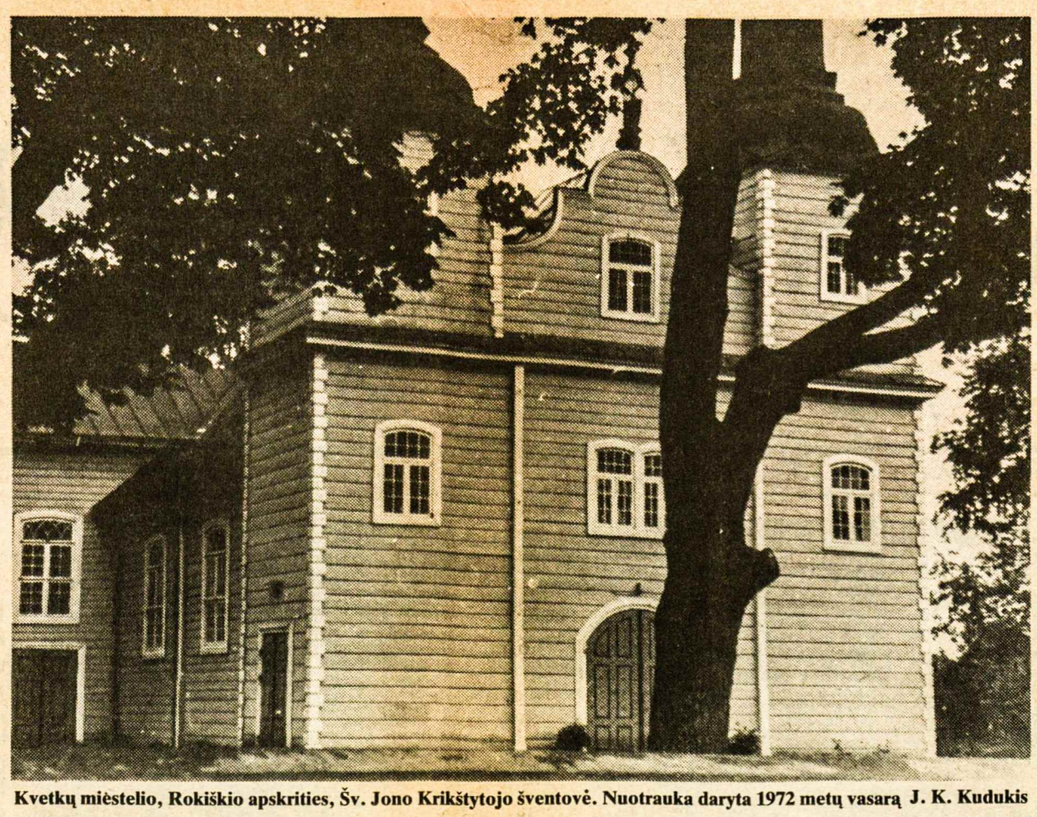

Kvetkų miestelio, Rokiškio apskrities, Šv. Jono Krikštytojo šventovė. Nuotrauka daryta 1972 metų vasarą J. K. Kudukis

Lietuvių-žydų santykiai dialoge

ANTANAS MUSTEIKIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

IX. Siekiant išvadų

Tautybių tarpusavio santykiavimas tame pačiame krašte visur yra dygliuotas. Dauguma (t.y. dominuojanti tautybė bei grupė, nors nebūtinai skaičiumi didžiausia, kuri turi daugiau galios) dažniausiai nesivaržo pasinaudoti parankiomis privilegijomis, nors įstatymai ir būtų nešališki. Aš nežinau tokio krašto, kur dauguma ir mažuma būtų lygios. Betgi nepriklausoma Lietuva, palyginus su kitom valstybėm, neišskiriant nė Izraelio, buvo viena iš tolerantingiausių kraštų mažumom, o antisemitizmo nebuvo. Individas, žinia, priklausydamas tautybei, privalo sumokėti nedidelę kainą, kurią mokslininkai vadina etnocentriškumu. Jis privalo savo grupę laikyti vertingesne už kitas. Dėlto suprantama ir natūralu, kai Hannah Arendt prisipažįsta, kad skriauda, padaryta žydams, jai buvo skaudesnė už tą, padarytą kitoms tautoms. Tad lygiai teisinga, kad tas pat dėsnis turi galioti ir kita kryptimi. Neatrodo, kad visi dialogo dalyviai tą dėsnį pripažintų lietuvių atžvilgiu, ir tai tik dėlto, kad tektų savo tautybę inkriminuoti.

Normaliomis sąlygomis trintis tarp daugumos ir mažumos neveda į tragediją. Nelengva apspręsti, kas trinties metu parodo daugiau intolerancijos — žydai pravardžiuodami lietuvius, ar lietuviai — žydus. Tik bolševikmetyje atsirado ryškesnis lietuvių antisemitų skaičius ir prasiveržė blogiu nacimetyje. Betgi to pasikeitimo priežasčių visų pirma reikėtų pajieškoti savųjų tarpe. Man rodos, kad ir tolerantingiausias daugumos narys, patyręs, kad jo artimasis bus pasmerktas Sibiro tremčiai vien už tai, kad žydą pavadino žydu, gali pavirsti antisemitu. Neproporcingas žydų kolaboravimas su komunistais, simboliškai pasitinkant tautžudžių armiją su gėlėmis, teriojant daugumos kraštą, privalėjo palikti nuosėdų. Dauguma tai galėjo suvokti kaip svetingo kaimyno dūrį į nugarą. Ir visdėlto, neskaitant išimčių, lietuvių tauta nepasidavė kerštui.

Pirmoji išvada. Sunku tiksliau nustatyti nusikaltėlių ir herojų proporcijas ar skaičius. Sutiksim su Levino užuomina, jog lietuviai išgelbėjo, "rodos, net keliolika šimtų žydų". Kiek gi tad turėjo būti jų gelbėtojų? Manau, kad dažnas tų išgelbėtųjų buvo pavienis asmuo, reikalingas slėptuvės, maisto ir kitokios paramos, kurią normaliai suteikia visa šeima. Tad labai galimas dalykas, kad už kiekvieną tokį gelbstimą žydą visi suaugę lietuvių šeimos nariai rizikavo savo gyvybę. Skaitant, kad tokios šeimos suaugusių narių vidurkis buvo keturi, išeitų, kad mažiausia k e l e t a s tūkstančių lietuvių buvo pasiruošę paaukoti savo gyvybę už artimą. (Jeigu slepiama buvo ištisa žydų šeima, ją privalėjo remti kelios gelbėtojų šeimos). O toks herojų skaičius, mano nuomone, iš tikrųjų prašoka kitą skaičių, sudarytą iš lietuvių nusikaltėlių, kurie šaudė žydus drauge su specialiais vokiečių daliniais ar jų vadovybėje, įskaitant ir vad. "padugnes".

Antroji išvada. Gailėti ir atgailauti galime visi. Bet visa lietuvių tauta nekalta už paskirų jos individų kolaboravimą su naciais; visa žydų tauta nekalta už paskirų jos individų kolaboravimą su komunistais.

X. Post scriptum

Visi šio dialogo dalyviai opiąją temą lietė rimtai, nors ir jausmingai, tačiau savajame daržely atsirado ir išimtis. Dr. Z. V. Rekašius, vienas iš "Akiračių" redaktorių, atsiliepė į ją netiesiogiai, bet bulvariškai ir vulgariai. Jis parašė kritiką, jei tai galima pavadinti kritika, apie vysk. V. Brizgio knygą "Katalikų Bažnyčia Lietuvoje 1940-1944 metais" ("Akiračiai", 1978, 5 nr.).

Toje kritikoje prasikiša šališka Rekašiaus laikysena vysk. Brizgio asmeniui, kai jį pravardžiuoja "vyskupu bedarbiu", kadangi tasai atsidūręs už savo vyskupystės ribų. Matyt, tai ženklina redaktoriaus sąmoję, nors jis ir nesupranta, kad ordinuoti dvasininkai visur gali rūpintis tikinčiaisiais. Nežinau, ar kritikas palaikytų s ą m o j u jam pačiam taikytiną pastabą, jog jis "lietuvis bedarbis", nes ir jis negyvena savo krašto ribose.

Tokių išpuolių, paremtų lėkšta psichologija ar logika, Rekašiaus rašiny apstu, bet neverta dėl jų laiką gaišinti. Tačiau negalima praeiti negirdomis, kai Rekašius prikiša vyskupui antisemitizmą, kaltina jį "provokiška laikysena" ar tariamu kolaboravimu su naciais bei moraliniu naivumu. O duomenų, įrodymų — nė vieno Rekašius nepateikė. Jų nėra ir kritikuojamoje knygoje.

Gerai, kad vyskupas pasekė Katalikų Bažnyčios santykius ne tik su rusais ir vokiečiais, bet ir su žydais. (Kitaip — šmėkšotų Rolf Hochhutho neatsakyta iššauka). Redaktorius iš lubų išlaužia "žydų baimę", kuri esanti ryški pirmojoje knygos dalyje. Netiesa. Iš tikrųjų ten nėra nė vienos situacijos, kad vyskupas bijotų žydų. Priešingai, autorius visur atrodo apvaldantis savo aplinką, pasitikintis savimi, netgi drąsus, sakyčiau, suvalkietiškas. Matyt, ta tariamoji žydų baimė pagelbsti kritikui (tik jam vienam) susieti vyskupą su antisemitizmu.

Tai, kad knygoje daug kartų minimi žydai ar vokiečiai, nereiškia, jog autorius yra antisemitas ar provokiškas. Gerai, kad autorius neslėpė tiesos, pristatydamas tris "didžiuosius" iš Maskvos. Dekanozovo, Pozdniakovo ir Gladkovo pavardės yra rusiškos, bet tik du iš jų yra rusai.

Kritikas, matyt, pats įpratęs remtis gandais, įtaria vyskupą, kad ir tas remiasi jais, nes Rekašius abejoja, ar galima žinoti, kas kur šovė į vokiečius ar kas ką suėmė. Betgi esti liudininkų, kurie gali atpažinti įvykių dalyvį, o nepažįstamojo tautybę galima nustatyti iš vardo, pavardės, kalbos, akcento, ir t. t., nors dažnai neverta atskleisti liudininkų pavardes netgi po kelių dešimtmečių dėl priežasčių, kurios tokiam kritikui gali būti neaiškios, o ir pačios pavardės gali būti autoriaus pamirštos.

Vyskupo žodžiai, jog mokyklose žydų "vaikams šnipinėjimas nerūpėjo, nebent kuriam jo tėvai būtų ką nors panašaus įkalbėję", kvepia antisemitizmu gal tik vienam Rekašiui. Mano patirtis Pasvalio gimnazijoj yra kitokia. Ten komjaunuolių būrelį sudarė kone vieni žydai moksleiviai (komsorgė buvo lietuvaitė). Mes, mokytojai, per pamokas jų saugojomės, kad jautrios tiesos žodis neišsprūstų iš lūpų, nes komjaunimo pareigos mums buvo žinomos.

Rekašius rašo, kad "vyskupas žinomas savo provokiška laikysena" (vadinas, jis buvo už arijų rasės viešpatavimą Europoj ir tuo pačiu buvo prieš Lietuvos nepriklausomybę?); vyskupui buvo "kartais priekaištaujama dėl kolaboravimo su naciais", nors tie gandai yra skelbiami tik "Gimtojo Krašto" ir jo darbdavių bei satelitų propagandos skyriuose ir, galimas daiktas, "Akiračių" redakcijoj. Ten "susidorojama", kudirkiškai tariant, iš karto su abiem vyresnybėm — dvasine ir pasauline, kurioms atstovauja vysk. Brizgys ir prof. J. Ambrazevičius-Brazaitis, o Rekašius šiuo metu apsistoja tik ties pirmuoju. Rašo, jog vyskupas paskelbęs "šiltus atsiminimus apie santykius su Gestapu", nors knygoje tokių dalykų niekas, išskyrus kritiką, neranda. Pamini vyskupo "neaiškiais tikslais ir priemonėmis keliones pafrontėj" (kodėl neįsivaizduoti, kad vyskupas vykdė slaptus Gestapo uždavinius?!) Inkriminuoja, kad "savotiškai įdomūs" asmenys (turima galvoje SS "pulkininkas" Jaegeris ir kiti) "lankydavosi pas vyskupą". Ir vėl netiesa, nes knygoje minimas tik vienas atvejis, kai Gestapo viršininkas su pora gestapininkų apsilankė pas arkivyskupą J. Skvirecką su savais reikalavimais, į kuriuos atsakė pats arkivyskupas, o vyskupas tik tuo "kaltas" kad pasikalbėjimas vyko jo kambary. Toliau dar gražiau. Rekašius rašo, kad "vyskupas taip pat dalyvavo vaišėse privačioje Jaegerio rezidencijoje, gėrė sekto tostus, sakė kalbas", bet "pamiršta" paaiškinti, jog tada vyskupas nežinojo, kur jį gestapininkas veža, kad netikėtos vakarienės metu reikėjo gintis nuo vokiečių spyrimo atsižadėti nepriklausomos Lietuvos idėjos. O tą sektą drauge su gestapininkais galėjo gerti greičiau pats kritikas, o ne vyskupas, nes pastarasis tuo metu jau nebuvo toje rezidencijoje.

Antisemitizmo ar provokiškos laikysenos bei kolaboranto su naciais etikečių prisegimas nekaltam žmogui yra rimti dalykai, normaliomis sąlygomis griežtai sankcionuojami. Tik ne dabartinėmis. Nes, jieškant liudininkų tame krašte, kur tariamai kolaboruota, "Gimtojo Krašto" autoritetas į teismą galėtų prisiųsti ne dvylika, o dvylika šimtų liudininkų, kurie paliudytų tai, ką ir Rekašius "įrodo". . .

Manęs nestebina tokių redaktorių išpuoliai, bet sunku suprasti, kodėl neatsirado nė vieno to mėnraščio skaitytojo (prenumeratorių yra per tūkstantį), kuris būtų reagavęs į tokius šmeižtus. Matyt, kad ir čia galioja taisyklė — skaitytojai yra verti savo redaktorių. (Pabaiga)

Pranešimas

A. a. JONAS STEIGVILAS

mirė Brandfordo ligoninėje 1981 m. gegužės 29 d., sulaukęs 72 metų amžiaus.

Šią liūdną žinią pranešu visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems, kur jie begyventų.

Kūnas buvo pašarvotas Hamiltone, J. B. Marlatt laidotuvių namuose. Sekmadienio vakarą Rožinį kalbėjo kun. St. Šileika, o pirmadienio vakare — prel. dr. J. Tadarauskas.

Dėkoju Hamiltono lietuvių kunigams už iškilmingas laidotuvių Mišias, prel. dr. J. Tadarauskui už atsisveikinimo pamokslą ir kun. St. Šileikai už palydėjimą į kapines.

Taip pat dėkoju mūsų gerbiamiems solistams Paulioniams už gražų giedojimą per laidotuvių Mišias.

Nuoširdžiai dėkoju visiems dalyvavusiems laidotuvių namuose, pamaldose ir palydėjusiems velionį į amžinąją tėvynę.

Liūdintis Antanas Steigvilas ir šeima

A†A

JONUI ČEGIUI

mirus,

žmoną JULĘ, dukras — VIDĄ ir JULĘ, sūnų JONĄ ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame —

J. J. Brazlauskai — *E. Br. Keburiai*

A. P. Stygai — *O. K. Kudukiai*

O. A. Petrašiūnai — *P. Vaitiekūnas*

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

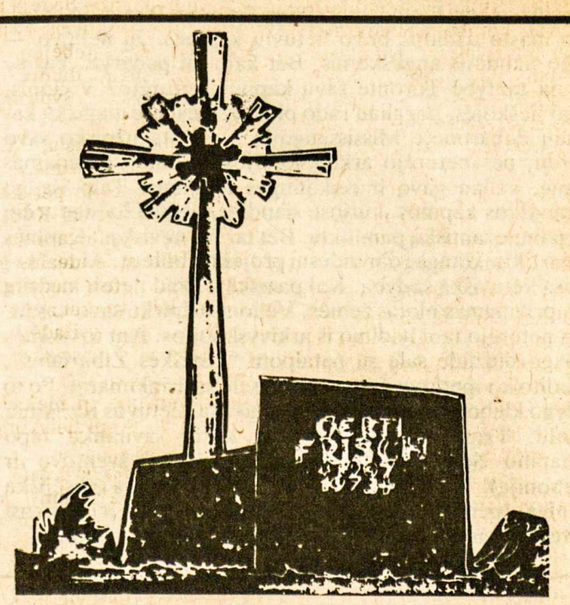

YONGE MEMORIALS LTD.
2044 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 1Z9
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Mohawk Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Beaumonto stovyklavietėje (50 mylių už Klevelando) iš įvairių vietovių suvažiavę skautai bei skautės tris dienas gyveno XII š. nuotaikomis ir inscenizavo V. Pietario romaną "Algimantas", kurio veiksmas vyksta Senpilėje V. Bacevičius

Vilniaus administracija – išdavikiška ar patriotinė?

Rašo Z. ČĖSNA iš Izraelio

Išeivijos spauda nešykšti sunkių kaltinimų ir aitrių priekaištų Vilniaus administracijai apskritai ir ypač užimantiems joje augštus postus. Tai ir suprantama. Visas administracijos aparatas nuo viršaus iki apačios buvo sukurtas ir funkcionuoja tam, kad užtikrintų rusiškojo imperializmo interesus ir pajungtų lietuvių tautą komunizmui, teisingiau — pavergėjui. Žmonės, dirbantieji Vilniaus ir periferijos administracijoje (vieni uoliai, kiti abejingai, treti prieš savo norą), traktuotini kaip kvislingai ir priekaištai jų adresu visumoje pagrįsti.

Tačiau. . .

Kaip atrodytų šiandien Lietuva, velkanti jau daugiau kaip 40 metų okupacijos jungą, jei daugumą Vilniaus ir periferijos administraciniame aparate sudarytų rusai, atsiųsti iš Maskvos? Tai ne šiaip sau retorinis klausimas. Mes turime prieš akis liūdną, bet įtikinantį pavyzdį — Latviją. Rygos administracijoje vyrauja rusai, nes vadovaujančius postus joje tuoj po karo užėmė surusėję latviai, buvę "raudonieji šauliai".

1918-19 m. įvykiuose aktyviai dalyvavo gana gausūs komunistų sudaryti kariniai latvių daliniai. Žmonės praminė tų dalinių karius "raudonaisiais šauliais".

Bolševikai, kaip žinoma, tada buvo sutriuškinti ir pasitraukė į Rusijos gilumą. Latvių daliniai buvo perkelti į Maskvą ir kurį laiką sudarė Kremliaus įgulą. Net Lenino asmens sargybiniai buvo latviai. Didelė tų latvių dalis per pirmuosius sovietų valdžios dešimtmečius padarė Rusijoje žėrinčią politinę karjerą partiniame ir valstybiniame aparate, kariuomenėje ir NKVD. Tie jauni vyrai, atskirti nuo savo tautos, daugumoje atvejų sukūrė mišrias šeimas ir per ilgesnį laiką surusėjo.

Po II D. karo latviai, buvę "raudonieji šauliai", kaip "nacionaliniai kadrai", buvo Maskvos nukreipti vadovaujančiam darbui į savo tėvynę. Gerokai primiršę latvių kalbą, tie vadovai įvedė savo įstaigose raštvedybą rusų kalba. Tai atvėrė rusams plačias galimybes užimti vietas administracijos aparate. Pasekmių ilgai laukti nereikėjo. Latvija per pastaruosius 40 metų buvo žymiai daugiau surusinta negu Lietuva ar Estija, krašto ekonomija labiau pajungta Sovietijos liaudies ūkiui, rusų gyventojų skaičius tiek absoliučiai, tiek ir nuošimčiais skaičiuojant, gerokai gausesnis negu kaimyninėse Baltijos respublikose. Ir kas nemažiau svarbu — gyvenimo lygis kur kas žemesnis. Nemažai latvių savaitgalius panaudoja tam, kad galėtų važiuoti į Lietuvą ar Estiją apsipirkti, ypač maisto.

"Vyrai, atstatykim miestą Gedimino!"

Ši eilutė, paimta iš populiarios pokario metais J. Švedo dainos, atspindi ne tik lietuvių tautos pastangas prikelti savo sostinę iš griuvėsių, bet ir A. Sniečkaus administracijos siekius sulietuvinti Vilnių.

Reikėtų skaitytojams priminti, kad Maskva dar 1945 m. pasirašė su Varšuva sutartį dėl lenkų repatriacijos. Daugelis lenkų iš Vilniaus krašto, Vakarų Gudijos ir Vakarų Ukrainos savo noru vyko į Lenkiją ir kurdinosi jos vakarinėse srityse, iš kurių prievarta buvo išvaryti vokiečiai. Vilnius gerokai ištuštėjo, juoba, kad didžiulė žydų gyventojų dalis buvo vokiečių sunaikinta, o tuoj po karo išvyko nemažai lenkų. Objektyviai susiklosčiusi padėtis buvo palanki Vilniaus sulietuvinimui.

A. Sniečkus ir jo artimi bendradarbiai įžvelgė ir didžiulį pavojų, grėsusį Vilniui. Jei lietuviai inteligentai iš Kauno bei provincijos miestų nesutiktų tuoj pat keltis į sostinę, susidariusią tuštumą užpildytų rusai, kuriuos vėliau netaip jau lengva būtų išprašyti. M. Suslovas, kaip tik tuo metu atsiųstas iš Maskvos, visaip skatino rusų kolonizaciją. Jo liūdnai pagarsėjęs posakis "Litva bez litovcev" (Lietuva be lietuvių) nuskambėjo kaip rimtas įspėjimas. Lietuviai komunistai, kaip įmanydami, stengėsi priešintis Suslovo politiniam kursui. O tai buvo gana pavojinga Stalino teroro siautėjimo metais.

Man, tuometiniam "Tiesos" korespondentui, teko dalyvauti Telšių apskrities inteligentų susirinkime, kuriame aistringą kalbą Vilniaus sulietuvinimo klausimu pasakė Justas Paleckis, pats kilęs iš šio krašto. Žemaičių "Alkos" teatro salė buvo pilnutėlė. Susirinkimo pirmininkas rašytojas Butkų Juzė po Paleckio kalbos pasiūlė pateikti klausimus prelegentui. Kažkas iš salės (kaip vėliau paaiškėjo agronomas J. J.) šūktelėjo:

— Justinai, kiek tu man duonos pagal maisto kortelę tame savo Vilniuje duosi? Puskilį ar 600 gramų? Užsuk, atgal važiuodamas, į mano ūkį, įdėsiu porą kepalų. Savo prezidentienei parveši. . .

Visi ėmė juoktis. Sėdėjau netoli tribūnos, iš kurios kalbėjo J. Paleckis, ir pastebėjau, kaip kietai jis sukando dantis, kaip sunkiai susivaldė. Šypsodamasis, taikliai atkirto:

— Būtinai užsuksiu, kaimyne. Dėkui už pakvietimą. . . Ar atsimeni, mokykloje per kažkokį vakarą deklamavai Kudirkos "Labora". Ten apie gardaus valgio šaukštą ir apie idealus gerai pasakyta. . . Mūsų nedaug. . . Ir jei visi, kaip tu, kaimyne, galvotų, turėtume išsižadėti Vilniaus, be kurio prisiekėme nenurimti. . . Jei ne mes savo sostinėje gyvensime, ji niekad nebus mūsų. . . Nepraleiskime istorinės progos. . .

Reikėjo nemažai drąsos viešai pareikšti tokią mintį anais sunkmečiais. Juk Suslovo žmonių salėje buvo apstu. Juokas nuščiuvo beregint.

Vilniaus sulietuvinimas, be abejonės, buvo, tautiškai vertinant, patriotinis uždavinys, kuris, nepaisant Suslovo pasipriešinimo, trėmimų, masinių suėmimų, aparato valymų nuo "svetimų sovietų valdžiai gaivalų", visdėlto buvo įvykdytas. Lietuviai šiuo metu sudaro Vilniuje daugumą, berods, apie 60%. Tai įvykęs demografinis faktas ir vargu ar kas ateityje bandys jį ignoruoti.

Lietuvos ekonomija — administracijos dėmesio centre

Komunistinė Vilniaus administracija daro visa, kas tik įmanoma, kad Lietuvos ekonomija plėtotųsi linkme, labiausiai atitinkančia krašto interesus, net ir tais atvejais, kai tie interesai prieštarauja visos Sovietijos planams. Pagrindinės pastangos pramonės srityje — steigti įmones, gaminančias išbaigtą produkciją, o ne atskirus mazgus rusiškiems gaminiams. Nevisuomet tai pavyksta. Visdėlto reikėtų pažymėti kaip teigiamą rezultatą faktą, kad šiuo metu Lietuvoje pagaminama 25% visų Sovietų Sąjungoje išleidžiamų metalo apdirbimo staklių. Didesnė lietuviškų staklių dalis, ypač preciziško tikslumo, eksportuojama į užsienį.

— Mes galėtume eksportuoti savo stakles ir tuo atveju, jei netektume imlios Rusijos rinkos, — pabrėžė viename uždarame posėdyje atsakingas Lietuvos ministerių tarybos darbuotojas, kalbėjęs apie staklių kokybės kėlimo būtinumą. Posėdyje dalyvavęs ministerijos partinės organizacijos sekretorius ėmė tyčia garsiai kosėti. Pokalbis nukrypo kita vaga. Šis, rodos, nereikšmingas epizodas tam tikra dalimi atspindi nuotaikas, vyraujančias Vilniaus administracijoje. Ruso valdininko galvoje iš viso niekad nekiltų mintis, kad Lietuvos pramonė gali prarasti Rusijos rinką.

Tokių pavyzdžių nemažai. Bene ryškiausias jų — geologų naftininkų pažabojimas. Antroje šeštojo dešimtmečio pusėje Lietuvos geologijos valdybos ekspedicijos, tyrinėjusios Baltijos jūros pakraščių ir Kuršių marių gelmes, užtiko požymius, būdingus naftos telkinių struktūroms. Geologijos valdyboje daugelis trynė rankas. Imta kalbėti apie tai, kas gaus Lenino premiją, ordinus ir t. t. Žinios apie geologų radinius pasiekė Sniečkų. Lėšos, skiriamos geologiniams tyrinėjimams, buvo staiga gerokai sumažintos, kaikam iš ekspedicijų vadovų buvo pasiūlyta pereiti į universitetą dėstyti, sekančių metų darbo planai iš pagrindų pakeisti. Susirūpinę geologai ėmė varstyti įvairių įstaigų duris, kreipėsi į spaudą, kaltino biurokratus bukagalviškumu, bet niekas nepadėjo. Visų laikraščių redakcijos gavo griežtą nurodymą iš augščiau nesidomėti geologinėmis problemomis. Žodžiu buvo padaryta kas tik įmanoma, kad naftos karštligė atslūgtų.

Vilnius netoks jau didelis miestas, ir gandai, galimas dalykas net sąmoningai paskleisti, paaiškino respublikos vadovų "antinaftinės koncepcijos" priežastis. Jeigu nafta būtų atrasta, tai Lietuvai iš to didelės naudos vistiek nebūtų. Kuršių marios, Palangos ir Šventosios krantai būtų užteršti visiems laikams. Jei Lietuvos gelmėse yra šiek tiek naftos, tai, girdi, palikime ją geresniems laikams.

Vilniaus administracija skiria didelį dėmesį tolygiam pramonės įmonių išdėstymui geografinė prasme. Naujos įmonės, kiek tai buvo įmanoma, buvo steigiamos mažuose miesteliuose, kartais net gerokai nutolusiuose nuo geležinkelių bei plentų. Oficiali versija — produktingai išnaudoti darbo jėgos išteklius periferijoje. Šalia to buvo ir grynai tautiniai interesai steigti pramonės įmones vietose, kur nėra rusų gyventojų. Atkakę į tokį užkampį Maskvos atsiųsti rusai-specialistai tuoj pat susidurdavo su neįveikiamais sunkumais: nėra rusų mokyklų, vietiniai gyventojai menkai moka rusų kalbą, vengia svetimšalių, nebendrauja su jais. Kas gi sutiks likti tokioje vietoje. Lietuviai — įmonių direktoriai savo ruožtu noriai patenkindavo rusų specialistų prašymus atleisti juos iš darbo. Lietuvos augštojo mokslo įstaigos buvo įpareigotos ruošti specialistus naujosioms įmonėms. Tai ir sąlygojo priimamųjų į pirmąjį kursą studentų skaičiaus padidinimą.

Iš pirmo žvilgsnio visa tai menkniekiai, bet nepamirškime, kad iš menkniekių susideda dideli dalykai.

Mokyklos

Šeštojo dešimtmečio pradžioje visoje Lietuvoje ėmė dygti

(Nukelta į 6-tą psl.)

Rašo pogrindžio "Aušra" 26 numeryje

Šimtasis "Aušros" gimtadienis

"Žmonės, nusidavimų (istorijos) nepažįstantieji, vis yra vaikai". Šitaip išverstu žinomu lotynišku posakiu (Homines historiarum ignari semper sunt pueri) Jonas Basanavičius pradėjo savo garsiąją istorinę prakalbą pirmajame lietuviškame laikraštyje — "Aušros" puslapiuose. Su tokia pačia mintimi varė savo plačiuosius mokslo dirvonų plėšimus ir po mirties taip išpopuliarėjęs darbštusis Lietuvos istorikas Simonas Daukantas. Per kelis dešimtmečius iki pat nepriklausomybės metų tuo šūkiu vadovavosi ir jo ištikimai laikėsi romantiškai nusiteikę aušrininkai ir kiti jų tautinio palikimo tęsėjai.

Kodėl įžymusis mūsų tautinio atgimimo judintojas Jonas Basanavičius taip pabrėžė istorijos svarbą, jos pažinimo būtinybę? Kokios tada buvo sąlygos? Kas privertė ano meto susipratusius lietuvius imtis plunksnos ir kodėl, norint pakelti tautos dvasią, jos gyvybingas jėgas pažadinti, prisireikė kreiptis į istorijos puslapius?

Štai kokie ir daugelis kitų klausimų iškyla šiandien, kai iš leidyklų, laikraščių spaustuvių ir įvairiausių redakcijų tūkstantiniais ir šimtatūkstantiniais egzemplioriais kasdien užverčiami spaudos kioskai, knygynai, knygų bazės. Tačiau kokia toji masiniais tiražais leidžiama lektūra? Kodėl po tiek metų prisireikė vėl iš užmaršties, kaip feniksui, pakilti iš dulkių ir sunkiomis priespaudos dienomis be linotipų, be tituluotų redaktorių ir be jokių komunikacijos priemonių iš naujo imtis to paties pavadinimo "Aušra"? Argi Lietuvos istorija vėl pradėjo suktis ta pačia vėže? Ar vėlgi mums reikia užtraukti "anei rašto, anei druko mums turėt neduoda, tegul, sako, bus Lietuva ir tamsi, ir juoda"?

Štai kodėl jau dabar nuoširdžiai kreipiamės į visus plunksną valdančius, o labiausiai prieinančius prie istorijos šaltinių tiek Lietuvoje, tiek ir užsienyje gyvenančius, kurie turi laisvas rankas, gerus užmojus ir netokias sąlygas, kaip mes čia, Lietuvoje. "Aušra" prašo rašyti apie pirmosios šio laikraščio egzistencijos pradžią, apie tuos žmones, kurie suprato būtinybę spausdintu žodžiu, ypač pabrėžiant istorinį aspektą, budinti tautinę žmonių sąmonę. Užsienio lietuviai galėtų išleisti net pirmųjų mūsų aušrininkų monografijų, archyvinių duomenų, gretinamųjų tipologinių darbų, kuriuose būtų akivaizdžiai, dokumentaliai įrodytos anuometinės ir dabartinės priespaudos sąlygos, išnagrinėti ekonominiai, socialiniai, kultūriniai tautos bruožai, atskleistos priežastys, kurios pagimdė ir išugdė pasišventusius Lietuvos vyrus, tautos vadus ir iš gyvųjų širdžių neišblėstančius vardus.

Ypač lauktume, kad dienos šviesą išvystų tautinio atgimimo, bent jau šio šimtmečio, istorinė Lietuvos apybraiža su mūsų vargais ir rūpesčiais, su mūsų krauju ir ašaromis, kurios išlietos nepriklausomybės kovų laikais ir per visą laikotarpį 1940 — 1983 m.

Kas rašys už mus istoriją, jei ne mes, kurie pirmi turi tai padaryti. Dėkui lenkui Ochmanskiui, dėkui ir kitiems kaimynams, kurie objektyviai ir nuoširdžiai pagvildeno mūsų praeities godas, mūsų džiaugsmus ir nevilties valandas, mūsų sėkmes ir nelaimes.

Tačiau, kol dar tikrasis Naujas Rytas (ne tas, kurį skelbė Julius Janonis) išauš, mes turime daug malkų sukūrenti, daug pagalių įmesti į laužą. Todėl tikimės ir laukiame iš istorinius šaltinius nagrinėjančių, Lietuvos dabartinę ir praėjusių amžių raidą pažįstančių ir iš visų, kurie savo krūtinėje jaučia plakančią lietuvišką širdį, sielojasi dėl jos ateities, — žinių, faktų, analitinių ir apžvalginių, istorinių ir dokumentinių straipsnių, studijų ir monografijų, atsveriančių dvasinį mūsų skurdą, į kurį propogandiniais komunistų partijos, Brežnevo ir kitų veikėjų daugiatiraž iniais veikalais norima įstumti tokią didingą garbingą ir pamokančią praeitį turėjusią Lietuvos žemę.

Kiekviena Lietuvos pėda alsuoja laisvės ilgesiu, kiekvienas grumstas aplaistytas Lietuvos kunigaikščių ir jų karių, nepriklausomybės kovotojų, partizanų krauju. Mūsų jaunimas turi žinoti, kad mes, Mindaugo, Gedimino, Kęstučio, Algirdo ir Vytauto palikuonys, nepratę tempti svetimųjų priespaudos, kad mes "lietuviais esame gimę, lietuviais norime ir būt. . ." Tauta turi garbingai pergyventi priespaudos dienas, kad galėtų sulaukti laisvės dienų.

Laukiame Jūsų laiškų, pasiūlymų, nurodymų, o labiausiai — konkrečių darbų, kurie galėtų būti spausdinami plačiame cikle: "Aušros" šimtmetį pasitinkant.

Neužmirškite ir toliau

"Tarptautinės amnestijos" organizacijai, p. Haroldui Veismanui, VFR, Niurnbergas

Noriu išreikšti padėką "Tarptautinės Amnestijos" darbuotojams už jų humanitarinę veiklą, ginant sąžinės belaisvius, persekiojamus už religinius ir politinius įsitikinimus įvairiose pasaulio šalyse.

Sujaudino Jūsų rūpinimasis mano likimu. Turiu galvoje Jūsų atsiųstą oficialų užklausimą Šiaulių m. prokuratūrai ryšium su pasiekusia Jus informacija apie mano suėmimą.

Kadangi aš dar neareštuotas, manyčiau, kad "Tarptautinę Amnestiją" buvo pasiekusi specialiai tam tikrų suinteresuotų tarnybų pasiųsta dezinformacija, siekiančių kompromituoti Jūsų veiklą, neleidžiančią įvairiose šalyse įvairaus plauko uzurpatoriams tyliai susidoroti su savo aukomis.

Paskutiniuoju metu pradėta tarybinėje spaudoje priešiškų išpuolių, šmeižtų ir grasinimų kampanija prieš mano šeimą bei kitus, kritiškai vertinančius tarybinio gyvenimo realijas, asmenis, gyvenančius Šiauliuose ir kitur, — leidžia manyti, kad mano ir kitų asmenų areštai nėra negalimi.

Dar kartą dėkodamas "Tarptautinei Amnestijai", prašau nepaleisti ir toliau mūsų iš savo akiračio ir teikti visokią įmanomą pagalbą jau areštuotiems ir nuteistiems lietuviams sąžinės belaisviams, kurių vardai gerai žinomi Vakarų visuomenei.

Su pagarba —
Jonas-Vincentas Petkevičius
Lietuva, Šiauliai
Lenino g. 42-1

1980. XII. 10
(Iš pogrindžio "Aušros" 26 nr.)

Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubo valdyba Detroite. Sėdi iš kairės: R. Ražauskienė, V. Bagdonienė, programų vedėjas J. Kriščiūnas, L. Šulcas, St. Račiukaitis; antroje eilėje: J. Markus, K. Ražauskas, klubo pirm. K. Gogelis, A. Shurkus, V. Kankalis; trečioje eilėje — J. Račiukaitis

Klevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos 1981 metų abiturientai. Iš kairės: L. Žiedonytė, S. Bankaitytė, P. Ramūnas, V. Banionytė, V. Ramūnaitė
Nuotr. V. Bacevičiaus

Baigė savo kelionę

A.a. Stasys Teišerskis iškeliavo amžinybėn

ONA GAILIŪNAITĖ

Tai bus ramu ir gera,
Kai vakarais tyliais
Viduj kapų, ties kryžium,
Mėnulis nusileis.

J. AUGUSTAITYTĖ-VAIČIŪNIENĖ

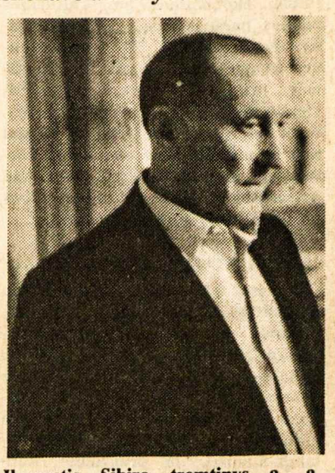

Ilgametis Sibiro tremtinys a. a. STASYS TEIŠERSKIS, miręs Toronte 1981 m. birželio 4 d.

Vėl supiltas naujas kapas Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje. Šių metų birželio 4 d. Toronte mirė buvęs Sibiro tremtinys a. a. Stasys Teišerskis. Paliko liūdinčias — žmoną Oną ir vienturtę dukrą Laimutę Stanevičienę su šeima.

Teišerskių šeima buvo nemaža. Šiaulių gimnazijoje pažinau tik Stasį ir vieną jo seserį. Su Stasiu buvau metus drauge šeštoje klasėje. Prisimenu jį buvus liekną berniuką. Susitikom tik po daugelio metų svečioje žemėje Toronte.

Atlaikyta aštuoniolikos metų tremtis Sibire rodo Teišerskį buvus veržlaus ir stipraus būdo. Išvargus dvylika metų darbo stovykloje Sibiro šiaurėje buvo leista apsigyventi Jakutske. Ten jis dirbo statyboje.

Apkarto jam ilgametis gyvenimas Sibire — ryžosi prašyti leidimo grįžti į Lietuvą, aiškindamas, kad atlikęs baudą ir neturėsiąs pretenzijų į Lietuvoje paliktą turtą. Nesulaukdamas leidimo, bandė išvažiuoti į Lenkiją, kur gyveno vyresnysis jo brolis. Tuo tarpu atėjo leidimas šeimai grįžti į Lietuvą.

Vargais negalais Stasys gavo darbo apie Dotnuvą. Kartą sapne Stasio mirusi motina priekaištavo, kodėl jie nesirūpiną savimi. To paskatintas pasiteiravo įstaigose ir rado iš Sibiro atsivijusį leidimą išvykti į Lenkiją. Teišerskių šeima gyveno Lenkijoje vienerius metus. Onos Teišerskienės brolio Budreckio rūpesčiu ir pagalba jie iš Lenkijos imigravo Kanadon. Greit prisitaikė prie naujų gyvenimo sąlygų ir įsikūrė Toronte. Buvo patenkinti. Lengvesnis gyvenimas Kanadoje apgydė anksčiau patirtus gyvenimo skaudulius.

A. a. Stasys buvo švelnios sielos žmogus, mylėjo žemę ir gamtą, buvo geras pasakotojas. Jis yra išsitaręs, kad gyvenimo patirtis ištrėmime padarė jį kitokiu žmogumi. Jam esą sunku taip galvoti, kaip mes čia galvojame.

Lygiai prieš 40 metų, birželio trėmimų dienomis (apie trėmimus dar nežinota), velionis pasakojo esą jam buvo neramu, negalėjęs miegoti. Vaikščiojęs po laukus ir sodybą bei grožėjęsis žavia pavasario naktimi. Tolumoje buvęs girdimas sunkvežimių dundėjimas.

Baigęs gimnaziją ir atlikęs karo prievolę, Stasys buvo grįžęs į Ramulėnus, netoli Radviliškio. Ten jis tvarkė pavyzdinį Teišerskių ūkį. Buvo nevedęs. Gyveno ūkyje drauge su tėvu. Paryčiais įvažiavo kieman sunkvežimis. Įsakė rengtis kelionei. Kareivių palydovas, žydų tautybės, įkalbėjo senuką tėvą palydėti sūnų į Radviliškį.

Kiek prisimenu iš pokalbių su Stasiu, Teišerskių šeima buvo patyrusi nuoskaudų ir seniau. 1863 m. sukilimo laikais Teišerskių namuose siuvėjas siuvo iš avikailių kailinukus šeimai ir sukilėliams. Tuo laiku užklydęs pas juos "kromelninkas" (anais laikais jie vaikščiodavo po kaimus, siūlydami smulkių prekių), kuris įskundęs valdžiai. Stasio senelis buvęs pakartas. Pusiaukelėje į Altajaus kraštą traukinys sustojo laukuose. Tremtiniams buvo leista išlipti ir pajudėti. Tada nelauktai Stasys susitiko savo tėvą. Nežinojo, kad ir jis buvo vežamas. Nugalėjęs formalumus, pasiėmė tėvą savo globon, į savo vagoną.

Altajaus krašte Stasys dirbo traktorininku. Būdamas jaunas ir sumanus, vertėsi neblogai. Po metų juos perėmė žuvų trestas ir išvežė juos Lenos upe į šiaurę. Po ilgos kelionės išlaipino juos netoli Lenos upės žiočių, prie Tiksi, negyvenamoje saloje. Čia prasidėjo vargo kelias, kurio aprašymas netelpa į šias eilutes. Senukas Teišerskis, bene 80 metų, neatlaikė — pirmomis dienomis susirgo. Lenos upės bangos ošė ir putojo, o senukas karščiavo ir vis kėlėsi eiti į "žydintį vyšnių sodą". Jis buvo pirmoji auka. Vėliau beveik 70% pasekė jo pėdomis. Ten a. a. Stasys sutiko ir savo būsimą žmoną, jau patyrusią skaudžių smūgių.

A. a. Stasiui teko nekartą žvelgti mirčiai į akis. Pasakojo kartą keliavę keliese slidėmis per Sibiro taigą, ir užėjusi sniego pūga. Atsilikęs ir paklydęs. Po kiek laiko draugai rado jį bebaigiantį sušalti. Pyko ir barė vargo draugus, kam jie pažadino jį gyvenimui, nes jam buvę ramu ir gera, jis buvo bepatenkąs į nepaprasto grožio pasaulį.

Tikėkimės, kad jis dabar išvydo tą gražųjį pasaulį, kai nelauktai nutrūko jo gyvenimo siūlas, sodinant mėgstamas gėlytes dukters darže.

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

LANKĖSI KONSULAS

Gegužės 26-27 d.d. Vilniuje lankėsi generalinis Prancūzijos konsulas P. Fieski iš Leningrado. Jį priėmė vykdomojo komiteto pirm. A. Vileikis, pokalbin įjungęs ir užsienio reikalų "ministerijos" skyriaus viršininką A. Zorgevičių. Trumpame pranešime teigiama, kad konsulas P. Fieski susitiko su Vilniaus universiteto prorektorium prof. J. Grigoniu, draugystės ir kultūrinius ryšius su užsieniu tvarkančio prezidiumo pirmininku R. Petrausku. Esą konsulas P. Fieski taip pat susipažino su Vilniaus įžymybėmis, kultūriniu gyvenimu, lankėsi Lietuvos žemės ūkio parodoje. Konsulų vizitais kompartija stengiasi sudaryti įspūdį, kad tos valstybės pripažįsta okupuotos Lietuvos įjungimą Sovietų Sąjungon.

SVEČIAI IŠ DANIJOS

Birželio 2 d. Vilniuje buvo surengtas seminaras "Sovietų Sąjunga: pasiekimai ir perspektyvos". Jin buvo pakviesti Danijos — Sovietų Sąjungos draugijos aktyvistai. Pagrindinis propagandinis žodis buvo duotas vilniškės kompartijos centro komiteto sekr. A. Brazauskui, kalbėjusiam apie sovietinamos Lietuvos laimėjimus, ekonominės bei kultūrinės veiklos perspektyvas, gyventojų pasiruošimą įvykdyti XXVI-jo sovietinės kompartijos suvažiavimo Maskvoje priimtus planus, įgyvendinti vienuoliktojo penkmečio užduotis. Seminaro perkėlimu Vilniun aiškiai norima pabrėžti, kad okupuotoji Lietuva yra Sovietų Sąjungos dalis, kad pastarosios planus galima svarstyti ne tik Maskvoje, bet ir Vilniuje.

NESĄŽININGI KONDUKTORIAI

"Tiesos" skaitytojų laiškuose vis dar kartojasi pranešimai apie nesąžiningus konduktorius tarpmiestiniuose autobusuose. Gegužės 14 d. laidoje šią temą savo laiškais palietė panevėžietė E. Mickevičienė ir šiaulietės J. Jankauskas. Pirmoji važiavo autobusu Kaunas-Biržai, antrasis Palanga-Šiauliai. Jų pranešimu, konduktoriai iš įlipusių keleivių surenka pinigus, o bilietų neduoda. Jei kam bilietai buvo anksčiau išduoti, juos paprašo grąžinti, kai ateina laikas išlipti. Išvada aiški: konduktoriai turi atsiskaityti už parduotus bilietus. Jeigu bilietai lieka jų žinioje, už juos ar be jų surinkti rubliai nukeliauja į konduktoriaus ir turbūt autobuso vairuotojo kišenes. Pasak E. Mickevičienės, kaikurie konduktoriai iš keleivių surinktus bilietus pardavinėja net keletą kartų aiškaus pasipinigavimo tikslu. Subruzdimas ir bilietų kaišiojimas keleiviams prasideda tik tada, kai būna pastebėtas kontrolierių automobilis. Mat pagal taisykles visi keleiviai privalo turėti bilietus. E. Mickevičienė savo skundą baigia pastaba: "Nemalonu žiūrėti į jauną sukčiaujantį konduktorių, bet kalti ir mes, keleiviai: nuolaidžiaudami tampame nesąžiningų žmonių bendrininkais."

MELŽĖJOS VARGAI

Šilalės rajono tarpūkinės teisinės grupės patarėjas Z. Isoras "Valstiečių Laikraščio" gegužės 14 d. laidoje paskelbė rašinį "Jei pažeisti darbo įstatymai". Jame kalbama apie karvių melžėjos vargus viename to rajono sovchoze. Ji net du kartus sovchozo direktoriaus savivališkai buvo atleista iš darbo. Pirmąsyk už skundą rajono liaudies kontrolės komitetui, kad ūkio brigadininkė sumažina jos primelžto pieno kiekį. Dėl jos skundo buvo nubausti kalti asmenys. Sovchozo direktorius, motyvuodamas etatų mažinimu, 10 metų sąžiningai dirbusią melžėją atleido iš darbo. Teismas, atleidimą pripažinęs nelegaliu, įsakė sugrąžinti ją darban ir sumokėti prarastą atlyginimą. Tada direktorius nutarė melžėją perkelti į naktinės sargės darbą, kurio ji negalėjo priimti: "Anksčiau dirbdavau rytais ir vakarais. Dabar būčiau turėjusi dirbti naktimis. Turiu šeimą, vaikai eina į mokyklą. Argi žmonai ir motinai per naktį fermoje budėti . . ." Karingojo direktoriaus įsakymu sovchozo profsąjungos komitetas pasirašė dar vieną atleidimą. Skriaudžiamai melžėjai teko antrą kartą prašyti teismo pagalbos. Vėl buvo konstatuotas grubus darbo įstatymų pažeidimas. Jokio etatų sumažinimo tame sovchoze nebuvo. Į atleistosios vietą tuojau pat buvo pasamdyta kita melžėja. Šį kartą teismo nutarimai buvo pasiųsti rajono žemės ūkio valdybai. Melžėja vėl grįžo į savo darbą, o sovchozo direktorius susilaukė administracinės baudos ir netgi partinės, nes yra kompartijos narys. Z. Isoras nepateikia nei melžėjos, nei direktoriaus pavardžių, matyt, dėl rimtos priežasties: "Ir dabar melžėja tebedirbanti moteris prašė: nekelkite praeities, neminėkite pavardžių. O pasakoju šią istoriją kitiems pamokyti". Atrodo, moteris ir dabar vis dar bijo jaučio ragus užsiauginusio komunisto direktoriaus, kuriam iš viso neturėtų būti vietos tokiose pareigose.

VILIOJA JAUNIMĄ

Jau nekartą buvo keltas klausimas, kaip užtikrinti jaunimo pasilikimą gimtosiose kaimo vietovėse, jo įsijungimą į žemės ūkio darbus. Statistika liudija, kad tie darbininkai darosi vis vyresnio amžiaus, nedaug tesusilaukdami jaunų pakaitų. Vidurinėje Linkmenų mokykloje, Ignalinos rajone, buvo surengtas specialus teminis renginys: "Žeme mana, tau reikalingos ir mano rankos". Jin buvo įjungti kaimo technikos mokyklos moksleiviai bei mokytojai iš Švenčionėlių, pakviesti aplinkinių ūkių žemdirbiai ir svečiai. Apie žemdirbiškas profesijas, jaunų rankų reikalingumą gimtajai žemei kalbėjo: "Vilties" kolchozo vyr. agronomas J. Adomavičius, "Atžalyno" kolchozo elektrikas P. Paukštė, Švenčionėlių mokyklos dėstytojas K. Šerėnas, Linkmenų girininkijos girininkas J. Mateika.

PEDAGOGINĖ DIENA

Pedagoginė diena buvo surengta Mažeikių rajone, pagrindine tema pasirinkus šūkį: "Už jaunimo auklėjimą atsakingas kiekvienas". Atrodo, rūpestį kelia vis didėjantis jaunimo girtavimas ir netgi kriminaliniai nusikaltimai. Į dienos atidarymą II-joje vidurinėje Mažeikių rajono mokykloje atvyko žymieji Lietuvos pedagogai, augštųjų mokyklų dėstytojai, ministerijų bei žinybų atstovai. Dienos dalyviai lankėsi mokyklose, įmonėse, ūkiuose. Ten jie skaitė paskaitas apie komunistinį jaunimo auklėjimą, profesinį orientavimą, ruošimą savarankiškam gyvenimui. Dieną suorganizavo respublikinė Lietuvos Pedagogų Draugijos taryba bei jos Mažeikių skyrius su "Žinijos" draugija.

IŠVEŽTAS SASNAUSKAS

Už patriotinę veiklą sovietinio teismo nubaustas pusantrų metų griežto režimo darbo stovyklos ir penkerių metų tremties jaunuolis Julius Sasnauskas, kurį laiką buvo laikomas Vilniuje, o gegužės mėnesio pabaigoje išvežtas į Tomsko sritį. Tikimasi, kad giminės ten jį galės aplankyti. Iš okupuotos Lietuvos gautame laiške rašoma apie J. Sasnauską: "Žmogumi išliko garbingu, nepaisant nepatyrimo ir tokio jauno amžiaus."

V. Kst.

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO ŠALIS

Simon's TRAVEL

LIETUVA 11 DIENŲ!

Birželio 8 — 22 — išparduota

Vilnius, Kaunas, Trakai, Druskininkai, Anykščiai, Rumšiškės

13 DIENŲ SU GIMINĖM!!!

Liepos 9 — 23 parduota
Rugpjūčio 13 — 27
Liepos 23 — rugpjūčio 6
Rugsėjo 3 — 17
Gruodžio 21 — sausio 4

Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.
Nuperkame Lietuvoje giminėms automobilius.
Smulkiau teiraukites:

TORONTO tel. (416) 537-3060 arba 532-8772
MONTREAL tel. (514) 669-8834
CHICAGO tel. (312) 673-5391 arba 654-4238
TELEX 06-986766 TOR

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2
(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

Simon's TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam televizijas bei "stereo" aparatus.
Turim lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

Toronto lietuvių tautinių šokių grupė "Atžalynas" turi apie 120 jaunimo savo gretose. Nuotraukoje — "Atžalyno" vadovai. Iš kairės: V. JAVAITĖ, S. UNDERYTĖ, R. DREŠERIS, vyriausioji vadovė S. MARTINKUTĖ, I. POŠKUTĖ

Nuotr. B. Tarvydo

St. Catharines, Ont.

ANTISOVIETINĖ PAVERGTŲ TAUTŲ DEMONSTRACIJA įvyko prie miesto rotušės birželio 13, šeštadienį, dalyvaujant daugybei vėliavų, plakatų, pavergtų tautų žmonių bei keturiems miesto, federacinės bei provincinės valdžios atstovams. Po kun. J. Liaubos invokacijos kalbėjo miesto burmistras Roy Adams, federacinio parlamento nariai — Joe Reid, Fretz Girve, provincinio parlamento narys Jim Bradley. Visi kalbėtojai griežtai pasmerkė Sov. Sąjungos imperializmą, žmogaus teisių paniekinimą.

Po to kalbėjo visų septynių pavergtų tautų atstovai: vengrų, ukrainiečių, čekoslovakų, lenkų, estų, lietuvių ir latvių, kurių žymus veikėjas Peter Vasarinš buvo demonstracijos pranešėju.

Demonstraciją surengė baltiečiai. Prie miesto rotušės išsirikiavo visa eilė tautinių bei organizacinių vėliavų ir daugiau kaip 20 antisovietinio turinio plakatų. Estijos, Latvijos, Lietuvos tautinės vėliavos buvo atskirai pakeltos prie rotušės.

Sekmadienį įvyko iškilmingos pamaldos lietuviams, dalyvaujant organizacijų vėliavom. Kun. Juvenalio Liaubos pamokslas buvo turiningas ir įspūdingas.

Tiek pamaldų, tiek demonstracijos metu išryškėjo kaimyninių lietuvių stipri talka. Jie ne tik dalyvavo bet ir stovėjo prie vėliavų. Savanoris-kūrėjas Stepas Ulbinas iš Niagara Falls, Andrius Smolskis iš Wellando, Petras Šidlauskas atvyko su šaulių skyriaus vėliava uniformuoti. Dalyvavo ir KLB Wellando apylinkės pirm. Juozas Paužuolis.

Tuo būdu ir šį kartą šio krašto lietuviai augštai iškėlė sovietinių rusų pavergtos, žiauriai kankinamos Lietuvos reikalus.

Po pamaldų, padedant gėles ant Laisvės paminklo vienuolyno sodelyje, buvo pagerbti tylos minute žuvę lietuviai už Lietuvos laisvę ir atskirai pagerbta Ona Šukienė, 18 metų iškentėjusi Sibiro stovyklose. Iškilmė baigta Tautos himnu. Sodelyje kalbą pasakė KLB St. Catharines apyl. pirm. Adolfas Šetikas.

DIDĖJA LATVIŲ VEIKLA. Jų žymus veikėjas Peter Vasarinš uoliai dirba beveik visose latvių organizacijose. Jaunosios kartos latviai, baigę augštuosius mokslus, nesitraukia nuo savųjų net užimdami augštas tarnybines vietas. Dr. Juris Dreifelds, Brock universiteto profesorius, demonstracijos metu stovėjo kitų tarpe su paties pasidarytu plakatu. Kitas panašus jaunosios kartos atstovas Juris Eglitis yra latvių b-nės pirmininkas. Jis išspausdino "The St. Catharines Standard" dienraštyje ilgą, gerai pamatuotą laišką kanadiečiams dėl jų apatiškumo šių laikų gyvybiškai svarbiuose politiniuose reikaluose, primindamas, jog visi galės pjauti tą, ką dabar sėja.

Toronto sibirinių trėmimų demonstracijoje televizija irgi beveik išimtinai parodė tik latvius. Reikia bent tuo tik pasidžiaugti, nes latviai uoliai dirba ir kitų baltiečių labui.

Kor.

Welland, Ontario

ŠAULIŲ SUSIRINKIMAS. 1981 m. birželio 11 d. Povilo Lukšio būrio šaulių susirinkime "Dien City House" Wellande buvo aptarta Niagaros pusiasalio šaulių veikla ir išrinkta būrio valdyba. Ad. Šetikas — pirmininku, P. Šidlauskas — vicepirmininku, S. Ulbinas — sekretorium ir F. Dauginas — valdybos nariu. Revizijos komisijon — P. Baronas, A. Smolskis ir D. Dauginienė. Be to, nutarta š.m. birželio 28 d., 2 v.p.p., ruošti gegužinę "Dien City House Tavern" lauko medžių pavėsyje su išgėrimais ir užkanda. Kviečiame šaulius, ramovėnus, LB veikėjus ir kitus lietuvius. Bus pagerbti Petrai ir Povilai.

Niagaros pusiasalio
Povilo Lukšio būrio šaulių kuopa

● Kas bėga nuo lietuviškos spaudos, bėga nuo savo tautos

Klestintis gyvenimas Lietuvoje?

(Atkelta iš 1-mo psl.)

chozus bei įmones, nes tuo būdu bus laiduotas dirbančios liaudies gyvenimo pagerinimas". Tačiau ta pati agentūra peikia Vatikano radijo laidas. Iš aštuonių savaitinių lietuviškų laidų tik vienoje esą transliuojamas pamokslas. Kitose programose transliuojama "arba grynai politinė medžiaga, arba tik netiesiogiai susijusi su religija". Kaikuriuose programose esą kurstoma imtis "antisocialinės akcijos". "Novosti" cituoja 1980 m. vasario laidą, kurioje esą buvo pareikšta: "Geriau yra žmogui paaukoti savo gyvybę nei priimti dvasinę vergiją." Tokios programos pažeidžiančios Helsinkio aktą, kurį pasirašė ir Vatikanas. Ypač esąs pažeidžiamas nuostatas, kuriame smerkiamas kišimasis į kitų valstybių vidaus reikalus ir subversinė propaganda.

Neveiksminga propaganda

Iš šio atpasakojimo matyti, kad sovietai reikalauja Vatikaną laikytis Helsinkio susitarimų, kurių pati Sov. Sąjunga nesilaiko, nors savo parašu įsipareigojo jų laikytis. Ji nesilaiko net elementariausių principų, užtikrinančių žmogaus teises religinėje, kultūrinėje, politinėje ir kitose srityse. Sov. Sąjungos kalėjimai, koncentracijos stovyklos, psichiatrinės ligoninės pilnos beteisių žmonių. Tai liudija daugybė faktų, tačiau Sov. Sąjunga tebekalba užsieniui apie "klestintį" religinį gyvenimą visame krašte ir ypač Lietuvoje. Tai propagandinis triukas, kurio melą jau lengvai pastebi ir užsienio spauda. Kol nebuvo pogrindžio leidinių, sunkiau buvo orientuotis ir užsienio korespondentams, bet dabar, kai atskleidžiama ir kita medalio pusė, aiškiai matyti propagandinė apgaulė, jau nustojusi savo paveikumo. "Novosti" agentūra paskelbė savo pranešimą, matyt, atsiliepdama į užsienio spaudos informacijas apie Sov. Sąjungą. Deja, minėtasis pranešimas nieko nepataiso. Užsienis tik tada palankiai rašys apie gyvenimą Sov. Sąjungoje ir Lietuvoje, kai suklestės ne propagandinė apgaulė, o tikroji laisvė, laiduojanti žmonėms visas teises bei laisves. M.

Thunder Bay, Ontario

TORONTO "ATŽALYNAS". IX-tame mūsų folkloriniame festivalyje gegužės 9-10 d.d. "Atžalynas" gražiai pasirodė, iškeldamas Lietuvos ir lietuvių vardą. Festivalio dalyviai žavėjosi jų pasirodymais (net 3 kartus) ir dar tebekalba: sako jie yra profesijonalai.

Mūsų akimis žiūrint, tokie jaunimo pasirodymai yra geri Lietuvos "ambasadoriai" plačiame pasaulyje. Jie atgaivina mažų ir tolimų lietuvių kolonijų veiklą. Įdomu buvo stebėti šokėjų, mokytojų ir tėvų komiteto atstovo gražų sutarimą bei draus-mingumą.

Šia proga sveikiname "Atžalyną", jo vadovę bei mokytoją Silviją Martinkutę, pranešėją Vidą Javaitę, akordeonistę Aldoną Biskytę, dirbančias tokiame gražiame tautinių šokių vienete. Valteris Dauginis, tėvų komiteto atstovas — "finansų ministeris" įduoda daug energijos ir rūpesčio, talkindamas "Atžalynui".

Mūsų visų labai nuoširdi padėka už jūsų gražias ir naujas koncertines programas. Tegyvuoja "Atžalynas"! Taip pat nuoširdi padėka už puikią jūsų dovaną — medžio skulptūrą.

Dr. E. Jasevičiūtė

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
"LIETUVOS AIDAI"
Vedėja – KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Čikagoje: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8.30-9.00 v. vakaro iš WCEV stoties 1450 AM banga. St. Petersburge: šeštadieniais, 12.30-1.00 v.p.p. iš WTIS stoties 1110 banga.
Adresas: 2646 West 71st Street, Chicago, IL. 60629
Telefonas: (312)778-5374

DATSUN PLAZA Imports Limited DATSUN
970 Barton St. E.
Hamilton, Ont. L8L 3C7
(416) 549-3588/549-9027
AL TASIN (PTAŠINSKAS)
"Rūpestingai aptarnauja - Plaza pleases!"

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje
įsikūręs nuosavuose namuose —
Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas
830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6
TALKA

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.
Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A) 6%
santaupas 15%
term. depoz. 1 m. .. 15½%
term. depoz. 3 m. 13%
reg. pensijų fondo 14%
90 dienų depozitus .. 16¼%
IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. .. 17½%
asmenines paskolas 19%

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

ROMO KALANTOS MIRTIES METINES Čikagoje gegužės 3 d. paminėjo šiame rajone veikiantys trys šaulių kuopos, ramovėnai ir didelis skaičius lietuvių. Minėjimas buvo pradėtas Mišiomis, kuriose dalyvavo uniformuoti šauliai su savo vėliavomis. Po to visi susirinko Šv. Kazimiero kapinėse prie R. Kalantai skirto paminklo. Kalbėjo Šaulių Sąjungos Tremtyje pirm. K. Milkovaitis ir dr. L. Kriaučeliūnas, Lietuvių Skautų Sąjungos atstovas R. Vitas. Paminklą papuošus gėlėmis, R. Kalantos pagerbimas užbaigtas giesme "Marija, Marija" ir Tautos himnu.

DEIMANTINĖS AMŽIAUS SUKAKTIES PROGA Kalifornijos lietuviai gegužės 24 d. Santa Monikoje pagerbė pasižymėjusią visuomeninink̃ė Aleną Deveinienę. Ji yra vilnietė, priklausanti veikliajai Vileišių giminei. Lenkų ištremta iš Vilniaus, dirbo Žemės Ūkio Rūmuose, vadovavo Lietuvos Ūkininkų Draugijai. 1936 m. dalyvavo tarptautiniame moterų suvažiavime Jugoslavijoje kaip Lietuvos Moterų Tarybos atstovė. Į JAV atvyko 1940 m. su vaikais. Vyras dr. Mykolas tada jau buvo suimtas ir vėliau ištremtas į Vorkutą. Su JAV valstybės departamento pagalba jis buvo išlaisvintas ir 1942 m. atvyko pas savo šeimą. Jis yra miręs prieš keletą metų. Gyvendama JAV-se, sukaktuvininkė reiškėsi VLIKe, ALToje, BALFe, Valstiečių Liaudininkų Sąjungoje. Kaip BALFo imigracijos bei įkurdinimo komisijos pirmininkė pokaryje lankėsi Europoje, rūpinosi išeivių perkėlimo į užjūrius reikalais. Pagrindiniais kalbėtojais A. Deveinienės pagerbime buvo Alė Rūta-Arbienė ir dr. Juozas Gudauskas. Buvo daug sveikinimų žodžiu ir raštu. Pagerbime daylvavo organizacijų atstovai, visuomenės veikėjai, sukaktuvininkės vaikai, vaikaičiai ir giminės.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS 17-tasis seimas gegužės 23-24 d.d. įvyko Detroite. Naujon valdybon dvejų metų kadencijai buvo išrinkti čikagiečiai: pirm. inž. Vaclovas Mažeika, nariai — Mečys Šimkus, Mečys Valiukėnas, Ona Daškevičienė ir Oskaras Kremeris. Sąjungos garbės nariais seimo dalyviai paskelbė du veteranus — Oną Biežienę iš N. Jersey ir niujorkietį Jurgį Kiaunę. Kontrolės komisijoje dar vienai kadencijai liko — P. Didelis, V. Matonis ir V. Gruzdys. ALT Sąjungos tarybon nuolatiniu nariu pagal statutą įsijungė buvęs valdybos pirm. A. Mažeika, papildomai buvo išrinkti: V. Senuta iš Bostono, B. Dūda ir J. Mockus iš Los Angeles. Gegužės 23 d. savo posėdį turėjo ir "Vilties" draugijos nariai bei atstovai. Jame dvejų metų kadencijai buvo perrinkta "Vilties" valdyba, kurią dabar sudaro: pirm. dr. D. Degėsys, vykd. vicepirm. J. Jurkūnas, vicepirm. A. Laikūnas, K. Pocius, dr. V. Stankus ir A. Švažas, sekr. J. Jurevičius.

TAUTINIUOSE LIETUVIŲ NAMUOSE Čikagoje specialiu vakaru gegužės 2 d. penkerių metų veiklos sukaktį paminėjo radijo programa "Lietuvos Aidai", vadovaujama K. Brazdžionytės. S. Šimkaus, J. Tallat-Kelpšos, A. Kačanausko dainų padainavo jaunoji sol. Eglė Rūkštelytė. Su linksmesnėmis dainomis įsijungė A. Šidagis. "Brolio laišką" skaitė R. Tričytė. Gausūs sveikintojai linkėjo sėkmės "Lietuvos Aidams" ir jų vadovei K. Brazdžionytei.

Brazilija

BRAZILIJOS LIETUVIŲ SĄJUNGOS RŪMUOSE Sao Paulo mieste gegužės 7 d. įvyko šiame didmiestyje veikiančių lietuviškų organizacijų bei būrelių pirmininkų ir atstovų posėdis, sušauktas Brazilijos Lietuvių Bendruomenės valdybos pirm. J. Tatarūno. Jame buvo aptarti planuojamo įsteigti Lietuvos muzėjaus ir archyvo reikalai. Jam jau yra gautas iš kun. J. Giedrio, SJ, Urugvajuje medalis, kuris 1940 m. buvo įteiktas pirmajam Lietuvos atstovybės sekretoriui Broniui Blavesčiūnui Rio mieste. Posėdžio dalyviai nutarė kreiptis į Brazilijos lietuvius, jų vaikus bei vaikaičius, prašydami juos neišmesti turimų lietuviškų knygų, laikraščių, žurnalų, nuotraukų bei kitos medžiagos. Jos laukia muzėjaus ir archyvo steigimui sudaryta komisija.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ SĄJUNGA išleido naują numerį savo biuletenio. Jame yra įvadinis neseniai išrinkto pirm. Aleksandro Bumbulio žodis, pranešantis, kad šiemet bus minimas šios organizacijos penkiasdešimtmetis. Numatoma visa eilė renginių Sao Paulo mieste.

Argentina

ARGENTINOS LIETUVIŲ CENTRAS visuotiniame savo narių susirinkime balandžio 26 d. peržiūrėjo praėjusių metų veiklą. Iš paskelbto balanso paaiškėjo, kad pernai turėta apie 40 milijonų pezų pelno. Sekr. Z. Tamošiūnaitė perskaitė šešiolikos naujų narių sąrašą. Jie visi buvo pasveikinti karštais plojimais. Priartėjus prie naujos ALC valdybos rinkimų, paaiškėjo, kad niekas nebuvo sudaręs naujų kandidatų sąrašo. Tada pirm. J. Mičiūdas pranešė, kad yra viena grupė, sutinkanti tęsti valdybos darbus. Ta grupė be oficialių rinkimų pasiskirstė pareigomis. Naująją ALC valdybą dabar sudaro: pirm. J. Mičiūdas, vicepirm. inž. J. Gaidimauskas, I sekr. Z. Tamošiūnaitė, II sekr. G. Morkūnaitė, I ižd. S. Džiugis, II ižd. R. Rudis, nariai — B. Survila, V. Daratėnas ir V. Misiūnas.

VII-JO P. AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESO nuveiktus darbus ir finansinę būklę aptarė gegužės 1 d. Buenos Aires įvykęs Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybos narių bei kaikurių kongreso dalyvių posėdis. Kongreso apžvalgą padarė ALOS Tarybos pirm. L. Stankevičius, po jo kalbėjo rengėjų komisijos pirm. J. Mičiūdas. Pastarasis ypač džiaugėsi sėkminga jaunimo stovykla, kuriai daug įtakos turėjo užsieniečių svečių pagalba: kun. A. Saulaičio, SJ, iš JAV, P. Kuro iš Kanados ir A. Mažeikos iš Venecuelos. Finansinės komisijos pirm. A. Burbos pranešimu, kongresas turėjo 26,552.000 pezų pajamų ir 23.410.400 pezų išlaidų. Gryno pelno liko 3.141.600 pezų. Pranešimus padarė trijų kongreso sekcijų atstovai: Z. Juknevičius — politinės sekcijos, kun. A. Steigvilas, MIC, — kultūros ir švietimo, G. Czopas — jaunimo sekcijos. Jie taipgi supažindino su tų sekcijų priimtais pasiūlymais bei rezoliucijomis.

Australija

TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ "SŪKURYS" jungia apie 50 Australijoje gimusio Sydnėjaus lietuvių jaunimo. Savo metinį koncertą gegužės 5 d. "Sūkurys", vadovaujamas Marinos Cox, surengė Sydnėjaus latvių salėje. Jame pirmą kartą pasirodė naujai suorganizuota 13-kos mergaičių grupė su savo vadove E. Kymantaite-Siutz, atlikusi lietuviškų dainų pynę. Tai aiškus bandymas "Sūkurį" paversti ansambliu, papildant jį ne tik dainininkėmis, bet ir muzikantais. Tautinių šokių programoje dalyvavo net 47 šokėjai, užtikrinantys šio ansamblio ateitį.

SYDNĖJAUS RAMOVĖNAI, vadovaujami A. Skirkos, savo linksmavakarį Lietuvių Klube surengė gegužės 16 d. Jame buvo susilaukta svečių ir iš kitų Australijos vietovių. Daina įsijungė keturios viešnios iš Newcastelio — artimos dviejų šeimų giminaitės, turinčios Zakarauskienių ir Zakarauskaičių pavardes. Jos sudaro vis platesnio pripažinimo susilaukiantį kvartetą, dainuojantį estradines dainas. Negalėjusius atvykti "Linksmuosius brolius" pakeitė jų vadovas E. Lašaitis, skaitęs humoristinius A. Gustaičio eilėraščius.

GEELONGO LIETUVIŲ CHORAS buvo likęs be vadovo, tačiau choristai nenorėjo nutraukti choro veiklos. Naujo vadovo suradimu rūpinosi choro administratorius B. Gasiūnas ir ALB Geelongo apylinkės valdybos narė kultūriniams reikalams G. Vaičekauskienė. Problemą pavyko sėkmingai išspręsti, chorui sutikus vadovauti G. Ivaškevičiūtei-Giesbers. Choras jau pradėjo repeticijas ir keliomis giesmėmis gegužės 5 d. įsijungė į Motinos Dienai skirtas pamaldas. Išrinkta ir nauja choro valdyba: pirm. P. Čerekavičienė, sekr. V. Čerekavičius, ižd. P. Vaičekauskas.

Britanija

MOTINOS DIENĄ SKOTIJOS LIETUVIAI paminėjo gegužės 10 d. Bellshill vietovėje. Mišias vietinėje šventovėje netoli Lietuvių Klubo atnašavo prel. J. Gutauskas, pasakęs motinoms skirtą pamokslą. Klube įvykusiame minėjime jis taip pat tarė įvadinį žodį. Motinas sveikino: moterų centro valdybos vardu — J. Serafinaitė, moterų draugijos skyriaus — M. Tamošaitytė, klubo vardu — A. Canty, choro — P. Dzidolikas, DBL Sąjungos skyriaus vicepirm. J. Meskevičius. Ilgesnį žodį apie motinų atsakomybę ir vaidmenį tarė DBLS centro valdybos pirm. Z. Juras, atvykęs iš Londono. Kelias dainas padainavo Šv. Cecilijos choras, vadovaujamas P. Dzidoliko. Minėjimas užbaigtas tradicinėmis vaišėmis.

Vokietija

STUTTGARTO LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBAS gegužės 10 d. Kolpingo namuose sutelkė apie 40 lietuvių į Motinos Dienos minėjimą. Pamaldos buvo ekumeninio pobūdžio: Mišias koplyčioje laikė katalikų kun. K. Senkus, o pamokslą sakė ev. kun. Fr. Skėrys. Po Mišių visi susirinko salėje paruoštai kavutei. Kun. K. Senkus skaitė Alinos Griniuvienės Muenchene parašyta rašinėlį apie motiną. Programą atliko jaunimo ir vyresniosios kartos atstovai. Tarp jų buvo neseniai iš okupuotos Lietuvos atvykusi Ilona Klausaitė, deklamavusi J. Lapašinsko eilėraštį "Labos nakties". Padėkos žodį tarė Moterų Klubo atstovė Zina Glemžienė.

HUETTENFELDO KAPINĖSE gegužės 22 d. buvo palaidotas septynioliktasis lietuvis — a.a. Stasys Leščiukaitis, 67 metų amžiaus. Velionis ilgus metus priklausė Schwetzingeno darbo kuopai, rėmusiai Vasario 16 gimnaziją dovanomis bei darbu. Vėliau jis buvo susirgęs ir pasveikęs dirbo prie Hamburgo. Prieš mirtį pareiškė pageidavimą būti palaidotu Huettenfelde, netoli Vasario 16 gimnazijos, kur gimnazistai rūpestingai prižiūri mirusių tautiečių kapus.

Toronto moksleivės ateitininkės, dalyvavusios metinėje šventėje R. Rudaitytė

Kultūrinė vakaronė Britanijos Londone

K. BARĖNAS

D. Britanijos Lietuvių Sąjungos Londono centrinis skyrius metams išsirinko judrių žmonių valdybą (Stasį Kasparą, Stasį Bosikį ir Mariją Barėnienę), kuri stengiasi vis kaip nors judėti ir kitus judinti. Jos veiklos išdava buvo ir birželio 6 d. Lietuvių Namuose surengtoji tokia savybinė literatūros bei dainų vakaronė. Savybinė dėlto, kad programą atliko patys londoniškiai.

Kruopščiai pasiruošęs, programos vadovo vadeles šįkart savo rankose laikė Stasys Bosikis.

Dainoms atstovavo visada paslankus betkur pakviestas įsijungti Justas Černis, akompanuojamas kito tokio pat šaunaus kultūrininko Vincento O'Brien. Justas sudainavo penketą dainų: "Auki, berželi" (V. Blušiaus), "Žalioj lankelėj" (J. Tallat-Kelpšos), "Ėsk, karvute", "Mergužėle brangi" (S. Šimkaus) ir "Šią naktelę per naktelę" (M. Petrausko).

Turėjome net du poetus. Seniai jau bebuvome girdėję skaitant Vladą Šlaitą. Šįkart jis, prisikišdamas ypač dailia rašysena prirašytus lapus prie smarkiai aptemusių ir dar vis labyn temstančių akių, paskaitė pluoštą graudžių ar filosofišku mąstymu persunktų kūrinių.

Londone dar niekada nebuvome turėję progos pasiklausyti Česlovo-Valdemaro Obcarško, kuris dabar jau yra šio didmiesčio gyventojas. Ir pasiklausėme tą vakarą. V. Šlaitas dabar daugiausia kuria miniatiūras, o Č. V. Obcarskas — ilgesnes poemas, tai jis mažiau jų ir tepaskaitė.

O man teko paskaityti ilgėlesnę ištrauką iš didesnės knygos rankraščio apie Gervydų kaimo vyrus, kurie, sėkmingai baigę šienapjūtę, ilsėdamiesi taip įkaito nuo "šamarlako", kad net su ceremonijomis nuplakė vokietmečiu jiems įkyrėjusį Vanką: kai maždaug nebuvo valdžios, patys ėmėsi teisti ir bausti.

Vladas Velička buvo aprūpinęs salę lietuviška muzika, kurią girdėjome, kai rinkomės ir kai po programos neskubėdami skirstėmės. O susirinko mūsų ne kažin kiek — apie dvidešimt, šiek tiek mažiau negu kitais kartais panašios programos pasiklausyti. Sako, ir DBLS centro valdyba mūsų išsižadėjo — nė vienas jos atstovas nesiteikė užeiti pasižiūrėti, ar čia yra kiek nors kultūros. . . Užtat turėjome nuolatinį tokių renginių klausytoją kleboną kun. Joną Sakevičių iš Londono kito krašto. Turėjome vieną ir ypatingą atvejį: Viktoras Motūza net iš tolimos Ročdalės atvažiavo (400 mylių). Kai išvakarėse užsukęs į Lietuvių Namus ir pasisakęs, kas iš taip toli jį traukė, tai nustebę londoniškiai, nes jie net nežinoję apie tą vakaronę, nors ji porą kartų buvo skelbta "E. Lietuvyje".

Turėjome ir kitą ypatingą klausytoją — aštuonmetę londoniškę Elenutę Augaitytę, kuri su savo senele atėjo dar gerokai prieš programą ir kuo rimčiausiai klausėsi dainavimo, deklamavimo ir skaitymo (ji taip pat yra E. Šovos akordeonistų ansamblio narė ir jaunųjų šokėjų grupės dalyvė, tikrai reto veiklumo rimta lietuvaitė).

Ir tie, kurie dainavo, skambino ar skaitė, ir tie, kurie klausėsi, po programos buvo pavaišinti arbata bei sausainiais, kad nereikėtų leistis į namus išdžiūvusia burna.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Toronto Maironio mokyklos mokiniai vaidina mokslo metų pabaigtuvėse Anapilio salėje Nuotr. J. Bakevičiaus

Ateitininkų kongresui besirengiant

Sukaktuviniam "Ateities" kongresui Čikagoje artėjant, Ateitininkų Federacijos valdyba pakartotinai prašo visus organizacijos vienetus (skyrius, kuopas, draugoves, sambūrius, korporacijas) išrinkti savo atstovus (po vieną nuo dešimties narių ir po vieną papildomai nuo likučio) ir jų pavardes pranešti generaliniam Federacijos sekretoriui **Linui Kojeliui**, 2749 Ordway Street, N. W., Apt. 5, Washington, D. C. 20008, USA.

Visais kongreso ruošos reikalais (posėdžių vietovės, laiko, registravimosi, nakvynių ir kt.) prašome kreiptis rengėjų komiteto adresu: Vytautas Šoliūnas, 115 Stephens St., Lemont, IL 60439, USA.

Kongreso posėdžiai prasidės 1981 m. rugsėjo 4, penktadienį, 9 v. r., Ateitininkų Namuose Lemonte. Išvakarėse, ketvirtadienį, rugsėjo 3 d., 4 v. p. p., Ateitininkų Namuose kviečiamas Federacijos tarybos posėdis. Jame bus svarstomi ir kongrese kaikurie nagrinėsimi klausimai.

Pirmąją kongreso dieną, penktadienį, rugsėjo 4, pirmieji posėdžiai bus atskirų sąjungų (sendraugių, studentų ir moksleivių) organizaciniams reikalams svarstyti. Po Mišių ir užkandžių įvyks pirmas bendras kongreso dalyvių posėdis pirmajai temai svarstyti. Pranešimą "Ateitininkų šeimos kartų bendravimas" padarys dr. Adolfas Damušis, Federacijos tarybos pirmininkas. Pranešimui pasibaigus, visi dalyviai pasiskirstys į atskirus studentų, moksleivių ir sendraugių posėdžius pateiktam klausimui svarstyti ir savo išvadas padaryti. VAKARE — susipažinimo pobūvis.

Antroji kongreso diena, šeštadienis, rugsėjo 5, prasidės Jaunimo Centre šv. Mišiomis. **Tai mūsų žurnalo "Ateities" 70 metų jubilėjinės MIŠIOS.**

Oficialus kongreso atidarymas įvyks pasibaigus Mišioms. Atidaryme bus: vėliavų įnešimas, malda, himnai, rengėjų komiteto ir Federacijos valdybos kalbos, prezidiumo ir kongreso darbo komisijų sudarymas.

Pirmasis kongreso viešojo posėdžio tikslas — **paminėti "Ateities" 70 metų sukaktį.** Šiam uždaviniui atlikti yra pakviesti trys pranešėjai. Kun. dr. Kęstutis Trimakas, vyr. "Ateities" redaktorius, pateiks mūsų žurnalo idėjinį skerspjūvį. Buvęs redaktorius Kazys Bradūnas įvertins "Ateities" įnašą į lietuvių jaunimo kultūrinį gyvenimą, o dabartinės redakcinės komisijos narys Saulius Kuprys mes žvilgsnį į žurnalo ateitį.

Bendras popietinis posėdis ir atskiri posėdžiai skirti svarstyboms tema **"Mūsų uždaviniai siekiant visa atnaujinti Kristuje".** Vakare — "Ateities" vakaras.

Sekmadienio, rugsėjo 6, visas rytas skirtas temai "Mūsų rūpestis Lietuva". Bendrajame posėdyje bus trys pranešėjai: dr. Vytautas Vardys, Oklahomos universiteto profesorius, kalbės apie "Žmogaus tautinių ir religinių teisių kovą Lietuvoje, Gintė Damušytė supažindins su ryškiausiais kovotojais, o kun. Kazimieras Pugevičius, Religinės Šalpos vedėjas, kalbės apie "Mūsų uždavinius rūpinantis Lietuva".

Šios svarstybos bus tęsiamos atskiruose posėdžiuose, jieškant įvykdomų sprendimų.

Popietiniame posėdyje dr. Kęstutis Skrupskelis, South Carolina universiteto filosofijos profesorius, kalbės tema "Tautinė kultūra ir mes". Profesoriaus pranešimas tuojau bus svarstomas atskiruose posėdžiuose.

Sekmadienį, 4.30 v. p. p., bus iškilmingos Mišios už Lietuvą. 7 v. v. ruošiamas kongresinis banketas.

Pirmadienį, rugsėjo 7 d., 9.30 v. r., prasidės bendras baigiamasis posėdis: veiklos gairių pateikimas, nutarimų priėmimas, kongreso uždarymas. Kongresas bus baigtas padėkos Mišiomis.

Sąjungų valdybos rūpinasi atskirų posėdžių programomis ir jų tinkamu atlikimu.

Kongreso rengėjų komitetas yra pasiskirstęs ruošos darbus. Jam rūpi ir kongreso darbų finansavimas. Nors šis kongresas nėra manifestinio pobūdžio, tačiau nemažos išlaidos visdėlto neišvengiamos. Gali tekti padengti bent dalį kelionės išlaidų jaunimo atstovams iš tolimo užsienio. Lėšų telkimo komisija jau yra išsiuntinėjusi laiškus jai žinomais adresais. Bet tai tik dalis ateitininkų. Mes kreipiamės į visus ateitininkus prašydami prisidėti savo parama kongresui. Iš tikrųjų dabartinio lėšų telkimo vajus siekia paremti, kaip pažymi vajaus komitetas, "visokeriopus ateitininkų darbus", stengiantis auginti naujas ateitininkų kartas, išlaikyti šaunų "Ateities" žurnalą ir gyvinti savo veiklą. Talkon kviečiami ir atskiri organizaciniai vienetai, kurių iždas leidžia paskirti atitinkamą sumą. Čekiai rašytini "Lithuanian Catholic Federation Ateitis" vardu ir siųstini centrinio lėšų vajaus komiteto iždininko antrašu: Bronius Polikaitis, 7218 So. Fairfield Ave., Chicago, IL 60629, USA.

Federacijos valdyba yra labai dėkinga rengėjų komitetui, visoms komisijoms už pastangas kongreso pasisekimui užtikrinti. Tačiau kongresas tik tada atspindės visas geriausias pastangas, kai visų vienetų vadovybės atliks savo pareigas.

Ateitininkų Federacijos valdyba
1981 m. birželio 8 d.

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Liepos pirmoji – Kanados gimtadienis

Duokime jai visa, ką turime!

Tai mūsų diena, Kanada!

Tai proga padaryti šią Kanados Dieną visiems atmintiną. Tad duokime jai visa, ką gavome!

Jūs dar turite pakankamai laiko suruošti pobūvį. Sueikite visa šeima, draugai ir visa apylinkė! Surenkite išvyką, kuri būtų visų išvykų pabaigtuvės. Iškepkite tortą.

Tada užpūskite žvakutes — visas 114! Teišsipildo svajonė! Visi 24 milijonai kanadiečių nuo Niufaundlandijos iki Britų Kolumbijos ir Teritorijų padarykime Kanados Dieną **savo** diena **savitu** būdu.

CANADA'S BIRTHDAY, JULY 1ST
Council for Canadian Unity
Citizens Committee
of the National Capital Region
Canadian Folk Arts Council

1ER JUILLET, LA FÊTE DU CANADA
Conseil pour l'unité canadienne
Comité des citoyens,
région de la capitale nationale
Conseil canadien des arts populaires

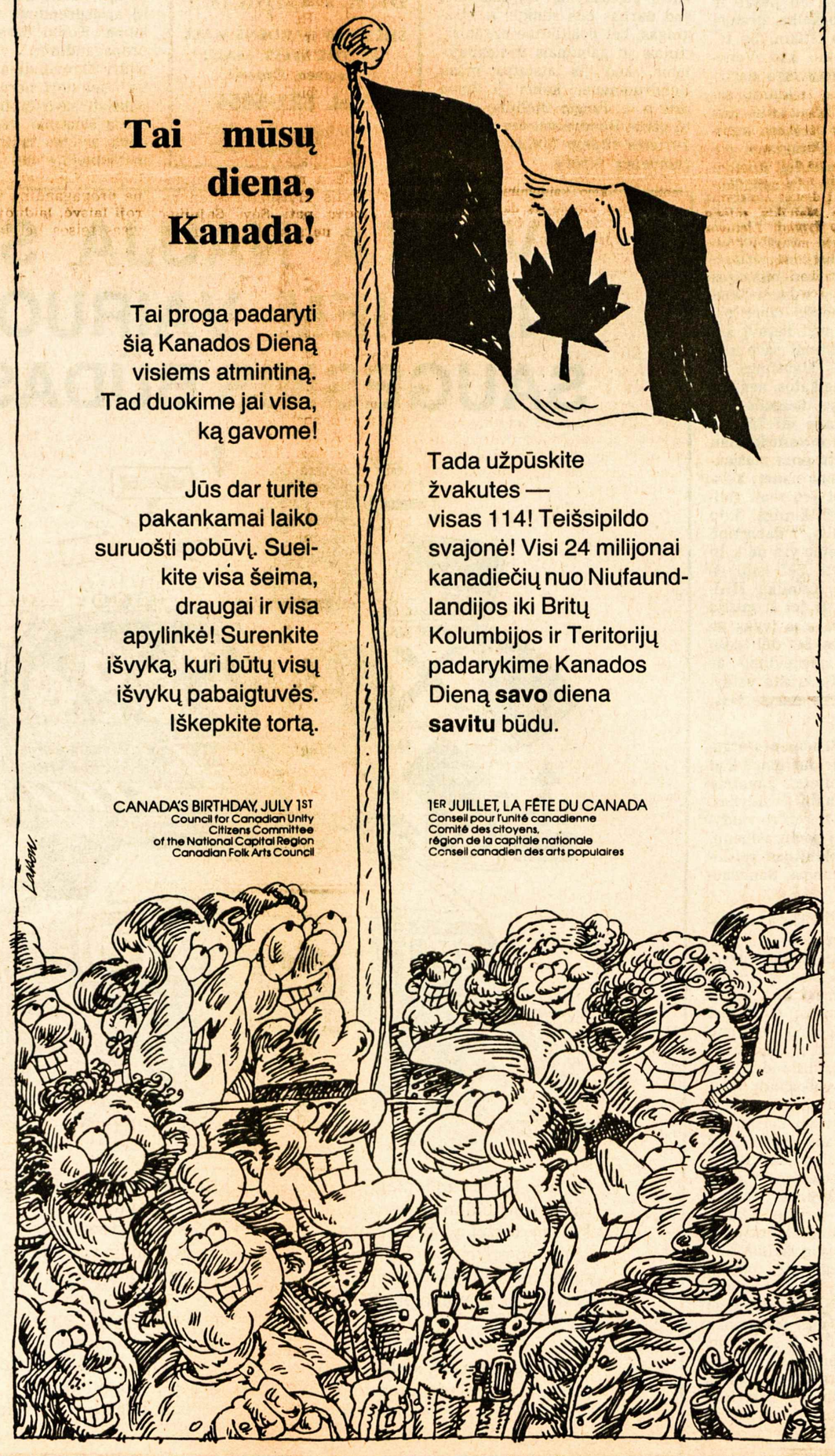

Feljetoniška akimi

PR. VISVYDAS

Šeimos ramstis

Šeimyniniame gyvenime visko pasitaiko. Bet dazniausiai nieko blogo neatsitinka, jei žmona laikosi vyro, arba atvirkščiai — vyras laikosi žmonos.

Imkime Anicetą Šilelį.

Ramesnio ir patvaresnio šeimos ramsčio niekur nesurasite. Sugrįžta iš darbo, pavalgo, pavarto laikraščius, nusiplauna rankas ir sėdasi prie televizoriaus, kurį jis vadina vypsone. Ilgas valandas už atlošo švyti jo kilni plikė. Ką gi — ilsisi žmogus.

Tokio taikaus sėslumo žmogui reikia tik pavydėti. Juk niekam sėdėjimu neužkliūna. O visdėlto kartą sūnus jį pavadino begemotu. Anicetas nė kiek nesupyko. Duktė — raganium. Irgi nesupyko. Tik žmonelė, Apolonija Šilienė, užsirūstinusi dėl tokio minkštakoališko atlaidumo, kurį laiką su Anicetu nekalbėjo. Tegu, pagalvojo Anicetas. Nuo to jam tik atvanga.

Sekmadienį, prieš pamaldas, Apolonija visgi atsileido. Priėjusi paglostė sėslaus gyvenimo draugo plikę ir pasakė:

— Ką aš daryčiau, jei tave palikčiau?

Anicetas ramiausiai rišosi mėlyną kaklaraištį. Veidrodyje matė trigubą savo pagurklį. Jam pasirodė, kad iš veidrodžio į jį žiūri Anglijos karalius Henrikas VIII.

Augštyn ir žemyn

Kiekvienas kvailys žino, kad žemyn lipti laiptais yra daug lengviau, negu augštyn.

Teofilis Atloša tai puikiausiai žinojo, bet elgėsi priešingai. Kartą viršininkas paklausė:

— Teo, kodėl tu visuomet tekinas bėgi laiptais į viršų, o žemyn slenki kaip šimtametis senis?

Teofilis nustebo. Negi viršininkui, iki ausų paskendusiam popiergaliuose, parūpo jo laipiojimas? Kas čia ypatingo — viena ar kita sparta kopti į viršuje esančią išvietę. Jis paprastai tokiu būdu mėgsta pasimankštinti. Bando savo širdies atsparumą. Gi lėtai lipdamas žemyn, įsivaizduoja esąs žymus amerikietiško "miuziklo" dainininkas. Žiūrėkite! Stebėkitės! Iškilmingai su daina nusileidžiu į baltarankių gražuolių puokštę. Savijauta dangiška. Bet argi apie tai sakysi viršininkui. Pagalvos, kad esu trenktas.

Dėl viso ko Teofilis paaiškino:

— Lipimas į viršų nelengvas procesas. Todėl aš stengiuosi kuo greičiau juo nusikratyti, kaip matote — bėgte užbėgu. Žemyn kas kita — lengva ir malonu. Lėtais judesiais trokštu pratęsti šį malonumą. Žengiu ir jaučiu sąnarių pritarimą.

— Teo, tu keistas filosofas, — šyptelėjo viršininkas, parodydamas neseniai įsigytą dantų eilę. — Vistiek būk atsargus. Nepersitempk. Esi mums reikalingas.

Sekančią dieną Teofilis atsitiktinai pastebėjo, kad ir viršininkas kur kas judriau lipa į viršų ir lėčiau leidžiasi žemyn, dargi švytinčiu veidu. Tiesiog į baltarankių gražuolių ratą.

Atseit, kiekviena filosofija turi ir savo pasekėjus.

• **Ne nuo kitų peikimo, niekinimo, žeminimo reikia pradėti Kristuje atnaujinimo darbą, bet nuo įėjimo į patį save, gilesnio įsižiūrėjimo į savo gyvenimą ir pasielgimą, nuo savęs išsižadėjimo . . .**

ARKIV. JURGIS MATULAITIS

Lituanistinės Montrealio mokyklos devinto skyriaus abiturientai su savo mokytojais mokslo metų pabaigtuvėse 1981 m. gegužės 10 d. Nuotr. J. Adamonytės

Po audros ateina giedra

Pokalbis su naujai išrinktu Venecuelos Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pirm. dr. Vyt. Dambrava

ALEKSANDRA VAISIŪNIENĖ

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

— Ar neplanuojama pertvarkyti Bendruomenės aukomis leidžiamą oficiozą "Gairė", kuri pastaruoju metu vargiai beatspindėjo tikruosius kolonijos interesus ir gal net prisidėjo prie skilimo pagilinimo Bendruomenėje?

— Iš vieno kito mažiau nusisekusio numerio ar redakcinio "paslydimo" negalima peikti "Gairės" ir redaktoriaus pastangų, kurios esmėje visuomet buvo pozityvios. Sekantis numeris taip pat patikėtas redaguoti dabartiniam redaktoriui. Po to — žiūrėsime, tarsimės. Reiškiami stiprūs pageidavimai, kad leidinio redagavimas būtų perkeltas į Karaką, ir jo pasirodymas būtų reguliaresnis. "Gairė" yra Venecuelos Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvių Katalikų Misijos organas. Jos už jo turinį yra atsakingos. Turime apgailestauti, kad daugelyje bendruomenių pramokome kalbėti ir rašyti nemandagiai, tuo žemindami patys save. Aš stengsiuos, kad "Gairė" būtų švarus leidinys, be asmeniškumų, kad jo turinys būtų aktualus, o rašyba taisyklinga. Dabartinio redaktoriaus pastangos tobulinti "Gairę" bus tęsiamos.

— Mažas Bendruomenės narių būrelis, kuriam dabartinio dvasios vado stilius nepatinka, pradėjo kaltinti kunigą dėl senyvo amžiaus ir nesveikatos. Net sakoma, kad dėl to didėja nutautėjimas. Norima naujo pagalbininko. Ar šitoks galvojimas yra teisingas bei realus? Ar galėtų antras kunigas materialiai išsilaikyti? Ar Jūsų nuomone tada padvigubėtų lietuviškas pamaldas lankančiųjų skaičius?

— Atsakydamas turiu kelti esminį klausimą: ar iš viso pajėgs ir kaip ilgai pajėgs Lietuvių Katalikų Misija Venecueloje išsilaikyti? Bendrija skiria lietuvius kunigus ne tautinei veiklai puoselėti (tai pirminis Bendruomenės uždavinys), bet rūpintis religiniu gyvenimu tikinčiųjų, kurie dėl kalbos negali atlikti savo religinių prievolių. Yra faktas, kad Venecueloje beveik visi lietuviai laisvai kalba ispaniškai, daugelis jau yra įsijungę į vietines parapijas, didėja abejingumas lietuviškoms pamaldoms ir iš viso religijai, nepakankamai rūpinamės kunigo išlaikymu. Visa tai reikalą stipriai komplikuoja. Tada, kai pavieniai balsai, kad ir pripažindami dabartinio dvasios vado nuopelnus, gana nekrikščioniškai jį stumia šalin dėl amžiaus ir silpnėjančios sveikatos, — saleziečių vyresnybė šį kunigą ragina kiek galint greičiau uždaryti Lietuvių Katalikų Misiją, nes didelio reikalo nebėra. Dėlto ji ragina jį paskirti visą savo laiką tiesioginei saleziečių tarnybai šiame krašte. Jau ir šiuo metu misijonierius kun. Antanas Perkumas tvarko vienuolijos centrinės įstaigos dvasinius reikalus, priklausydamas vykdomajai saleziečių tarybai. Faktas, kad net Karako arkivyskupas mons. Lebrun jieško jo asmeniniam religiniam patarnavimui, parodo, kad dvasiškija vertina jo pastoracinį pasiruošimą ir sugebėjimą. Kad jis, stipriau pasisakydamas tikėjimo, moralės ir religinės drausmės klausimais, kaikuriems tautiečiams neįtinka, tai yra, sakyčiau, savotiška likimo ironija.

Žinoma, dauguma lietuvių savo kunigo nori ir jį gerbia. Tai aiškiai parodo kad ir metinis kunigo kalėdojimas — tautiečių lankymas kitose apylinkėse. Todėl kun. Perkumas ir užmerkia vieną akį, įtikindamas savo vyresniuosius, kad lietuviams savo kunigo patarnavimas lietuvių kalba dar yra būtinas, kad lietuviai yra geri ir uolūs katalikai, kad jie savo kunigą gerbia ir remia ir panašiai. Saleziečių tarpe kun. A. Perkumas turi didelį autoritetą, vyresnybė skaitosi su jo nuomone, nesigilindama į sielovados klausimus lietuvių tarpe, kurie yra gana jautrūs ir tolimesniam Lietuvių Katalikų Misijos gyvavimo užtikrinimui.

Antro kunigo skyrimo saleziečių vyresnybė nė nesvarsto. Klausimas, ar antrą kunigą paskyrus padvigubėtų lietuviškas pamaldas lankančių skaičius, nėra esminis. Pirminis kiekvieno kunigo tikslas yra ne pripildyti ar perpildyti koplyčią (ypač tautinių švenčių proga), o sutraukti jon visus tuos lietuvius, kurie tiki į Dievą, Jo jieško ir nori melstis savo kalba, drauge stiprindami savo ištikimybę tėvynei. Nepaslaptis, kad Venecueloje didelė lietuviško darbo dalis buvo atlikta, telkiantis savo sielovadoje. Tačiau laiko tėkmėje vis mažiau jieškota kunigo kaip kunigo. Plaukiame pasroviui su tuo pasauliu, kuriam Dievo nereikia, beveik reikalaudami, kad mūsų elgesys būtų priimtas be kritikos žodžio ir visados pateisintas. Neseniai turėjau garbės kalbėti su vizituojančiu saleziečių kongregacijos generolu. Jis davė suprasti, kad lietuviai turi jaustis labai pagerbti, kad dar turi lietuvį kunigą beveik išimtinai savo reikalams. Amžiaus klausimas visai nekilo, nei sveikatos, nes Katalikų Bendrijoje daugelis yra aktyvioje tarnyboje iki 75 metų amžiaus. Iš viso nesusidariau įspūdžio, jog būtų nors mažiausia galimybė esamą padėtį keisti ar gerinti. Bet yra reali galimybė prarasti šį kunigą, kito negaunant. Taigi, dabartinė dvasios vado dilema yra ne kaip pačiam išsilaikyti, bet kaip išlaikyti Lietuvių Katalikų Misiją Venecueloje. Ir jei ši misija bus uždaryta, tai visa įvyks ne dėl kunigo kaltės, bet dėl tikinčiųjų kaprizų, apsileidimo ar net nenoro. L. B. krašto valdybos uždavinys yra daryti visa, kad tai neįvyktų.

— Mūsų Bendruomenės organizacijų sudėtyje matome, kad į katalikų komitetą, Jaunimo Sąjungą, apylinkių valdybas, Kultūros Fondą ir centro valdybą įeina dalis tų pačių asmenų. Ar tai yra sveikintinas reiškinys ir nekenksmingas Bendruomenės veiklai?

— Senas lietuviškas priežodis sako: kas veža, tam ir kraunа. Mūsų bendruomeninis gyvenimas ir laikėsi šios išminties. Bendruomenė negausi, pjūtis didelė, o darbininkų maža. Jei nebūtų pasiaukojusių veteranų saujos (aš į jų tarpą įskaitau ir korespondentus), ši Bendruomenė jau seniai vaikščiotų "ant kriukių". Tačiau aš esu pasiryžęs įjungti aktyviam darbui didesnį pajėgių tautiečių būrį ir tuo nors kiek palengvinti Bendruomenei pasiaukojusių narių darbo naštą. Aš dabar organizuoju ekspertų tarybą, į kurią įeis ir nauji veidai. Jie man jau praeityje įrodė, jog iškilus rimtam reikalui, jie gali atlikti svarbų darbą Bendruomenės gerovei. Aš tik nenoriu, kad mūsų veikėjai taptų visuomeninio darbo valdininkais, kurie, gavę vadovaujančias pareigas, nenorėtų jų atsisakyti. Nauja šluota geriau šluoja. Principas griebtis valdžios, kaip kokio kaulo, ir jos laikytis yra esmėje nebendruomeninis.

— Ar manote atnaujinti ir stiprinti taip gražiai Jūsų pradėtą veiklą su baltiečiais ir kitų tautų atstovais? Paskutiniaisiais metais jie nebuvo pakviesti net į Vasario 16 minėjimą.

— Palaikau nuolatinį ryšį su latvių ir lenkų bendruomenės centro valdybų pirmininkais, su latvių ir estų aktyvistais. Jie mane vėl ragina imtis didesnio projekto, kurį jie iš anksto įsipareigoja remti. Jaunimas palaiko gražius santykius su kelių tautinių grupių jaunimu. Centro valdyba bendradarbiaus su visomis kolonijomis, kurių pagrindiniai tikslai yra panašūs. Baltiečiai buvo ir liks mūsų laukiami bei kviečiami bičiuliai visose didžiosiose mūsų tautos šventėse.

Padėkojau dr. V. Dambravai už taip įdomų, išsamų ir pilną vilčių pasisakymą. Suprantame, kad darbas bus sunkus ir atsakingas, bet pasitikime organizaciniais jo gabumais ir neabejojame, kad jis atstatys mūsų Bendruomenę, kokia ji buvo prie a. a. Jurgio Bieliūno ir kitų gabių Bendruomenės vadovų, kuriems rūpėjo Lietuvių Bendruomenės gerovė.

Naujas Lietuvių Enciklopedijos papildymų tomas?

JAV LB kultūros taryba, pirmininkaujama Ingridos Bublienės, ir "Lietuvių Enciklopedijos" leidėjas J. Kapočius išsiuntinėjo spaudai pranešimą apie planuojamą naują LE papildymų tomą. Esą nuo pirmojo papildymų tomo, išleisto 1969 m., praėjo tuzinas metų, atsirado daug naujų dalykų lietuvių gyvenime, kuriuos reikėtų įglausti L. Enciklopedijon. Taip daro visos didžiosios enciklopedijos. To reikalauja kultūriniai lietuvių tautos interesai.

Deja, užsimoti tokiam darbui neįmanoma be plačios visuomenės paramos. Reikėtų bent 3000 prenumeratorių, kad numatomas papildymų tomas galėtų būti išleistas ir kainuotų $20 — $25. Dėlto minėti atsišaukimo autoriai kviečia visus suinteresuotus šiuo užmoju iš anksto užsisakyti numatomą papildymų tomą, nesiunčiant pinigų, šiuo adresu: Lithuanian Encyclopedia Press, P. O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127, USA.

Atsišaukime pranešama, kad dar galima gauti visus LE tomus už $366.00, o "Encyclopedia Lituanica" — už $125.

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Optometristas
Dr. R. J. Lapienis
SHERWAY GARDENS MALL
25 THE WEST MALL
Toronto, Ontario
Tel. 621-5050
Talkininkas (Associate)
J. S. POLLOCK, O.D.

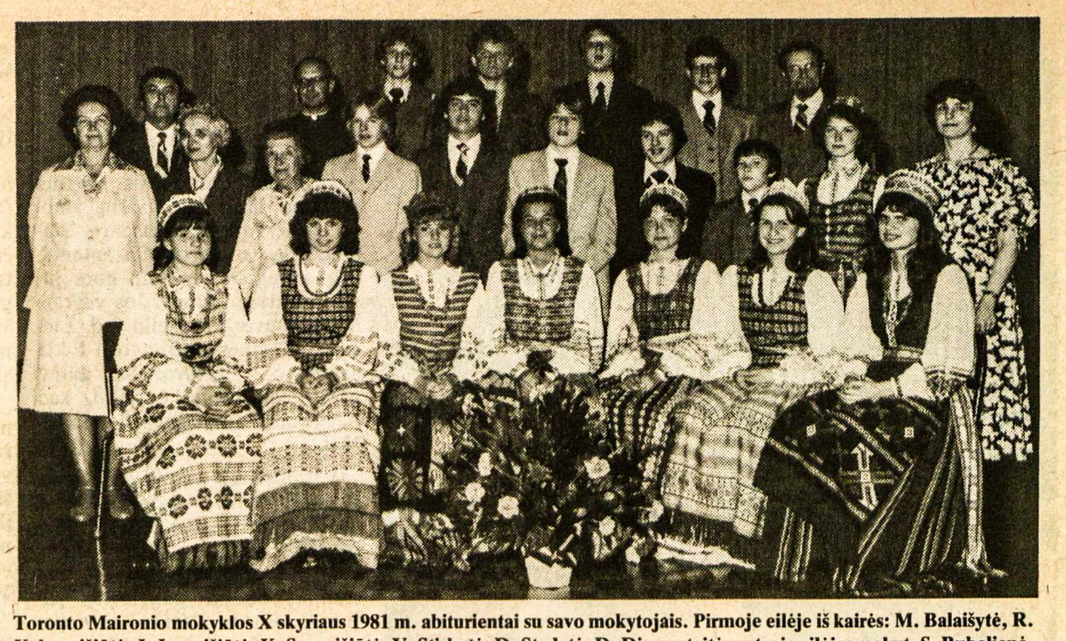

Toronto Maironio mokyklos X skyriaus 1981 m. abiturientai su savo mokytojais. Pirmoje eilėje iš kairės: M. Balaišytė, R. Kaknevičiūtė, J. Jurevičiūtė, K. Sagevičiūtė, V. Stirbytė, D. Stadytė, D. Dirmantaitė; antroje eilėje: mokyt. S. Bubelienė, mokyt. A. Kuolienė, mokyt. M. Gudaitienė, A. Bajorinas, A. Dunderas, R. Stanulis, R. Marcinkevičius, R. Prakapas, M. Šaltmiraitė, mokyt. A. Viskontienė; trečioje eilėje: mokyklos vedėjas V. Bireta, kun. J. Staškus — Toronto mokyklų tarybos pirm., L. Ažubalis, V. Namikas, J. Geležiūnas, E. Macijauskas, mokyt. A. Vaičiūnas. Trūksta V. Lukošiaus

Vilniaus administracija – išdavikiška ar patriotinė?

(Atkelta iš 3-čio psl.)

nauji mokyklų pastatai, kurie oficialiai buvo vadinami priestatais. Kartais tie priestatai buvo statomi net už kelių kilometrų nuo veikiančių mokyklų. Pažymėtina, kad priestatai buvo modernūs, mūriniai ir nepalyginamai erdvesni už pačias mokyklas.

Žurnalisto smalsumas paskatino mane ištirti tų "priestatų" paslaptį, kuri, beje, buvo gerai žinoma visiems, susijusiems su mokyklų statyba. Pasirodo, Lietuvos ministerių taryba ir įvairios ministerijos neturi teisės pačios nuspręsti kur kokią mokyklą statyti. Tik Maskvoje tokie "rimti" dalykai nusprendžiami. Ką ir bekalbėti apie sąjunginių respublikų suverenitetą, apie laisvą komunistinių tautų apsisprendimą ir lygiateisiškumą. Koktu darosi nuo tokio propagandinio vapaliojimo. Niūri tikrovė, deja, verčia "suktis", jei nori nors šiek tiek ją pakeisti savo tautos labui. Lietuvos švietimo ministerijos vadovai ir ėmė "suktis". Maskvos instrukcijoje dėl mokyklų statybos nieko nepasakyta apie mokyklų praplėtimą, tai yra priestatų prie jau veikiančių mokyklų statymą. Vietinės savivaldybės gali pačios nutarti plėsti mokyklas, jei jų biudžetuose atsirastų tam reikalui lėšų.

Lietuvos kolchozai ekonomiškai žymiai pralenkia rusiškuosius. Vadinasi, rajonų vykdomųjų komitetų žinioje žymiai daugiau lėšų, negu Maskvoje buvo užplanuota. Taip ir prasidėjo visoje Lietuvoje masinė modernių mokyklų statyba vadinamųjų priestatų forma. Po kurio laiko Maskvos inspektoriai suuodė, bet pastatai, suprantama, nebuvo nugriauti. Kaikas gavo papeikimus už finansinės drausmės pažeidimą, ir tuo viskas baigėsi.

Po kurio laiko panašų triuką pakartojo Lietuvos žemės ūkio ministerija, žinoma, ne be LKP CK ir ministerių tarybos pritarimo. Buvęs žemės ūkio ministerijos kapitalinių statybų skyriaus viršininkas inžinierius J. Taraseiskis, gyvenantis dabar Izraelyje, man papasakojo, kad Maskvos skiriami kreditai karvidžių ir kiaulidžių statybai tiesioginiu M. Šumausko nurodymu buvo panaudojami žemės ūkio technikumų ir įvairių specializuotų mokyklų statybai. Šumauskas, tuometinis Lietuvos ministerių tarybos pirmininkas, išsikvietė žemės ūkio "ministerį", jo pavaduotoją su Taraseiskiu ir išdėstė jiems planą, kaip apeiti Maskvą.

— Mėsos ir pieno gaminių trūkumas nuolat aštrėja, ir Maskva visada duosniai skirs mums lėšas gyvulininkystei plėsti. Kiekvienas rublis, investuotas į Lietuvos žemės ūkį, duoda vos ne trigubai didesnį pelną, negu kitose respublikose ir srityse, — pažymėjo Šumauskas. — Būtina pasinaudoti šia proga. Žemės ūkio mokyklų tinklo plėtimas skatins kaimo kultūros lygio kėlimą ir ypač agrarinės gamybos pažangą. Ta kryptimi ir veiksime.

— O jei įkliūsime? — droviai paklausė žemės ūkio "ministeris".

— Gausi papeikimą už finansinės drausmės pažeidimą, — šyptelėjo M. Šumauskas, — nuo papeikimų dar niekas nenumirė.

Ne kasdien Užgavėnės

Didžiulis A. Sniečkaus autoritetas Lietuvoje ir net Maskvoje, jo ilgametė patirtis ir asmeniniai sugebėjimai įtikti Stalinui, Chruščiovui, Brežnevui (jis vienintelis iš visų respublikų ir rusiškųjų sričių vadovų nebuvo pakeistas per visą pokario laikotarpį ir net sugebėjo neutralizuoti Suslovo intrigas) apsprendė Vilniaus administracijos vietinio patriotizmo politikos sėkmę.

Tiesos dėlei reikėtų pasakyti, kad ir Sniečkui toli gražu nevisada pavykdavo apeiti Meskvos nurodymus. Jis nuolatos susidurdavo su savo "antrojo sekretoriaus" — Maskvos statytinio pasipriešinimu. Jam nepavyko pristabdyti pernelyg spartų pramonės plėtimą, privedusį prie rusų skaičiaus didėjimo paskutiniais jo valdymo metais.

Sniečkaus laikais buvo stengiamasi užmegzti tiesioginius ryšius su užsienio valstybėmis, visų pirma su komunistinėmis. Maskva kategoriškai užkirto kelią tokiam "sauvaliavimui". Nepaisant visų pastangų, Lietuvos Mokslo Akademijos ryšiai su užsienio mokslo tyrimo įstaigomis iki šiol vyksta tik per Maskvą. Lietuvos meno veikėjų gastrolės užsienyje organizuojamos tik atitinkamų Maskvos įstaigų ir todėl kartais užsienio spaudoje lietuviai artistai, muzikantai, dainininkai ir net dailininkai bei sportininkai vadinami rusais.

Sunku pasakyti, ar Petrui Griškevičiui pavyks tęsti savo pirmtako liniją. Vargu ar jis turės pakankamai politinės jėgos ir autoriteto neutralizuoti antrąjį "savo" sekretorių. Žinios, pasiekiančios mus iš Lietuvos, kelia rimtą susirūpinimą. Žymiai pablogėjo gyventojų aprūpinimas maistu ir buitinėmis prekėmis. Lietuviškų ir rusiškų mokyklų suvienijimas žymiai paspartins Lietuvos rusinimą, susilpnins sekančios lietuvių inteligentų kartos tautinį susipratimą. O juk būsimieji inteligentai po kokių 10-15 metų pakeis dabartinius administracijos aparato darbuotojus. Čia ir glūdi didžiausias pavojus.

• Jei tau rūpi Lietuva, turi rūpėti ir lietuviška spauda

ĮVESTA NAUJA SISTEMA NAUJIEM VAIRUOTOJAM. SAUGESNIS BŪDAS PADĖTI

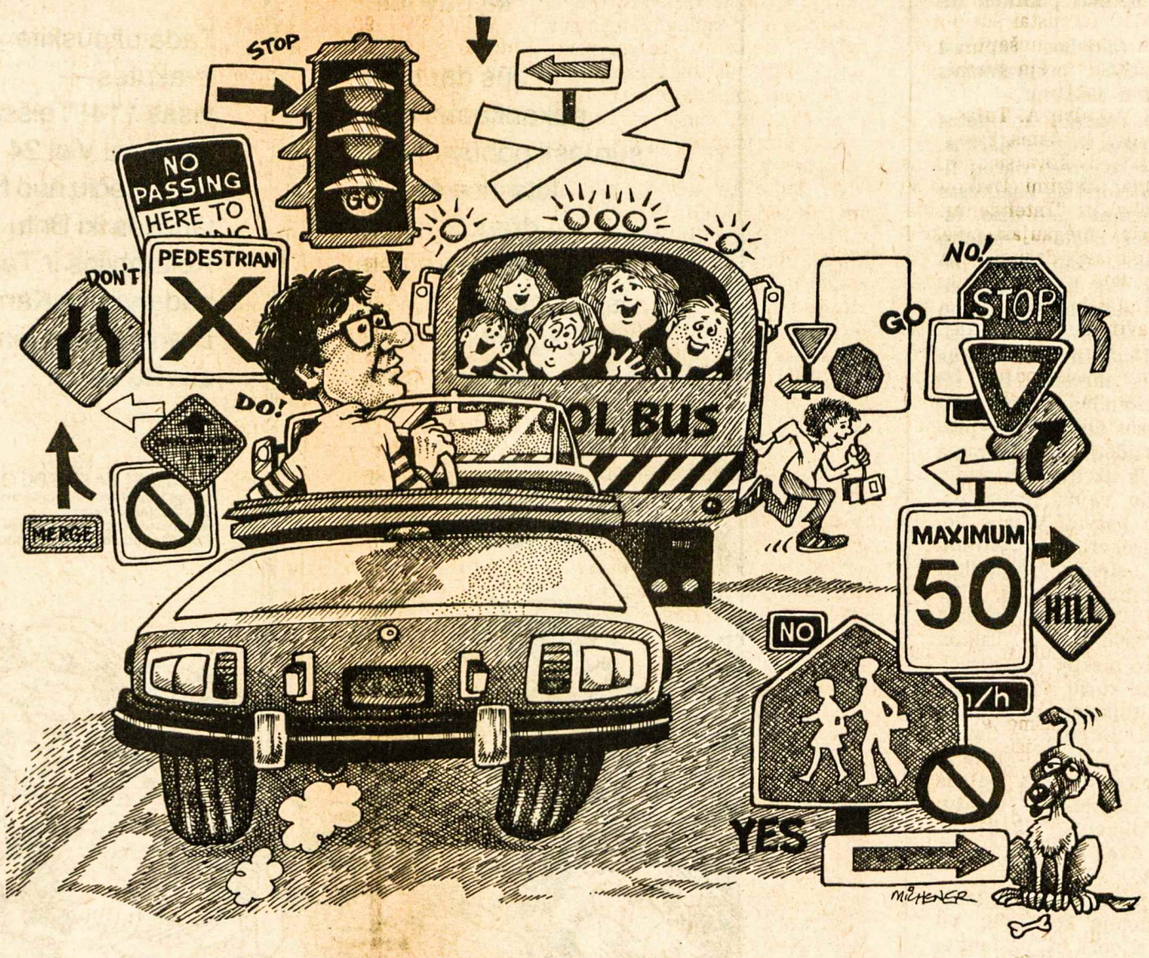

Ontario įvedė bandomąją vairuotojų leidimų sistemą nuo 1981 m. birželio 1 d. kaip naują saugumo priemonę. Tuo siekiama sumažinti naujų vairuotojų eismo nelaimių ir įstatymo pažeidimų nuošimtį.

Statistika rodo, kad Ontario provincijoje nauji vairuotojai, nežiūrint amžiaus, turi daugiau nelaimių ir daug dažniau pažeidžia eismo įstatymus, negu patyrę vairuotojai

Bandomoji sistema taip suplanuota, kad tie vairuotojai geriau įsisavintų eismo taisykles visų saugumui.

Nauji vairuotojai, kurie ignoruoja įstatymus ar neatsargiai vairuoja bandomajame laikotarpyje, neteks leidimų 30-čiai dienų, jeigu bus praradę šešis taškus.

Geras vairavimas yra visų pasididžiavimas. Bet tai priklauso nuo jūsų.

Ministry of Transportation and Communications
Ontario
James Snow, Minister
William Davis, Premier

JAV LB kultūros tarybos laureatai, gavę premijas specialioje iškilmėje Klevelande š.m. gegužės 17 d. Iš kairės: muzikas A. MIKULSKIS, dramaturgas A. LANDSBERGIS, režisorė D. MACKIALIENĖ, poetas K. BRADŪNAS, dailininkas V. VIZGIRDA

Nuotr. V. Bacevičiaus

Antano Tulio novelės

Lietuvoje gimusio, Amerikoje augusio rašytojo kūryba

J. KUZMICKIS

Antanas Tulys atėjo į mūsų literatūrą kaip savitas, naujų idėjų ir pasaulėžiūros rašytojas.

Gimęs 1898 m. balandžio 6 d. Šeduvoje, augęs Baukų kaime ir jaunas emigravęs į Ameriką, kur baigė Valparaiso universitetą, kaip ir kitas mūsų rašytojas Antanas Vienuolis, buvo vaistininkas. Tiktai 1946 m., įsigijęs Floridoje motelį, laisviau atsikvėpė. Su žmona Faustina, skirtingo būdo bei pasaulėžiūros moterimi, gerai sugyveno ir, jos užvaduojamas, galėjo atsidėti literatūrinei kūrybai.

A. Tulio kūryba

Spaudoje su įvairaus žanro rašiniais pradėjo rodytis 1914 m. Kurį laiką redagavo "Lietuvos" laikraštį Čikagoje ir "Sandaros" Bostone, paskyręs puslapį literatūrai.

1933 m. lankėsi Lietuvoje ir susipažino su iškiliais mūsų rašytojais. Po apsilankymo "Spaudos Fondas" išleido jo novelių rinkinį "Aš bučiavau tavo žmoną". Vertintojų komisija su prof. V. Mykolaičiu-Putinu tą knygą premijavo ir išgarsino dar netobulai lietuviškai rašiusį rašytoją.

1960 m. "Terra" Čikagoje išleido antrą jo novelių knygą "Tūzų klubas". Rašytojas pats pažymėjo, kad pirmųjų 21 metų kūriniai "atrodo niekniekiais", ypač dėl prastos kalbos. Dabar, girdi, jo "rašto kalba yra padariusi didelę pažangą", tik nebuvo kam leisti jo naujų knygų. Tiesa, 1965 m. "Nidos" leidykla Londone išleido naują novelių rinkinį "Inicialai po tiltu", o 1967 m. kita leidykla Vilniuje išspausdino "Paskutinį pasimatymą" — iš pirmųjų dviejų knygų atrinktų 14 novelių knygą.

Jau po rašytojo mirties londoniškė "Nida" 1980 m. išleido "Inteligentų stalą" — 11 novelių su plačiu redaktoriaus Vl. Kulboko įvadu "Antano Tulio gyvenimas ir kūryba". Tai po dr. D. Jasaičio ir Pr. Naujokaičio apžvalgų išsamiausias rašytojo kūrybos nagrinėjimas.

A. Tulio žmonės

Jaunas palikęs Lietuvą, mokęsis, dirbęs ir rašęs Amerikoje, A. Tulys savo novelėms medžiagą ėmė iš realaus amerikiečių gyvenimo: "Mano novelės neišgalvotos, arba jų branduolys nėra išgalvotas", tvirtino dr. D. Jasaičiui. Šalia to rašytojas "neturėjo jokios religijos, nei savos". Gal dėlto jo novelių žmonės skirtingi nuo kitų lietuvių rašytojų, pažinusių lietuvišką realybę, veikėjų.

A. Tulio žmonės, ypačiai senosios kartos išeiviai, pirmiausia puolėsi atsipenėti: "Tie žmonės atvažiavo į šį kraštą išdžiūvę, alkani. . . Čia ėda, kaip kiaulės be galo, pavirsta į taukų statines, praranda atsivežtą karakterį, palieka jovalas" (Piknikas).

Praradę lietuvišką charakterį, pasidavė karštligei pralobti, smaguriauti, belenktyniaujant prisiplėšti kuo daugiausia naudos. Prabangus gyvenimas suveda veikėjus su tuščiomis moterimis, kurios ne tik pačios parsiduoda, bet be jokių skrupulų glemžia išnaudotojo pinigus.

Tokiomis tamsiomis spalvomis ir niūria nuotaika dvelkia "Silvestro, Alebastro ir Aldonos" novelė. Kai Jono žmona Aldona žavisi ispanu Alfonsu, jis glėbesčiuojasi su Laima, kuri ramia širdimi atskleidžia visus gyvenimo užkulisius: "Tu suviliojai mane, išmokei vyrams pasiduoti, trejis metus vartojai ir dabar nematai, kad penkiasdešimt tūkstančių dolerių kaina tau yra prieinama. Dar daugiau: aš pagimdysiu tau sūnų, ko tavo Aldona negali. Pagimdysiu ir paliksiu prie tavo durų. Susitvarkyk savo kelnes. Tu pasenai".

Žmonės šioje novelėje sugretinti su šunimis Silvestru ir Alebastru žmonių nenaudai, nes "sunku vyrui, kurio idealas buvo pinigai ir linksmai gyventi".

Tamsios spalvos

Pinigai ir linksmas gyvenimas "Diena jūroje" novelės Doną Borboną — turtingą jachtos poną paverčia (D. Jasaičio pavartotu terminu) kiauliasnukiu.

Niekina jis ne tik Šv. Raštą, religiją, bet net tėvą, palikusį jam milijonus, apšaukia beprotčiu. Turėdamas pinigų, "mėto juos be rūpesčio ir tai nespėja jų nusikratyti", bet čigonėms, paprašiusioms už "palinksminimą" daugiau sumokėti, nepridėda ir nubloškia jas į jūrą. Neįtikėtinas žiaurumas, nukrikščionėjusio turtuolio dvasios menkystė, ciniškumas, visų vertybių nuvertinimas visdėlto leidžia jam visus tuos, kurie "stato bažnyčias, meldžiasi, puola ant kelių, eina išpažinties", apšaukti paklydusiais. . .

Panašūs jausmai įsivogę ir į "Japonės" novelės karius: kai Jurgis miršta nuo atklydusios kulkos, o Indianos ūkininkas Donas išprotėja, kiti du kariai — ateistai, fatalistai susidoroja su geiša Eika ir nušauna, nežinodami, kad norėjo juodu granatomis nudobti.

Tamsių spalvų A. Tulys nesigaili ir inteligentams, kurių vienas stoja į dvikovą su mergina ir, žinoma, pralaimi (Dvikova su mergina). Kiti "Inteligentų stalo" nariai mėgaujasi anekdotais, sąmojais, draugiškais pasignaibymais, ir "neatsiranda tarpo rimtai kalbai". Visa ši novelė pavirsta humoreska, kai dantistas Kasputis iki vidurių paleidimo pasišaipo iš Danieliaus Žalgirio, keršydamas restorano savininkui Juciui.

Šviesesni blykstelėjimai

Tačiau A. Tulys suranda ir šviesesnių spalvų realiame gyvenime. Giliu žmoniškumu dvelkia "Dovydo" novelės veikėjai — pasenusi mokytoja, Julius ir apie gražų gyvenimą svajojusi Nora. Ir šuns Dovydo, apie kurį visa novelė sukasi, vaidmuo įgauna gilesnės prasmės.

Taigi, nevisi A. Tulio veikėjai egoistai, linksmo gyvenimo vergai, tenkiną įsisiūbavusias aistras. "Merginos ir kaspino" novelės pagrindinis veikėjas, "įsivėlęs į kažkokį dvasinį indų raštą", kaukių pasilinksminime susiduria su Maryte, kuri teigia, kad "gyventi, būti yra labai malonu, kad mūsų pasaulis labai gražus", ir dingsta Vėlinių naktį kapinėse. Pasirodo, ji prieš penkerius metus besimaudydama prigėrusi.

Tačiau indiečių dvasiniame rašte jieškojusiam augštesnės gyvenimo prasmės jaunuoliui tebesklendeno "ta pati tamsa — ta pati vakar nakties tamsa". Ir nenuostabu.

Gerai nuvokdamas komunistinės santvarkos sąlygas, A. Tulys davė įdomią, gerai argumentuotą "Ožio kaktos" novelę su prie parduotuvės nutysusiomis eilėmis, politruko riksmu nuo stogo kolūkiečiams, kad "kiekviena varpa nueitų į liaudies aruodą". Vaizduoja ir vargšą mokytoją Joną Plungę, kurį gąsdina visų rajonų pirmininkų ir pirmininkėlių pavaduotojas Andrei Meškov: "Mes turime beprotnamį, turime Siberiją, ten už Uralų, ir daugiau turime". Plungė neištveria ir bloškia pavaduotoją į liūgą.

Jau mažiau beletristinio elemento "Palyginimo" novelėje, kurioje palyginami 1905 m. revoliucijos šauklių "idealai" su dabartine tikrove, kai "slegia mūsų tėvynę baimė, badas, tyla, melas".

Ypač atsidėjęs A. Tulys rašė "Barboros pinigų" novelę, pasišovęs Moljero pavyzdžiu sukurti šyšktuolės moters charakterį. Barborai "centai, litai, tūkstančiai braškėjo, skalavo, skambėjo, vartėsi galvoje", "vekseliai jai žaliavo, žydėjo, kvepėjo, giedojo", o pati pusbadžiu gyveno. Kai jos skolininkas Malkaitis sudegino visus vekselius, Barborai nebeliko prasmės begyventi: "Norėjo persižegnoti, bet ranka nebepakilo. . ."

Tikrovės iliuzija

Kažkuris rašytojas pastebėjo, kad kritikas turįs būti lygiavertis autoriui: giliai, kaip kūrėjas, suvokiąs recenzuojamą kūrinį ir rašytojo individualybę; tada ir jo įvertinimas būtų arčiau objektyvios tiesos.

Nelengva suvokti individualybę A. Tulio, gyvenusio skirtingu laiku ir sąlygomis. Tačiau reikia sutikti su juo, kad "žmogus yra aukščiausias kūrinys, tai apie jį ir reikia daugiausia rašyti". Dėlto A. Tulys, pažymėjęs, kad gamtos piešimą jau su kaupu išnaudojo kiti lietuviai rašytojai, mažai tevaizdavo gamtą, visą dėmesį sutelkdamas į žmones.

A. Tulio žmonės ir įvykiai, anot Vl. Kulboko, yra jo susikurtos tikrovės iliuzija. Ar ta jo iliuzija įmanu patikėti — nelengvas klausimas. Kaikam ji atrodo mozaikišku lipdiniu, persotintu erotika ir primityvaus žmogaus nevaldomais instinktais. Tačiau kažkas tvirtino, kad gyvenimo tikrovė įvairesnė nei geriausių rašytojų sukurta iliuzija.

A. Tulio sukurtų žmonių ansamblis kartais erzina, kartais džiugina. Tačiau to ansamblio dalyviai įtikina, kad jų gyvenimo daina kitaip ir negalėtų skambėti, kai kasdien laikraščiuose skaitome daug šiurkštesnių, tiesiog neįtikimų dalykų.

Antanas Tulys, INTELIGENTŲ STALAS. Novelės. Redagavo Vladas Kulbokas. "Nidos" knygų klubo leidinys nr. 103. Londonas, 1980 m., 177 psl.

"Soviet Genocide in Lithuania"

Pastabos apie V. Vaitiekūno rastus netikslumus J. Pajaujo knygoje

Recenzuodamas "T. Žiburių" 1981 m. 22 nr. J. Pajaujo knygą "Soviet Genocide in Lithuania" (N. Y. 1980), V. Vaitiekūnas daugiausia priekaištavo dėl datos apie slaptą deportacijų instrukciją, pasirašytą Serovo. Yra rastos dvi jos kopijos, abi be datos ir numerio. Viena kopija buvo rasta sovietų saugumo įstaigoje Šiauliuose, kuri turėjo gavimo štampą VI. 7. 41. Pirmiausia ją paskelbė "Lithuanian Bulletin" (New York), No. 1, January 1946, p. 18-35, kur paduota rusiško teksto foto nuotrauka ir angliškas vertimas. Joje nesimato datos ir numerio. Pasirašęs Serov, Sov. S-gos valstybinio saugumo liaudies komisaro pavaduotojas, trečio rango valstybinio saugumo komisaras (pirmasis pagal rangą buvo Berija, antrasis — Merkulov ir trečiasis — Serov).

Latvių istorikai, remdamiesi kitais dokumentais, tariasi nustatę, kad ta instrukcija buvusi surašyta 1939. X. 11. Daug kur spaudoje ta data ir pateikiama. Pvz. Alfred Berzinš savo veikale "The Unpunished Crime" (N. Y., 1963) p. 109 rašo: "In the deserted NKVD office of the northern Latvian town of Valka, an instruction was found, among other documents, which detailed the process of mass deportations to be carried out from Lithuania, Latvia and Estonia. This secret document was signed by Ivan Serov, Deputy People's Commissar of Public Security of the USSR, on October 11, 1939, under the file number of 001223". Toliau seka angliškas teksto vertimas. Anksčiau tą patį Valka mieste rastą dokumentą paskelbė Albert Kalme veikale "Total Terror" (N. Y. 1948, p. 298-306, angliškas vertimas, pridėjus rusiško originalo tik pirmo puslapio foto nuotrauką). Nei data, nei numeris čia nepridėti.

Taip pat ir B. Kaslo knygoje "The USSR-German Aggression Against Lithuania" (N. Y., 1973) p. 334 redaktoriaus komentaruose rašoma: "The instructions were dated October 11, 1939, i. e. one day after the signing of the Mutual Assistance Treaty between Lithuania and the USSR".

V. Vaitiekūnas priekaištauja: "Turint galvoj, kad sovietinis saugumas buvo pertvarkytas į NKGB tik 1941 m. pradžioj, yra neįmanoma, kad jau 1939. X. 11 būtų buvusi išleista NKGB komisaro pavaduotojo instrukcija". Mat anksčiau sovietų saugumo įstaiga turėjo vardą NKVD.

O visdėlto 1939. X. 11 data ir numeris 001223 nebuvo iš oro pagauti. Reikėjo ir recenzentui truputį daugiau pastudijuoti, kaip padarė du žymūs latvių istorikai. Štai sovietų saugumo viršininkas Lietuvoje Gladkov savo slaptame nr. 0023 įsakyme, išleistame Kaune 1941 m. balandžio 25 d., net dukart cituoja NKVD įsakymą nr. 001223, datuotą 1939 m. spalio 11, kuriame kaip tik kalbama apie didelį skaičių veiklių kontrarevoliucionieriškų asmenų, esančių Lietuvos TSR teritorijoje (tada dar nebuvo prijungta!), kuriuos reikia paimti į "operatyvinę ataskaitą" (vziat na učet). Tas Gladkovo įsakymas kaip tik ir yra paruošiamasis darbas Serovo instrukcijos praktiškam vykdymui, nes abu dokumentai, Serovo ir Gladkovo, sutinka visoje eilėje punktų (originalo foto kopiją ir anglišką vertimą paskelbė ir "Lithuanian Bulletin", No. 3, October, 1946, p. 24-31). Gladkovas žinojo, apie ką jis rašė.

Aišku, instrukcijos buvo paruoštos anksčiau, nes juk pirma reikėjo sudaryti deportuojamų asmenų sąrašus, surasti jų adresus ir atlikti kitus paruošiamuosius darbus, kaip sunkvežimių ir vagonų paruošimas, kuriuos smulkmeniškai nustato instrukcija. Tad visiškai patikimai atrodo, kad instrukcija buvo paruošta 1939 m. ir tik jos vykdymas įsakytas 1940.

Dėl terminologijos nėra problemos. Ilgesnį laiką abu pavadinimai NKVD ir NKGB buvo pavartojami **pagrečiui,** nes NKGB buvo tik NKVD padalinys. "Not until April 1943 was the plan of establishing a separate NKGB carried through" (S. Wolin and R. M. Slusser, "The Soviet Secret Service", N. Y., 1957, p. 19). Taip pat ir savo slaptame 1941 m. birželio 6 d. įsakyme nr. 1/11600 tas pats sovietų saugumo komisaras Lietuvai Gladkovas net kelis kartus mini NKVD šalia NKGB ir milicijos, kad jos turi bendradarbiauti deportacijų metu. Tad jos visos veikė tuo pačiu metu, ir NKVD pavadinimas dar nebuvo panaikintas. (Žr. "Lithuanian Bulletin", 1946, No. 2, p. 24-31, kur paskelbtas tas dokumentas).

Visą laiką deportacijas dirigavęs saugumo įstaigos pareigūnas buvo tas pats Serovas, o ar jis veikė vienos ar kitos įstaigos titulu, nesvarbu; įstaigų vardai ir priklausomybė ten nuolatos keičiami. **Svarbiausias dalykas, kad pats Serovo pasirašytas dokumentas yra autentiškas.** Dvi skirtingose vietose, Lietuvoje ir Latvijoje, rastos kopijos yra identiškos. Todėl abejojimas dėl tikslios datos visiškai nenuvertina "kitų knygų duomenų patikimumo", kaip rašo V. Vaitiekūnas.

Žinoma, galima būtų buvę pridėti pastabą, kad ta Serovo dokumento kopija neturi datos ir numerio, ir jie yra nustatyti remiantis kitais sovietiniais dokumentais. J. Pajaujo rankraštis buvo įteiktas VLIKui dar tada, kai ir pats V. Vaitiekūnas buvo VLIKo valdybos narys. Buvo sudaryta rankraščiui įvertinti komisija iš B. Nemicko, J. Pūzino ir J. Audėno. Ji V. Vaitiekūno minimų trūkumų nerado.

Recenzentas bando net pateisinti žudynių žiaurybes, esą "jos vyko Vokietijos-Sovietų Sąjungos karo įvykių aplinkoje". Mes žinome, kad tos žudynės buvo vykdomos ir prieš karą, tuoj pat sovietams užėjus, pvz. kpt. Juozo Tomkaus nužudymas, kulkų ir kraujo žymės tardymo ir kankinimo rūsiuose, kalėjimo kiemuose surasti palaidoti nukankinti kaliniai ir kt. (žr. Kalme, ten pat, iliustracijas tarp 130 ir 131 psl., be teismo sušaudyti pasmerktųjų sąrašą ten pat tarp 298 ir 299 psl.) Pagaliau ir karo metu civilių žudymas nepateisinamas.

J. Pajaujo knyga yra vaizdžiai parašyta ir gerai dokumentuota. Pergyvenusių asmenų pasakojimai ir jų pateikiami faktai geriau veikia, negu sausa mokslinė analizė su statistikomis. Toks ir buvo šio leidinio tikslas — prabilti į žmonių sąžinę, kurie dar jos turi.

Dr. Jonas Balys,
VLIKo vicepirmininkas
informacijos-spaudos reikalams

Atsiųsta paminėti

PASAULIO LIETUVIS 1981 m. 5 nr. Redaktorius — Bronius Nainys, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636, USA.

ATEITIS 1981 m. 3 nr. Vyr. redaktorius — kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 Des Plaines Ave, Apt. 409, Forest Park, IL 60130, USA.

LIETUVIŲ DIENOS 1981 m. 4 nr. Šis numeris skirtas Giliarui Urbonui. Leidėjas — A. Skirius, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029, USA.

Klevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos kanklių orkestras, vadovaujamas V. Juodišiūtės, atliko dalį programos Motinos Dienos minėjime

Nuotr. V. Bacevičiaus

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

BIRUTĖS PŪKELEVIČIŪTĖS literatūros vakarą Latvių Bendruomenės Centre Čikagoje surengė latvių studentų korporacijų sambūris. Paskaitą apie jos kūrybą skaitė Irma Cepere, o pati B. Pūkelevičiūtė programon įsijungė savo latviškų eilėraščių apie latvių ir lietuvių draugystės ryšius. Vakaro metu paaiškėjo, kad leidykla "Gramatu Draugs" netrukus išleis "Draugo" konkursą laimėjusį B. Pūkelevičiūtės romaną "Aštuoni lapai", išverstą Janio Zarinšo. Latviškai romanas pavadintas "Dancigas krišana".

KULTŪROS ŽIDINYJE Brooklyne, N.Y., gegužės 24 d. įvyko susipažinimas su kun. prof. Antano Rubšio veikalo "Raktas į Naująjį Testamentą" antruoju tomu, papildančiu Šv. Rašto studijas. Įvadinį žodį tarė Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos Niujorko židinio pirm. prof. dr. A. Janačienė. Susirinkusius dalyvius su autoriumi supažindino jo studijų bičiulis kun. dr. K. Bučmys, OFM. Apie antrąjį "Rakto į Naująjį Testamentą" tomą kalbėjo seselė Ona Mikailaitė, teologijos magistrė iš Putnamo. Kun. prof. A. Rubšys atsakinėjo į dalyvių klausimus.

BROOKLYNO BOTANIKOS SODE vasaros mėnesiais kasmet rengiami įvairių meninių vienetų koncertai, iš anksto reklamuojami Niujorko spaudoje bei televizijoje. Į juos yra pakviestas ir Niujorko vyrų choras "Perkūnas". Jo koncertas įvyks birželio 28, sekmadienį, 3 v.p.p.

LOS ANGELES LIETUVIŲ DRAMOS SAMBŪRIS birželio įvykių keturiasdešimtmetį paminės Antano Škėmos legendine trijų veiksmų drama "Živilė", kuri bus suvaidinta birželio 28, sekmadienį, 1.30 v.p.p., Thomas Starr King mokyklos salėje, 4021 Fountain Ave. Spektaklį režisuoja D. Mackialienė, drabužius paruošė E. Dovydaitienė, scenovaizdžius — A. Žaliūnas. Kiekvienas šios dramos veiksmas yra susietas su skirtingais įvykiais bei datomis, tik pagrindiniai veikėjai palikti tie patys. Pirmąjį veiksmą sudaro Živilės legenda senajame mūsų tautos laikotarpyje, kai Lietuva kovojo su gudais ir kai Živilė kardu nudūrė pilin gudus įleidusį Gluosnį. Antrajame veiksme vaizduojamas 1863 m. sukilimas prieš rusus, trečiajame — lietuvių partizanų kovos prieš sovietus 1941 m. Vilniuje. Živilės vaidmenį paruošė S. Mikutaitytė-Petersonienė, Gluosnio — A. Pečiulis, Karijoto — V. Dovydaitis, Ašauto — A. Kiškis. Svajūno vaidmuo yra patikėtas A. Malinui, kuris iš tikrųjų tėra pranešėjas prieš kiekvieną veiksmą, lyg savotiškas mūsų protėvių balsas. Spektaklis taipgi skiriamas ir dramos autoriaus A. Škėmos mirties dvidešimtmečiui. Jis tragiškai žuvo 1961 m. rugsėjo 11 d. Pensilvanijos valstijoje. Po "Živilės" premjeros Šv. Kazimiero parapijos salėje bus pagerbta sambūrio vadovė rež. D. Mickialienė, už teatrinę savo veiklą laimėjusi JAV LB kultūros tarybos 1980 m. premiją.

SOL. IPOLITAS NAURAGIS, buvęs pirmaeilis Kauno ir Vilniaus operos teatrų bosas, 1980 m. gruodžio 2 d. sulaukė amžiaus aštuoniasdešimtmečio Worcesteryje, Mass. Čia jam 1953-68 m. teko būti Šv. Kazimiero parapijos vargonininku ir choro vadovu. Žmonai mirus 1970 m., pensininko dienas praleidžia dukros globoje. Skaito lietuvių ir vietinę spaudą, domisi LB veikla, jaunųjų solistų daroma pažanga. Nors yra turėjęs kelias operacijas, vis dar mėgsta pavaikščioti sparčiu žingsniu kaimyninio parko sporto aikštėje. Pagerbtuves sukaktuvininkui gegužės 17 d. nutarė surengti Šv. Kazimiero parapijos vyrų choras, vadovaujamas muz. Zigmo Snarskio. I. Nauragis betgi atsisakė akademinės dalies su iškilmingais pietumis. Esą jo balsas ir teatrinė veikla buvo Dievo dovana, už kurią geriausiai galima atsilyginti padėkos Mišiomis. Jas Šv. Kazimiero parapijos šventovėje koncelebravo kun. B. Uždavinys, MIC, kun. St. Yla, kun. B. Grauslys, OFM, ir kun. V. Zakaras, OFM. Šiai progai skirtą pamokslą pasakė kun. St. Yla. Dėl sunegalavusios sveikatos I. Nauragis negalėjo atvykti nei į pamaldas, nei į parapijos salėje įvykusias pagerbtuves. Čia apie jo gyvenimą ir pasiektus laimėjimus kalbėjo choro vadovas muz. Z. Snarskis. Buvo perskaitytas iš I. Nauragio gautas laiškas, dėkojantis už Mišias bei parapijos vyrų choro iniciatyva surengtą pagerbimą. Sol. I. Nauragis yra Lietuvos kariuomenės karininkas, dalyvavęs nepriklausomybės kovose, karinę tarnybą 1929 m. užbaigęs kapitono laipsniu. Dainuoti mokėsi O. Marinio studijoje ir Kauno konservatorijoje, kurią baigė 1929 metais. Kauno operos teatre, dar studentu būdamas, debiutavo 1928 m., atlikdamas žynio Ramfiso vaidmenį G. Verdi "Aidoje". Dainavimo studijas gilino 1930-33 m. Prancūzijoje ir Italijoje. Kartu su A. Kučingiu jis tapo pirmaeiliu Kauno operos teatro bosu, paruošusiu apie 70 operinių vaidmenų. Pasižymėjo ne tik gražiu balsu, bet ir gera vaidyba, gastroliavo užsienyje. Vyresnioji karta dar prisimena jo Mefistofelį Ch. Gounod "Fauste", Don Basilio — G. Rossini "Sevilijos kirpėjuje", Borisą Godunovą — to paties pavadinimo M. Musorgskio operoje.

JUOZAS KAROSAS, kompozitorius ir pedagogas, birželio 6 d. mirė Vilniuje. Velionis buvo gimęs 1890 m. liepos 16 d. Sproguityje, dabartiniame Anykščių rajone. Nuo 1912 m. vargonininkavo, vadovavo jaunimo chorams. Baigęs Rygos konservatorijos vargonų ir kompozicijos klases 1927 m., dėstė muziką Rygos lietuvių gimnazijoje. Nuo 1930 m. pedagoginį darbą dirbo Kaune, buvo pirmuoju Kauno radiofono simfoninio orkestro dirigentu. Pedagoginę veiklą tęsė muzikos mokyklose Klaipėdoje ir Šiauliuose, nuo 1956 m. iki mirties — docentu Vilniaus konservatorijoje. Velioniui taipgi teko būti beveik visų respublikinių dainų švenčių vyr. dirigentu. Kūrybinį J. Karoso palikimą sudaro simfonijos, rapsodijos, poemos, styginiai kvartetai, sonatos fortepijonui, dainos chorams ir solistams. Palaidotas birželio 9 d. Vilniuje, Antakalnio kapinėse.

ŠIAULIŲ DRAMOS TEATRAS savo penktąją šio sezono premjerą paskyrė jauniesiems žiūrovams. Jai buvo pasirinkta pasaką primenanti suomių rašytojos T. Janson apysaka "Trolis, Mumis ir Kometa". Scenarijų apysakos motyvais parašė vilnietė G. Mareckaitė. Premjerinį spektaklį, pavadintą "Kas bijo kometų?", paruošė vyr. rež. S. Varnas. Scenovaizdžius sukūrė dail. D. Pokštaitė. Visus vaidmenis atlieka tik moterys aktorės.

KOMPOZ. FELIKSO BAJORO KŪRINIŲ KONCERTAS buvo surengtas didžiojoje Vilniaus konservatorijos salėje. Jo 1969 m. sukurtą "Sakmių suitą" atliko operos sol. G. Kaukaitė su pianiste G. Ručyte, vokalinį ciklą J. Degutytės žodžiais "Kodėl" — sol. G. Apanavičiūtė. Likusioji koncerto dalis buvo skirta kamerinei instrumentinei muzikai, atliekamai styginio Vilniaus kvarteto, pianistės A. Juozapaitės, obojisto J. Rimo, smuikininko R. Katiliaus, valtornų dueto — A. Račkausko ir S. Einikio.

SALYS ŠEMERYS-ŠMERAUSKAS sulaukęs 82 metų amžiaus, gegužės 14 d. mirė Klaipėdoje. Velionis buvo mokytojas ir poetas, priklausęs "Keturių vėjų" grupei. Jį ypač išgarsino 1924 m. išleista 16-kos eilėraščių knygelė "Granata krūtinėj", sukėlusi nemažus kritikų ginčus. Patriotinėms temoms buvo skirtas jo antrasis eilėraščių rinkinys "Liepsnovaidis širdims deginti" 1926 m. Buvo parašęs studiją "Vydūno gyvenimas", paskelbtą 1937 m. pasirodžiusiame almanache "Aukuras". 1969 m. vėl buvo išleista pirmoji S. Šemerio poezijos knyga "Granata krūtinėj", papildyta nauju eilėraščių ciklu "Jūrų vėjas". Rankraštyje liko 62 kultūros veikėjus liečiantys atsiminimai "Žmonės mano gyvenime" ir paskutinis poezijos rinkinys "Po Baltiją vis".

KAUNO M. K. ČIURLIONIO DAILĖS MUZĖJUS surengė estų dailininkų tapybos darbų parodą. Rodiniai buvo gauti iš Tartu dailės muzėjaus fondų. Kauniečiai turėjo progą susipažinti su K. Megio, A. Vabės, N. Tryko ir jų mokinių darbais.

RIETAVO LIAUDIES TEATRAS, vadovaujamas Stepono Eigirdo, savo repertuarą papildė Dalios Urnevičiūtės drama "Vadink mane motina". Su premjeriniu spektakliu rietaviškiai žada aplankyti Šilalės, Klaipėdos, Kretingos bei kitų rajonų žiūrovus.

SOL. JONAS JOCYS, bosas, 1958 m. baigęs Maskvos konservatoriją, sekančiais metais įsijungė į mažąjį operos teatrą Leningrade. 1960 m. tapo F. Erkelio tarptautinio konkurso laureatu Budapešte. Kaip "Lenkoncerto" solistas yra surengęs apie pusantro tūkstančio koncertų. Keletą kartų J. Jociui teko dainuoti Lietuvos miestuose ir Vilniaus operoje. Dabar jis jau antrą sezoną dirba Vilniaus operoje, atlikdamas pagrindinius bosų vaidmenis. Savo pirmąjį koncertą vilniečiams su pianiste I. Šabūnaite surengė gegužės 12 d. filharmonijos salėje. Jame skambėjo tokios populiarios dainos, kaip L. Beethoveno "Tamsiam kape", R. Schumanno "Du grenadieriai", M. Musorgskio "Blusa", F. Schuberto "Serenada", operų arijos iš G. Verdi "Don Carlos", S. Rachmaninovo "Aleko". Koncerto aprašyme teigiama, kad J. Jocys turi galingą visuose registruose išlygintą balsą, gerą atliekamo kūrinio visumos pojūtį. Vilniaus operos teatras dabar turi tris pajėgius bosus — Vacį Daunorą, Vincentą Kuprį ir Joną Jocį.

TARPTAUTINIAME CHORŲ KONKURSE, surengtame jau XIV-tą kartą Bulgarijos Varnoje, dalyvavo apie 20 chorų iš Vengrijos, Čekoslovakijos, Lenkijos, Airijos, Filipinų bei kitų valstybių. Lietuvai šiame konkurse atstovavo V. Miškinio vadovaujamas Vilniaus "Ąžuoliuko" vyrų choras, sudarytas iš buvusių "Ąžuoliuko" berniukų choro narių. Varžybos vyko lygių balsų, vaikų, mišrių ir kamerinių chorų grupėse. Jose net tris pirmąsias vietas išsikovojo Bulgarijos atstovai. Lygių balsų grupėje I premija teko Vilniaus "Ąžuoliukui", o kamerinių chorų grupėje vilniečiai užėmė II vietą, įveikti Plovdivo moterų choro. Pasibaigus konkursui, "Ąžuoliukas" surengė keletą koncertų įvairiose Varnos salėse ir Šumeno mieste.

V. Kst.

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 239-5923
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas
999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius 16 %
term. indėlius 6 mėn. 15 %
term. indėlius 1 metų 13 %
term. indėlius 3 metų 12 %
pensijų s-tą 14 %
tapomąją s-tą 11 %
spec. taup. s-tą 14 %
depozitų-čekių s-tą 6 %
DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo 17½%
mortgičius nuo 16¾%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Spaudoje teigiama, kad parlamentarai ir vyriausybės nariai nėra verti didelio algų padidinimo, jeigu jie nesiima priemonių kovai su infliacija. Skaitytojams primenamas neapmokestinamas metinis $14.400 priedas parlamento nariams, kai tuo tarpu tokį uždarbį turintys kanadiečiai ir netgi jų šeimos valdžiai moka pajamų mokestį ir po to turi skursti augštos infliacijos atneštose painiavose. Be to, parlamento nariai gauna valdžios lėšomis papigintą maistą parlamento valgykloje, kirpėjo paslaugas, nemokamas keliones Kanadoje ir netgi pensiją po dvejų išrinkimų į parlamentą. Ta pensija, kasmet didinama pagal infliacijos nuošimtį, jiems įvedama po pirmo rinkimų pralaimėjimo, nepaisant turimo amžiaus, ir mokama iki mirties. Praleidus parlamente daugiau metų, atitinkamai padidinamos pensijų išmokos. Tokių privilegijų neturi kiti kanadiečiai. Esą dabartinis parlamentarų atlyginimas, oficialiai siekiantis $47.100, iš tikrųjų, įskaitant visas lengvatas yra gerokai auštesnis.

Kanada savo konstitucijos negalės parsivežti ir jos oficialiai paskelbti liepos 1 d., kaip buvo planavęs ministeris pirm. P. E. Trudeau. Augščiausias Kanados teismas savo vasaros tostogas pradeda birželio 25 d. Šią savaitę bus padaryti paskutiniai jo sprendimai, į kuriuos nėra įtrauktas konstitucijos reformos legalumo klausimas. Tos vasaros atostogos paprastai trunka iki rugsėjo 30 d. Išimtinais atvejais gali būti sušauktas posėdis atostogų metu, kuris greičiausiai įvyks tik vasarą. Jeigu sprendimas konstitucijos klausimu ir būtų padarytas paskutinėmis birželio dienomis, jo iki liepos 1 d. neįstengtų patvirtinti nei Kanados, nei Britanijos parlamentai. Sprendimo uždelsimas įtaigoja, kad augščiausio teismo nariai yra skirtingos nuomonės dėl kaikurių konstitucijos pakeitimo bei susigrąžinimo paragrafų. Jeigu dalis paragrafų būtų atmesta, Kanados parmento lauktų neišvengiamos naujos diskusijos. Spėjama, kad ministeris pirm. P. E. Trudeau dabar turės laiko apsilankyti Prancūzijoje, Britanijoje ir V. Vokietijoje, kur jis nori aptarti liepos viduryje Otavoje įvyksiančią septynių turtingųjų valstybių konferenciją, liečiančią jų paramą ekonominiu požiūriu neišsivysčiusioms šalims.

Pasaulinės Slovakų Konferencijos atstovai posėdžiavo Toronte. Ši organizacija, įsteigta 1970 m., turi apie 500.000 narių, siekiančių laisvės Slovakijai, kuri dabar kenčia politinę tironiją komunistinėje Čekoslovakijoje. Ji taip pat kovoja už laisvą kitų tautų apsisprendimą. Organizacijos pirmininkas S. Romanas pareiškė suvažiavusiems atstovams, kad Sovietų Sąjungos laukia neišvengiamas subyrėjimas dar šį šimtmetį. Kalbėtojų eilėse buvo universiteto prof. D. Abshire iš Vašingtono, prez. R. Niksono laikais turėjęs JAV valstybės sekretoriaus pavaduotojo pareigas. Jis taip pat pranašavo, kad Sovietų Sąjunga negalės išsilaikyti dabartinėje savo formoje. Esą Sovietiją parklupdys jos srityje esančios tautos, siekiančios nepriklausomybės. Didelę įtaką turės laisvieji Vakarai, iš kurių Sovietų Sąjungai reikia technologijos, maisto ir netrukus reikės net ir naftos. Prof. D. Abshire gyrė prez. R. Reagano poziciją prieš Sovietų Sąjungą bei jos siekius užsienio politikoje, ginklavimosi sustiprinimą. Tokiomis priemonėmis bus užtikrinta, kad Sovietų Sąjunga negalės panaudoti į savo ginklus investuotų rublių. Trečiuoju kalbėtoju buvo JAV saugumo taryboje patarėju Lenkijos reikalams dirbantis J. Nowakas. Jis patarė Vakarų pasaulio šalims vengti tokios politikos, kuri padeda Sovietų Sąjungai, atsidūrusiai ekonominėje krizėje. Sovietinė sistema yra pasiekusi bankrotą. Jį atnešė ideologojos kritimas, didėjantis gyvenimo lygio tarpas tarp valdančių sluogsnių ir valdomų žmonių. Pasak J. Nowako, reikia skatinti dvasines ir socialines atmainas Vidurio Europoje bei pačioje Sovietų Sąjungoje, padidinant radijo stočių bei toms šalims skirtų laidų skaičių. Toks metodas esąs veksmingesnis už raketas ir gerokai pigesnis už jas.

Kanados paštininkų unijos nariai jau paradeda oficialiam streikui patvirtinti balsavimus. Ligšiolinės derybos buvo nesėkmingos, nes karingojo J. C. Parroto vadovaujama unija reikalauja metinio atlyginimų padidinimo net 18%, kuris valandinį atlygį pakeltų iki $10.75. Norima gauti dvi apmokamas šventes, įskaitant ir Gegužės 1-ją. Keliamas ir toks absurdiškas reikalavimas, kad paštininkai, dirbę mėnesį naktinėje pamainoje, gautų vieną pilnai apmokamą savaitę poilsiui. Streikas gali prasidėti birželio pabaigoje.

Šių metų pradžioje nelegalų streiką buvo pradėjęs pagalbinis Ontario ligoninių personalas. Ontario įstatymas šiems CUPE unijai priklausantiems nariams iš viso neleidžia streikų, kad dėl Jų nenukentėtų ligoninėse esantys pacientai. Unija nepaklausė augščiausio teismo įsakymo savo narius grąžinti darban. Dėlto teisme atsidūrė 20 unijos vadų bei streiką kurščiusių narių. CUPE unijos pirmininkė Grace Hartman, turinti jau 62 metus amžiaus, gavo 45 paras kalėjimo, Ontario skyriaus vadovė Lucy Nicholson ir centrinio skyriaus veikėjas Raymond Arsenault — po 15 parų. Kiti teisiamieji gavo suspenduotas bausmes arba tik pinigines baudas.

Halifakso mieste jau nuo gegužės 29 d. streikuoja 196 policininkai. Streiko pradžioje nemažos žalos padarė įsisiautėję vandalai, krautuves plėšiantys asmenys. Tvarką šiaip taip pavyko atstatyti streike nedalyvaujantiems augštesnio laipsnio policininkams ir Halifaksan atsiųstam RCMP policijos daliniui. Policininkų unija nori, kad miestas per dvejus metus pirmos klasės policininko atlyginimą padidintų nuo $20.000 iki $27.000. Miestas pasiūlė $26.000 per trejus metus. Burmistras R. Wallace teisinasi, kad Halifaksas yra neturtingas miestas, neįstengiantis duoti reikalaujamo pakėlimo. Streikas yra legalus, nes policininkams yra suteikta jo teisė.

SPORTAS

SPORTAS VISUR

Lietuvių lauko teniso pirmenybės — birželio 27-28 d.d. Marquette Parko teniso aikštėse (W. 67th St. a. St. Louis, Chicago, IL). Rengia Čikagos lietuvių teniso klubas. Pradžia — 9 v.r., registracija — 8.30 v.r. (A. Kuseliauskas, 6636 S. Francisco Ave, Chicago, IL 60629, tel. 312-434-2265).

Š. Amerikos baltiečių individualinės lauko teniso pirmenybės — rugpjūčio 1-2 d.d. Grand Rapids, Mich. Rengia vietinis latvių sporto klubas, East Kentwood High School Tennis Courts (Kalamazoo — 60 th St.). Pradžia — 9 v.r., registracija — nuo 8 v.r. Dalyvių registracija — iki liepos 29 d. šiuo adresu: Mr. E. Žirnis, 1403 Pickett St., Grand Rapids, Mich. 49508, USA. Tel. (616) 455-7488. Lietuvių teniso žaidėjų dalyvavimą šiose pirmenybėse koordinuoja ŠALFASS.

SPORTAS LIETUVOJE

Tarptautinėse draugiškose futbolo rungtynėse Vilniuje susitiko vilniečių "Žalgiris" su Muencheno priemiesčio Fuerstenbrucko komanda. Šias rungtynes svečiai iš V. Vokietijos pralaimėjo 4:0. "Žalgirio" pergalė buvo netikėta, nes jis tepriklauso pirmajai futbolo lygai, kur jam šį sezoną ši XX-tos v. pavyko iškopti tik į XVII-tą v. Pereiti į augščiausią lygą vilniečiai neturi jokios vilties, kol už juos stipresnių yra net 16 komandų.

Jaunoji Lietuvos gimnastė Dalia Kutkaitė tarptautiniame turnyre Prancūzijoje išsikovojo VI-tą vietą. Grįžusi iš Prancūzijos, ji įsijungė į sąjungini gimnastikos čempijonatą Kijeve. Nors ir pavargusi po kelionės, D. Kutkaitė taškų skaičiumi atsidūrė trečioje vietoje, atsilikusi tik nuo I. Devinos iš Žukovskio ir V. Zaripovos iš Taškento. Bronzos medalis betgi buvo įteiktas kijevietei I. Deriuginai, nors jos taškų suma neatitiko įvertinimų, gautų atliekant pratimus su atskirais įrankiai. Lietuvos delagacija dėl D. Kutkaitės nuskriaudimo pareiškė oficialų protestą.

Lietuvos augščiausios lygos futbolo pirmenybėse po 11 rungtynių pirmauja Ukmergės "Vienybės" vienuolikė, turinti 15 taškų. Antroje vietoje yra Kėdainių "Nevėžio" futbolininkai, atsilikę vienu tašku, bet jau turėję 12 rungtynių.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Ateitininkų žinios

Moksleivių kuopa, studentų draugovė ir sendraugių skyrius išsirenka atstovus į kongresą — po vieną atstovą nuo dešimties narių ir po vieną papildomai nuo likučio. Atstovų pavardes praneša generaliniam Federacijos sekretoriui Linui Kojeliui, 2749 Ordway St., N.W. Apt. 5, Washington, D.C. 20008, USA.

Ateitininkų Federacijos valdyba kreipiasi į visus ateitininkus, prašydama prisidėti savo parama prie kongreso ruošos ir visokeriopo darbo, stengiantis auginti naujas ateitininkų kartas, išlaikyti šaunų "Ateities" žurnalą ir gyvinti savo veikla. Čekiai rašytini Lithuanian Catholic Federation Ateitis vardu ir siųstini centrinio finansinio vajaus komiteto iždininkui: Bronius Polikaitis, 7218 So. Fairfield Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

Į Wasagos stovyklą užsiregistravo jau nemažas būrys, tarp jų 5 stovyklautojai 16-17 amžiaus. Susidarius didesnei grupei tokių stovyklautojų, būtų galima surengti vadovavimo kurselius stovyklos metu. Stovyklos registracijos anketos gaunamos Prisikėlimo par. raštinėje, pas dr. O. Gustainienę arba L. Underienę. Praėjusią savaitę klaidingai paskelbta 2 sav. 2 vaikams $250; turėtų būti $240.

Yra pasiteiravimų, ar stovykloje priimami lietuviškai nekalbantys stovyklautojai. Wasagos ateitininkų stovykla neturi jiems atskiros programos. Numatyta tiktai lietuviška programa. Nekalbantys lietuviškai negali tinkamai įsijungti ar išsireikšti ir todėl nebus priimami. Yra dvi stovyklos, būtent, "Aušros" ir Neringos lietuviškai nekalbantiems vaikams. L. U.

Moksleivių ateitininkų vasaros stovykla Neringoje įvyks rugpjūčio 16-29 d.d. Programoje numatyta pašnekesių kongreso temomis, bet bus pakankamai laiko pasidžiaugti ir gražia Vermonto gamta, atnaujinti senas draugystes, užmegzti naujas. Stovyklon priimamas jaunimas nuo VII skyriaus iki pirmųjų universiteto metų imtinai. Stovyklos vadovybėje ir programoje sutiko dalyvauti keletas labai pajėgių, jaunimo mėgstamų žmonių. Registracijos anketos siuntinėjamos moksleivių kuopoms ir buvusiems stovyklautojams. Labai kviečiami ir kuopoms nepriklausą, toliau nuo lietuvių gyveną jaunuoliai. Anketų galima gauti, kreipiantis į R. Razgaitienę, 304 Bayville Rd., Lattingtown, N.Y. 11560, USA. Tel. 516-671-7975. G. I.

Skautų veikla

• Skautininkų sueiga — birželio 25, ketvirtadienį, 7.30 v.v., skautų būkle. Programoje — LSS rinkimai. Visi dalyvaukime.

• Romuvai aukojo: jo $100 — G. ir inž. H. Lapai, H. Siaurys; $50 — A. ir dr. A. Valadkos; po $30 — V. Čeičys, (Klev.), J. Vitkūnas, A. A. Juciai; $20 — M. Jašmantas (Klev.); $10 — J. Kozeris; po $5 — M. Barniškaitė (Klev.), J. Kudaba ir D. Renkauskas. $2 — J. Adomaitis. Remonto darbai stovyklavietėje pradėti. Vajus tęsiamas.

• XIXtoji Romuvos stovykla — rugpjūčio 8-22 d.d. Registruojamasi per draugoves, įmokant $20 reg. mokestį, kuris įskaitomas į stovyklavimo mokestį. Registracijos lapai įteikiami K. Dambaraitei, 22 Hewitt Ave., Toronte, tel. 536-1433. Kadangi stovykla yra rajoninė, tai jai vadovaus rajono vadas v.s. V. Skrinskas ir vadeivos v.s. L. Kalinauskas ir s. L. Gvildienė. Ir seserijos, ir brolijos pastovyklių programos jau sudarytos. Jos bus kiek skirtingos nuo prieš tai buvusių, bet naudingos ir įdomios stovyklautojams.

• "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų iškyla į Romuvą — birželio 27-28 d.d. Iškylos programoje — paruošimas pastovyklių, pabendravimas ir vadovų-vių pasitarimai Romuvos stovyklos ir LSS rinkimų reikalais. Tad visi ir visos šį savaitgalį — į Romuvą! Č. S.

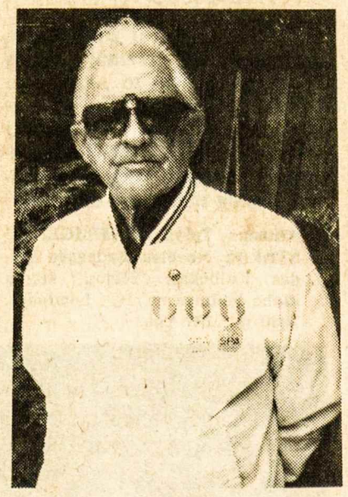

ALFONSAS LIŪDŽIUS, laimėjęs tris aukso medalius plaukimo varžybose Kalifornijoje Southern Pacific Association Master Swimming Regional Championships š. m. gegužės 2 ir 3 dienomis

A. E. LePAGE
Daiva T. Dalinda, B. A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
• Nemokamas namo įkainojimas •
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel. 537-3431
Namų 494-0605

MAE-LAINE BRIDALS
Yra pasiruošusi jums patarnauti gražiausiais pavasario bei vasaros vestuviniais drabužiais — nuotakų, pamergių ir kasdienine apranga.
Krautuvė atidaryta: nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 9 v.v., šeštadieniais 9 v.r. — 6 v.v.
1603 Clarkson Rd. N.
Mississauga, Ontario
(Clarkson Rd. Plaza)
Telefonas 823-5960
Kreipkitės: Mrs. Ona Stončius

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489 - 1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
ALFONSAS GARBENIS jums sąžiningai patarnaus parduodant, perkant, tvarkant mortgičius, įkainojant namus ir t.t. LIETUVIAMS NUOLAIDA
Pirmoji lietuviška nekilnojamo turto agentūra Toronte, veikianti daugiau kaip 30 metų

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:	IMA:
16 % už 90 dienų term. indėl.	
15 % už 6 mėn. term. indėlius	17½% už asm. paskolas
13 % už 1 m. term. indėlius	
12 % už 3 m. term. indėlius	
14 % už pensijų ir namų planą	16¾% už mortgičius
14 % specialią taup. sąsk.	
11 % užtaupymo s-tas	
6 % už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 28 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartamentai • Kondominiumai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813)360-2448 • Vakare (813)367-2413

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

AUTOMOTIVE FIBER
visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Islington, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
Telefonas 531-3098
Savininkai S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5
FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Jaunų veikėjų vestuvės

Š.m. birželio 6 d. Lietuvos Kankinių šventovėje Mississaugoje-Toronte susirinko per 400 giminių, bendradarbių, pažįstamų palydėti į lietuviškos šeimos kelią žengiančius jaunus mūsų bendruomenės veikėjus — **dr. Algį Valiulį** ir **Viltę Zubrickaitę.** Jų santuoką palaimino St. Catharines lietuvių misijos vedėjas kun. J. Liauba, OFM, koncelebruojant kun. J. Mikalauskui, OFM, ir kun. J. Staškui. Pamokslą apie šeimos meilės reikšmę Dievo ir tėvynės tarnyboje pasakė kun. J. Liauba.

Jaunoji Viltė, St. Catharines lietuvių bendruomenės veikėjų Joanos ir Algimanto Zubrickų dukra, užaugo lietuviškoje šeimoje, kurioje visi namuose kalbėjo tik lietuviškai. Ji mokėsi šeštadieninėje lietuvių mokykloje, aktyviai dalyvavo tautinių švenčių programose, deklamavo ir šoko tautinių šokių grupėje "Nemunas". 1974 m. Viltė buvo išrinkta iškiliąja lietuvaite ir atstovavo lietuviams tautybių festivalyje ir kitose kanadiečių šventėse.

Tais pačiais metais tradiciniame St. Catharines vynuogių festivalyje ji buvo išrinkta iš 34 kandidačių šventės karalaite ir išgarsino lietuvių vardą spaudoje bei iškilmėse.

Viltė daug padėjo St. Catharines lietuvių bendruomenei įvairiais atvejais, susijusiais su miesto įstaigomis, išrūpino burmistro raštą rengiant Vasario 16 minėjimą, kalbėjo per radiją kanadiečiams apie pavergtą Lietuvą.

Baigusi gimnaziją, Viltė studijavo McMaster universitete, kurį sėkmingai baigė gamtos mokslų bakalaurės laipsniu. Čia studijuodama įsijungė į "Gyvataro" šokėjų eiles ir buvo viena grakščiausių ir aktyviausių šokėjų.

Medicinos dr. Algis Valiulis augo savo tėvų Juozės ir Jono Valiulių lietuviškoje šeimoje Toronte. Pasižymėjo dideliais gabumais ir darbštumu. Gimnaziją baigė būdamas vos 16 metų. Taip pat mokėsi Maironio mokykloje, kurią baigęs, dar porą metų studijavo lituanistiniuose kursuose. Po trejų metų studijų Toronto universitete gavo bakalauro laipsnį ir studijavo medicinos mokslus, kuriuos sėkmingai baigė medicinos daktaro diplomu. Šiuo metu jis gilina studijas chirurgijos srityje, atlieka praktiką ligoninėje. Jo moksliniai straipsniai s k e l b i a m i medicinos mokslo žurnaluose.

Nežiūrint intensyvių studijų, dr. A. Valiulis nuo pat jaunystės dalyvavo lietuviškoje veikloje. Jis dalyvavo jaunimo chore, veikė ateitininkuose, buvo TULSK valdybos nariu. Daugiausia širdies yra įdėjęs į Anapilio korporacijos organizavimą ir jos veiklos išplėtimą. Jis yra Anapilio sodybos nuolatinis valdybos narys ir šiuo metu yra jos sekretorius.

Abu jaunavedžiai — Viltė ir Algis Valiuliai aktyviai reiškiasi ir KLB Toronto apylinkės veikloje ir yra šios apylinkės tarybos nariai.

Vestuvinis pokylis įvyko didžiojoje Anapilio salėje, Mississaugoje. Pagal lietuviškus papročius, jaunieji čia buvo sutikti tėvų su duona, druska ir vyno taurėmis, papuoštomis rūtomis. Vaišėms vadovavo dr. S. Kazlauskas. Pagrindinę kalbą pasakė V. Valiulis, jaunojo brolis, supažindinęs dalyvius su jaunųjų gyvenimo keliais.

Jaunavedžius sveikino giminių vardu A. Šukys, krikšto tėvų vardu — P. Besąsparis, Anapilio korporacijos — A. Rinkūnas, jų tėvai — A. Zubrickas ir J. Valiulis. Buvo gauta sveikinimų ir iš Lietuvos.

Jaunavedys dr. A. Valiulis, atsakydamas į sveikinimus, pareiškė padėką visiems prisidėjusiems prie šios svarbiausios jų gyvenimo dienos šventės iškilmingumo. Ypatingą padėką pareiškė savo ir žmonos Viltės tėvams už lietuvišką išauklėjimą bei paruošimą gyvenimui.

Jaunųjų pagerbimo dalis buvo užbaigta tautiniu šokiu "Sadute", kurią atliko jaunoji Viltė su savo draugėmis iš "Gyvataro" ir kitų grupių.

Vestuvių svečiai, pasivaišinę skania ir gausia vakariene, su jaunaisiais ir jų palydovais, grojant geram orkestrui lietuviškas bei kitas melodijas, įsijungė į šokių bangas su linksma nuotaika ir geriausiais linkėjimais jaunavedžiams dr. Algiui ir Viltei Valiuliams, įžengusiems į naujos lietuviškos šeimos kelią išeivijoje.

J. Varčius

Jaunavedžiai — dr. ALGIS VALIULIS ir VILTĖ ZUBRICKAITĖ, susituokę Lietuvos Kankinių šventovėje Mississaugoje-Toronte

Šis spygliuotom vielom apvestas sunkvežimis latvių surengtoje demonstracijoje Toronte priminė miesto gyventojams sibirinius trėmimus iš Baltijos valstybių

Apie latvių surengtą demonstraciją (birželio 14, sekmadienį), protestuojančią prieš sibirinius trėmimus, rašė ne tik "The Toronto Sun", bet ir didžiausias dienraštis "Toronto Star". Jis 1981, VI. 15 laidoje išspausdino didelę nuotrauką spygliuotomis vielomis apvesto sunkevžimio bei būrio žmonių ir ilgoką reportažą, pavadintą "Soviet flag burned at rally to protest Baltic oppression". Jame rašoma, kad demonstracijoje dalyvavo 300 baltiškos kilmės kanadiečių, mininčių sibirinius trėmimus prieš 40 metų. Kalbėtojai pabrėžę, kad sovietai ištrėmė Sibiran 800.000 baltiečių nuo 1941 m. iš Latvijos, Estijos ir Lietuvos.

Ontario parlamento narys Yuri Shymko savo kalboje pabrėžęs, jog reikalingas antras Nuernbergo teismas, kuris turėtų pasmerkti sovietinius nusikaltėlius prieš žmogaus teises. Baltiečiai esą tokios pat "holokausto" aukos, kaip ir žydai. Kalbėtojas kritikavo vakariečių vadus, remiančius sovietinę sistemą dėl naudos sau (pvz. kviečių pardavimas). Baltiškos kilmės kanadiečių uždavinys — informuoti politikus apie tikrą padėtį savo kilmės kraštuose.

Lenkų atstovas Chris Korwin-Kuczynski priminė sovietinę Afganistano okupaciją ir pareiškė, kad visas sovietų pavergtas tautas geriausiai gali vienyti bendra vergija. Latvių atstovas dr. L. Lukss sakė, kad sibiriniai trėmimai nėra tokia sensacija, kaip šūviai į Anglijos karalienę, tačiau nemažiau svarbūs. Tenemano kanadiečiai, kad tie trėmimai negalimi Kanadoje. Romėnai kadaise irgi taip manė, bet įvyko kitaip — susilaukė vergijos.

Minėtasis sunkvežimis, vaizduojantis sibirinius trėmimus, ištisą valandą prieš demonstraciją prie Ontario parlamento važinėjo miesto gatvėmis.

Pažymėtina, kad poros šimtų demonstracija patraukė televizijos ir spaudos dėmesį, o sibirinių trėmimų 40-sios sukakties pamaldos, kuriose dalyvavo 1200 žmonių, liko mažai pastebėtos.

Toronto kroatų bendruomenė, kurios centras yra 7 Awde Street, kreipėsi į atitinkamas įstaigas, prašydama pakeisti minėtos gatvės pavadinimą į Croatia Street, nes joje dauguma gyventojų yra kroatai. Pasipriešino betgi vietinė švietimo vadyba. Šiuo metu byla yra miesto taryboje. Kroatai pageidauja, kad kitos tautinės bendruomenės paremtų jų prašymą laiškais, nukreiptais į Toronto miesto tarybą.

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

Calgary, Alberta

TAUTOS FONDUI 1981 m. aukojo $100: Kanados Lietuvių Bendruomenės Kalgario apylinkės valdyba; $40: St. Saldokas; $20: L. Bruzga, K. Dubauskas, P. Gluoksnys, A. Klimavičius, T. Nevada, A. P, Vyšniauskas; $10: St. Kvietys, CLD, V. G., S. Sinkevičius, J. Stankevičius, B. Yauga; $5: J. Bruzga, P. Devenis, V. Dubauskienė, Alg. Erelis, A. S. Krausas, K. Vaitiekūnas, J. Žemaitis.

Nuoširdžiai dėkojame visiems aukotojams.

Tautos Fondo atstovybė Kanadoje, 6 Constance St. Toronto, Ont. M6R 1S4

Vancouver, B.C.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame KLB Vankuverio apylinkės valdybai ir nariams už mums surengtą netikėtą įkurtuvių pobūvį ir dovanas. Tos kelios maloniai praleistos valandos ilgai pasiliks mūsų atmintyje.

Visiems nuoširdus ačiū.

Vytautas ir Antanina Miškiniai,
White Rock, B.C.

SPORTAS LIETUVOJE

(Atkelta iš 8-to psl.)

Nemažų laimėjimų tarptautinėse lengvosios atletikos varžybose Austrijoje pasiekė Lietuvos atstovai. Pirmąsiais vietas laimėjo: 3000 m bėgime — vilnietis R. Sausaitis (8 min. 0,54 sek.), 1500 m — šiaulietė L. Baikauskaitė (4 min. 17,40 sek.), 400 m bėgime vyrams — olimpinis čempijonas R. Valiulis (47,26 sek.), 400 m moterims — vilnietė A. Kasteckaja (54,74 sek.), šuoliuose į tolį — kaunietė M. Butkienė (6 m 40 cm). Antrą vietą užėmė vilnietė G. Murašova, numetusi diską 60 m 04 cm.

Tradicinės Pabaltijo ir Gudijos lengvosios atletikos pirmenybės įvyko Rygoje. Jas laimėjo Gudijos sportininkai, užėmę 13 pirmųjų vietų. Lietuvos atstovams su 12 pergalių teko II vieta, Latvijos su 9 — III vieta, Estijos su 5 — IV vieta. Šiose pirmenybėse buvo pagerinti du Lietuvos moterų rekordai: vilnietė studentė Virginija Jakubauskytė į augštį iššoko 1,85 m, užimdama II vietą, o I vietos laimėtoja vilnietė moksleivė Neringa Untonaitė 100 m su kliūtimis nubėgo per 13,7 sek.

Lietuvos moterų rankinio pirmenybėse dalyvavo 10 komandų. Surinkusi 35 taškus, pirmenybes laimėjo Vilniaus "Eglė". Sidabro medaliai teko Vilniaus "Mokslo", bronzos — Kauno "Žydriosios liepsnelė" rankininkėms. Pastarosios pernai buvo išsikovojusios čempijonų vardus.

Feljetonas

Velnias ir komunistų partija

DIMITER INKIOW

Atsitiktinai susitiko velnias ir komunistų partijos atstovas. Atrodo, abu džiaugėsi pasimatymu.

— Kaip tau sekasi, mielasis? — klausė partijos atstovas.

— Blogai, brangusis, — atsakė velnias.

— Kodėl? Juk žmonės miršta, kaip ir prieš 2000 metų. Be to, pakankamai yra nusidėjėlių.

— Taip, bet įvedus demokratiją danguje, man sekasi labai blogai. Panaikinus Petro svarstykles, vėlės pačios nusprendžia kur eiti — į dangų ar pragarą. Tik pagalvok, tuščias pragaras, velniai tinginiauja. Bijau revoliucijos.

— Žinai ką, — sako komunistų partijos atstovas, — aš tau padėsiu vėles į pragarą atvesti, bet turi man štai ką prižadėti: kai pragaras bus pilnas, vėl jame įvesi komunizmą. Aš noriu, kad visam pasauliui bei pragarui vadovautų komunizmas. Štai ir sutartis. Pasirašyk! — Velnias pasirašė.

— Aš netikiu, kad tu pajėgsi vėles pavilioti į pragarą. Jos nėra kvailos. — Partietis juokėsi.

— Pamatysime. O dabar — į darbą!

Dirbo velnias, prižiūrint partijai. Po kelių mėnesių vėlės, skrisdamos į dangų, buvo nustebintos velnio dalinamais propagandiniais leidiniais. Prie spaudinio buvo prijungta kredito kortelė su šiais sakiniais: "Štai jūsų laimė! Su šia kredito kortele jūs gausite iš anksto rezervuotas lovas pragare. Taip pat su kredito kortele jūs turite teisę į šampaną ir jaunas, gražias moteris, malonų gyvenimą. Visos nuodėmės leidžiamos pragare. Meskite trumpą žvilgsnį į pragarą, kol nesate apsisprendusios už dangų. Nesigailėsite."

Pagalvojo vėlės, kad reikia susipažinti su pragaro gyvenimu, tad ir pasuko drauge su velniu.

— Ateikite, ateikite mano ponai ir ponios! — šaukė velniukai, atnešdami barą. Deja, prie jo beveik nebuvo vietos, nes anksčiau suviliotos sielos šoko, linksminosi. Jaunos mergaitės patarnavo vyrams, gražūs palydovai laukė moterų. Šampanas plaukė upeliais, o ant sienų buvo išrašyti šūkiai:

"Tegul dirba ir meldžiasi angelai. Pas mus triumfuoja dykaduoniai!" "Nuodėmė — malonumas!" "Seksas ir vynas — amžiais!"

— Ar tai pragaras? — klausė nustebusios naujos vėlės. — Mes visai kitaip įsivaizdavom.

— Kunigų propaganda! — šaukė velniukai. — Tai piktas šmeižtas! Be to, juk pačios įsitikinote.

Vėlės nuskrido pas Petrą pranešti, kad jos norinčios apsigyventi pragare. Nustebintas buvo Petras, kad vis daugiau ir daugiau padorių sielų rinkosi pragarą. Tačiau danguje buvo demokratija. Sielos galėjo pasirinkti pragarą arba dangų.

Kai su pragaro kredito kortelėm vėlės grįžo pas velnią, jos buvo į pragarą įleistos pro kitas duris ir įkrito į didelį katilą su karšta alyva, kurioje vėlės buvo virinamos.

— Kur baras, kur moterys? Leiskite mus prie baro!

— Cha, cha, cha! — juokėsi velniukai. — Baras mūsų propagandos dalis. Cha, cha, cha!

Pragaras buvo pilnas. Tačiau velnias juk buvo pasirašęs sutartį, kad pragare jis įves komunizmą.

— Ką aš turiu daryti? — klausė velnias komunistų partiją.

— Labai paprastai: turi įvesti planingą ūkį ir uždrausti betkokią privačią velniukų iniciatyvą, paskelbti, kad vėlės ir velniukai yra lygūs.

— Jie nėra lygūs! Nuodėmingieji bus virinami, kepami ant ilgo jiešmo. Ir tą darbą atliks velniukai. Tad kaip jie gali būti lygūs?

— Į tą klausimą neatsakau — prašau vykdyti.

Velnias vykdė, kas jam partijos buvo įsakyta! Verdančios katile vėlės ant sienų galėjo skaityti šiuos šūkius: "Visos būtinybės pragare yra lygios." "Nesvarbu kas ką virina." "Pažangios vėlės reikalauja stipresnės ugnies po jų katilu."

Tuoj pat buvo uždrausta privati iniciatyva, įvestas penkmečio planas. Netrukus velniai nieko kito neveikė, tik bėgiojo nuo vienos vėlės prie kitos su naujais įsakymais.

Staiga dėl neišaiškintų priežasčių pradėjo trūkti įvairių dalykų. Nebuvo alyvos, trūko malkų. Užgeso ugnys po katilais, ir vėlės maloniai plaukiojo šaltoje alyvoje. Anksčiau kepinamos vėlės gulėjo ant pelenų ir lošė kortomis. Suprakaitavę velniukai bėgiojo po pragarą, nešiodami kažkokius įsakymus, kažkokius raštus. Biurokratija buvo tokia didelė, kad velniukams neliko laiko vėlių priežiūrai.

Manding, ir iki šios dienos pragaras liko vienintelė vieta, kurioje komunizmas atnešė žmonijai truputį gėrio.

Iš "Mannheimer Morgen"
vertė N. L.

Šypsenos

Vairuotoja

Jauna vairuotoja Zuzana prakaituoja, norėdama įsprausti savo automobilį į vieną tuščią autoaikštėje vietą tarp kitų automobilių. Ji atsitrenkia į užpakalinį automobilį, tai į priekinį. Vargšę vairuotoją stebi policininkas. Prieina, pabarškina į langą ir klausia:

— Panele, ar tik nesate bilijardo žaidėja?

Teisme

Teisėjas: — Kaltinamasis, jūs pavadinote savo kaimyną nešvaria kiaule. Ar turite ką dar pridurti?

Kaltinamasis: — Ne, pone teisėjau, bijausi, kad tada man reiks dar daugiau baudos mokėti.

Viešbutyje

Vienas keliauninkas užeina į viešbutį ir paprašo kambario.

— Apgailestauju, visi užimti, — atsako tarnautoja.

— Na, bet jeigu Anglijos karalienė pas jus atvyktų, tai jai turėtumėte kambarį?

— Žinoma!

— Gerai. Tada perleiskite jos kambarį šiąnakt man, nes karalienė neatvyks.

Parinko **Pr. Alš.**

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**
Gifts International Inc.
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEMĖ
TONY GENYS 231-2839
PAUL KOLYČIUS 789-1545
VACYS ŽIŽYS 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

TORONTO MIESTAS
Laikraščių ir sunkių daiktų išvežimas
1981 m. liepos 1, trečiadienį – valstybinė šventė
Liepos 1, trečiadienį, nebus išvežami laikraščiai ir sunkūs daiktai, kaip šaldytuvai, baldai, medžio gabalai, šepečiai ir pan.
Palaikykite laikraščius ir sunkius daiktus 1981 m. liepos 8, trečiadieniui.
PASTABA: Toronte yra 19 stiklinių ir metalinių indų perdirbimo sandėlių. Smulkesnių informacijų teirautis telefonu 367-7742.
R. M. Bremner, P. Eng., F.I.C.E.
Viešųjų darbų viršininkas
Toronto miestas

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B
3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.
2299 Dundas St. W., Suite 303
Toronto, Ontario
M6R 1X7
(Kampas Bloor ir Dundas St.)
Telefonai:
namų 233-0303
įstaigos (416) 537-2643

W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR
DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 **Walter Dauginis** 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Birželio 28, sekmadienį, Toronto arkivyskupijoje yra maldos diena už persekiojamą tikinčiųjų Bendrija sovietiniuose kraštuose.

— Wasagoje 1981 m. birželio 21 d. išrinktas vasarinės lietuviškos misijos — parapijos komitetas, kuris rūpinsis visais tos parapijos medžiaginiais reikalais ir Gerojo Ganytojo stovyklavietės pastatais. Komitetą sudaro: T. Sekonienė, I. Pakarna, P. Bridickas ir A. Sekonis. Nutarta vasarinį lietuviškų pamaldų sezoną prailginti. Nuo dabar reguliarių sekmadienio pamaldų sezonas prasidės pirmuoju gegužės sekmadieniu ir baigsis paskutiniuoju lapkričio sekmadieniu.

— A.a. Petras Dargis, iš Keswicko, Ont., 52 metų amžiaus, mirė birželio 21 d. York County Newmarket ligoninėje. Palaidotas lietuvių kapinėse Mississaugoje birželio 23 d. iš Lietuvos Kankinių šventovės.

— A.a. Mikas Galinaitis, 79 m. amžiaus, palaidotas lietuvių kapinėse birželio 22 d. iš Turnerio-Porterio koplyčios. Apeigas atliko evangelikų kunigas A. Trakis iš Čikagos.

— Parapijos skoloms numokėti aukojo: $100 — J. Žiūraitis, J. Valiulis, V. Čuplinskienė.

— Lietuviškų kapinių aptvėrimui ir tvarkymui aukojo: $2,000 — kun. V. Stankūnas; $200 — M. Laurinavičienė, Dana ir Joana Kaunaitės, dr. Vincas Kubilius, Jonas Steigvilas; $100 — Irena ir Juozas Morkūnai, Joana ir Vladas Plečkaičiai, Jonas Šeperys, Ona Juodišienė, V. L. Nakrošiai, M. S. Putrimai, Douglas King, M. Vizgirdienė, E. S. Čepai, E. B. Liškauskai, V. Jocas, Stasys ir Jonė Paketūrai; $50 — Kazys Daunys, Adolfas Sekonis, M. Kybrancienė, M. Paukštys, A. B. Petkevičiai, Marija Traškevičienė, Lydija Novogrodskienė; $40 — Alfonsas Morkvėnas, J. Mejus; $25 — Aldona Valienė; $20 — V. Dubinskis; $10 — P. M. Krilavičiai, Kęstutis Norkus.

— A.a. Petro Ažubalio mirties metinių proga Anapilio Sodybai aukojo: $1,000 — S. S.; $100 — A. Kazlauskienė, Dana Chornomaz; J. Valiulis, J. Rugys, Petras Augaitis; $50 — Vidas Valiulis; $25 — Z. B.Ščepanavičiai, Antanas ir Regina Siručiai, Juozas ir Vanda Jasinevičiai; $20 — V. Paliulytė; $10 —Juozas ir Marytė Vizgirdai, Antanas Diržys, A. Andrulis, Pranas Norušis; $5 — U. Agurkiai, F. Cecus, S. Baltrušaitis, V. Gudaitis. Iš viso ta proga surinkta $1,705.

— Mišios birželio 28, sekmadienį, 10 v.r. už a.a. Teresę Viltrakienę, 11 v.r. — už a.a. Juozą Zenkevičių; Wasagoje: 10 v.r. už a.a. Mykolą ir Algirdą Slapšius, 11 v.r. — už a.a. kun. Petrą Ažubalį.

Toronto lietuviai evangelikai iki šiol priklausė anglų-lietuvių parapijai, sudarytai iš dviejų pagrindinių tautybių. Parapija turėjo bendrą parapijos tarybą, bendras patalpas, bet dvi atskiras kalbines grupes, aptarnaujamas dviejų kunigų. Praktiniame gyvenime betgi pasirodė, kad tokia santvarka sudaro nemažų sunkumų. Dėlto lietuviškoji grupė nutarė atsiskirti nuo angliškosios ir pasidaryti visai savarankiška. Angliškoji grupė su tuo nenorėjo sutikti. Vyko ilgi pasitarimai, tarpininkaujant sinodo vyskupui, tačiau susitarti nepavyko. Galutinį sprendimą padarė sinodas Kičenerio mieste 1981 m. birželio 16 d., būtent, jis patenkino lietuviškosios grupės norą ir įgalino ją tapti savarankiška parapija. Oficialiai ji pavadinta "Lithuanian Bilingual Lutheran Church of the Redeemer". Ji ir toliau naudosis bendromis patalpomis dalyvaus bendro turto valdyme.

Minėtame sinode vadovaujančiai reiškėsi latvių kunigas Calitis. Jis skaitė net atskirą paskaitą apie religijos būklę Baltijos kraštuose.

Vyt. Pečiulis su šeima išskrido į savo tėviškę Punske praleisti vasaros atostogų.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

LIETUVIŠKA
gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Pakrikštyta Stephanie Gloria, Stepono ir Donnos (Giedraitytės) Dranitsarių duktė.

— Pradedant pirmuoju liepos mėnesio sekmadieniu vakarinės Mišios mūsų šventovėje bus 8.30 v.

— Šį sekmadienį, birželio 28, Toronto arkivyskupija paskelbė maldos diena už Tylos Bažnyčią. Laikraštyje "Catholic Register" pažadėjo išspausdinti straipsnį apie Lietuvos tikinčiųjų padėtį. Šis laikraštis yra padėtas šventovės prieangyje.

— Suinteresuoti kelione į Šv. Žemę, Romą ir Asyžių rugsėjo 13-26 d.d. registruojami iki liepos 1 d.

— Registracija į "Aušros" ir į ateitininkų stovyklas — parapijos raštinėje. Užsiregistruojant reikia užpildyti blankus ir gauti gydytojo sveikatos pažymėjimą. Aušros stovykla prasidės liepos 5, baigsis 18 d., ateitininkų — prasidės liepos 19 ir baigsis rugpjūčio 1 d.

— Parapijai aukojo St. Pranckevičius tėvo a.a. Vinco atminimui $50. Klierikų fondui aukojo: L. Stuikienė $100, P. Kirstukas $100, M. Gudaitienė $60, S. Batulienė $50, A. B. $20.

— Mūsų parapijiečiai L. Gotceitas ir J. Priščepionka atšventė savo 90 metų amžiaus sukaktis.

— Šiais metais maldininkų kelionė į Midlandą bus rugpjūčio 9 d.

— Mišios sekmadienį 8 v. už Steponą Juodikaitį, užpr. J. Juodikaitienė, 9 v. už Elzbietą Šimkienę, užpr. S. Bubelienė, 10 v. už Platoną Preibį, užpr. N. Preibienė, 11.30 už parapiją, 7 v.v. už Mamertą ir Jievą Indrišiūnus, užpr. M. V. Indrišiūnai.

Prel. dr. J. Tadarauskas paaukojo "T. Žiburiams" $150. Pridėjus neseniai įteiktą auką $50, susidaro $200 suma. Jis yra nuolatinis "TŽ" rėmėjas nuo šio savaitraščio įsisteigimo.

Mr. Mrs. Ron ir Irena Cox (Elijošiūtė) birželio 21 d. mažojoje Anapilio salėje gausiame artimųjų būryje atšventė savo 25-rių metų vedybinę sukaktį. Dalyvavo ir visa eilė giminių iš JAV. Sukaktuvininkai susilaukė daug sveikinimų ir dovanų. Visiems padėkojo R. Cox nuoširdžia kalba. Jaukų pobūvį suruošė artimieji giminės ir Lietuvos Kankinių par. choras (p. p. Elijošių šeima yra ilgamečiai choristai). Pobūvio pranešėja buvo A. Vitkienė.

Kun. A. Trakis, evangelikų "Tėviškės" parapijos klebonas Čikagoje, lankėsi Toronte. Ta proga, lydimas E. Burmeisterio, jis aplankė ir "T. Žiburius" ir painformavo apie lietuvių veiklą Čikagoje, kurioje jis aktyviai dalyvauja.

Teologijos studento klieriko Kazio Kaknevičiaus adresas yra pasikeitęs. Dabar jis pasiekiamas šiuo adresu: 43 Pasadena Gardens, Toronto, Ont. M6S 4R6. Tel. 767-0529. Jis yra pasiruošęs teikti informacijas apie galimybes studijuoti Romoje tiems, kurie domisi kunigyste.

James Meiklejohn "Shulman File" programoje birželio 20 d., 8 v. v., (series TV 79 kanalas) buvo parodytas kaip laimėtojas geriausio laiško apie žmogaus teisių pažeidimus Pabaltijo valstybėse. Yra pažymėtina, kad J. Meiklejohn, nors yra skotiškos kilmės, išmoko lietuviškai ir jo straipsniai apie Lietuvą arba Pabaltijį neretai pasiekia plačiąją Kanados spaudą.

PADĖKA

Dėkoju p. Aldonai Siminkevičienei, visoms rengėjoms bei viešnioms už taip gražiai man surengtą mergvakarį.

Ačiū poniems už malonius sveikinimus, brolienei Vidai už gražiai pravestą programą.

Jūsų darbas bei dovanos bus malonus prisiminimas man ir Andriui.

Nuoširdus ačiū visoms —

Daiva Smailytė

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju visoms rengėjoms bei viešnioms už taip puikiai suruoštą mergvakarį ir už dalyvavimą. Taip pat dėkoju visoms prisidėjusioms, bet negalėjusioms dalyvauti.

Vaišių stalas savo įvairumu, gražumu ir skanumu tikrai buvo ypatingas. Dėkoju visoms už sukrautą tokį gausų kraitį, kuris Mariui ir man bus labai naudingas vedybiniame gyvenime. Ypač tariu nuoširdų ačiū iniciatorėms p. S. Aušrotienei ir p. J. Možonienei už visą planavimo ir suorganizavimo rūpestį.

Tas malonus vakaras paliko man daug gražių prisiminimų.

Dar kartą ačiū visoms —

Rūta Urbonaitė

ATEITININKŲ STOVYKLA

Wasagoje bus liepos 19 – rugpjūčio 1 dienomis

Stovyklautojų amžius — nuo 7 iki 18 metų. Speciali, amžiaus grupėm pritaikyta programa. Registruotis iki liepos 10 d. Prisikėlimo parapijos raštinėje arba pas dr. O. Gustainienę telefonu 445-4521 Toronte

Stambi auka

"Tėviškės Žiburių" aukotojai yra didelė atrama, kuri gerokai palengvina savaitraščio leidybą. Daugelis skaitytojų, siųsdami prenumeratos pinigus, prideda ir auką. Tokių rėmėjų tarpe pasitaiko ir stambių aukotojų. Prieš keletą metų $1000 auką įteikė **Stasys Jagėla**, o šiemet atsirado ir kitas stambus rėmėjas, kuris taip pat įteikė $1000, bet neleido skelbti pavardės. Jo ir jo žmonos pageidavimu tas $1000 įdėtas į banką, o iš gautų palūkanų bus apmokamos prenumeratos tų asmenų, kurie nori skaityti "T. Žiburius", bet negali atsilyginti. Tokių tautiečių yra ypač P. Amerikoje, kur dėl valiutos skirtumų labai sunku atsilyginti už leidinius iš Š. Amerikos.

Nuoširdžiai dėkojame stambiajam aukotojui už paramą lietuviškajai spaudai ir tikimės, kad jo idėjai pritars ir kiti, prisidėdami savo aukomis.

"Tėviškės Žiburiai"

KLK Kultūros Draugijos "Žiburiai" metinis susirinkimas įvyko "TŽ" patalpose birželio 18 d. Pirmininkaujant Vyt. Aušrotui, sekretoriaujant Vyt. Krikščiūnui, susirinkimas išklausė V. Biretos surašytą praėjusio susirinkimo protokolą, pirm. dr. S. Čepo, ižd. P. Bražuko, red. kun. Pr. Gaidos, spaustuvės vedėjo Vyt. Balčiūno pranešimus ir aptarė finansinius bei techninius "TŽ" leidybos klausimus. Revizijos komisijos pranešimą padarė Vyt. Montvilas. Po dalinių rinkimų valdyba palikta ta pati: pirm. dr. S. Čepas, vicepirmininkai — kun. J. Staškus, kun. Aug. Simanavičius, OFM, A. Bumbulis, sekr. V. Ignaitis, II sekr. A. Šimonėlienė, ižd. P. Bražukas, reikalų vedėjas — J. Andrulis.

"Broadcast Week Magazine", savaitinis dienraščio "The Globe and Mail" priedas, duodąs televizijos ir radijo programas bei informacinius rašinius apie įvairius aktorius, š. m. birželio 20-26 laidos viršelyje atspausdino lietuvaitės aktorės Ann Jillian (Nausėdaitės) spalvotą nuotrauką ir viduriniuose puslapiuose — ilgoką rašinį su aktoriška nuotrauka. Rašinyje prisimenami ir jos lietuviai tėvai, ypač motina, kuri mažai mokėjusi angliškai, bet ryžtingai skatinusi dukterį eiti į filmų vaidybą. Taip ji, 10 metų mergaitė, pradėjo savo karjerą kaip Little Bo Peep filme "Walt Disney's Babes in Toyland". Vėliau sekė kiti pasirodymai.

A. a. Algirdo Rickaus antrųjų mirties metinių proga, pagerbdama jo atminimą, mama H. Rickienė paaukojo "T. Žiburiams" $100. — **A. a. Januarijaus Reivyčio** atminimui vietoje gėlių O. J. Drąsučių šeima paaukojo "T. Žiburiams" $20, S. H. Janušai — $5.

Iš Kanados Vėžio Instituto gautas laiškas su informacija, kurioje sakoma, kad viena dažniausių priežasčių, dėl kurios miršta daug vidurinio amžiaus moterų, yra krūčių vėžys. Vėžio institutas yra paruošęs specialią programą, padedančią laiku pastebėti ligą ir duodančią atitinkamą gydymą. Tam tikslui yra įsteigtas specialus skyrius Toronto Mount Sinai ligoninėje (breast screening centre). Ber pusantrų metų juo pasinaudojo 6.500 moterų. Juo kviečiamos pasinaudoti moterys 40-59 metų amžiaus ir patikrinti savo sveikatą. Per sekančius dvejus metus numatoma patikrinti 15.000 moterų. Šiai minėto skyriaus adresas: The Breast Screening Centre, Mount Sinai Hospital, 600 University Ave., Fifth Floor, Toronto, Ont. M5G 1X5. Tel. (416) 596-3972 (collect). Suinteresuotos grupės gali pasinaudoti ir vaizdajuoste, kuri gaunama paskambinus informacijos pareigūnei (416) 978-5187.

Toronto Lietuvių Namų Vyrų Būrelio rengiama

STOVYKLA WASAGOJE

įvyks š.m. rugpjūčio 2-15 dienomis.

Veiks virtuvė. Kreiptis į raštinę tel. 532-3311

NEIMAN, BISSETT, WALSH a. EDWARD
praneša, kad jų partnerystė baigiama
1981 metų birželio 30 dieną
CLEMENS MICHAEL NEIMAN
ir
DOUGLAS GORDON EDWARD
sujungė savo advokatinę įstaigą su
THOMAS W. G. PRATT,
turėjusi savo advokatinę įstaigą 330 Bay St., Toronto
Hon. JOAN B. NEIMAN
pasiliks patarėja
Mūsų firmos vardas bus šis:
NEIMAN, PRATT, EDWARD
Penthouse, Queen's Square Building, 24 Queen Street East, Brampton, Ontario, L6V 1A7
ir
Airport Road ir Church Street, Caledon East, Ontario L0N IE0
(416) 456-3900

A†A
PETRUI KALINAUSKUI
tragiškai žuvus
Suvalkų trikampyje, tetą BRONĘ PRAKAPIENĘ
su šeima nuoširdžiai užjaučiame —

O. J. Ažubaliai — *O. J. Dirmantai*
A. K. Cirušiai — *J. K. Liutkai*
M. Daukšienė — *O. V. Marcinkevičiai*

"Vilniuje" smagu ir gražu

Ir šiais metais "Vilniaus" paviljone, Prisikėlimo parapijos salėse, skamba lietuviška muzika, dainos. Jaunimas šoka, o svečiai vaišinasi lietuviškais valgiais ir gėrimais.

Iš gatvės įėjimas papuoštas Aušros Vartais, kurie yra labai gerai pagaminti. Prie įėjimo pro bankelį kabo Aušros Vartų Marijos paveikslas, o toliau — Lietuvos valdovų vaizdai.

Parodų salėje yra labai gausus gintaro dirbinių rinkinys, labai įdomūs Adelės Katilienės seno, natūralaus medžio droziniai, Valentinos Balsienės keramikos darbai, A. ir A. Tamošaičių didžiulis kilimas, įvairūs lietuviški audiniai net 100-150 metų senumo, juostos, tautiniai drabužiai, mūsų žymiųjų dailininkų (T. Valiaus, V. Kasiulio, Galdiko, Dargio ir kt.) paveikslai, Lietuvos pašto ženklų rinkinys. Gretimai galima gintarų nusipirkti.

Didžiosios salės priekyje papuošta Gedimino pilis su geležiniu vilku, kur kartojamas prieš programas Vilniaus įkūrimo padavimas. Šoninė salės siena yra išklota Lietuvos trispalve. Tokios didelės trispalvės dar neteko matyti Toronte.

Kiekvieną vakarą išpildomos 3-4 skirtingos programos. Programose dalyvauja "Atžalyno", "Gintaro" šokių grupės, Hamiltono "Aido" mergaičių choras ir Londono "Baltija". Programų metu groja "Good Time Boys" orkestras.

Vilniaus pilies restorano gėrimus tvarko J. Gudinskas su pagalbininkais, o valgius ruošia ir pateikia J. Bubulienė. Iš valgių galima pasirinkti koldūnus (virtinius), cepelinus, bulvines dešras, kugelį, dešras su kopūstais, varškės vyniotinius ir Vilniaus lėkštę (visko po truputį). Prie atskirų stalų galima gauti ponių padovanotų pyragaičių, raguolių ir kt.

Šiais metais Vilniaus miesto burmistru išrinktas Edis Bubulis, o karalaite — Aldona Biretaitė. Vidaus ir lauko dekoracijas gražiai paruošė A. ir Irena Petrauskai ir Aida Vekterytė. Visuose darbuose talkino L. Kuliavas, S. Martinkutė, J. Nešukaitis ir V. Dauginis.

Šį "Vilniaus" paviljoną suorganizavo KLB Toronto apylinkės valdyba: pirm. R. Jonaitienė, vicepirm. R. Kuliavas, L. Mačionienė, V. Kulnys, J. Bubulienė, A. Šimonėlienė ir B. Paliulytė. Jie savo darbą pašventė bendram lietuvių labui. Pasistenkime paviljoną aplankyti, pažiūrėti, pasidžiaugti jų darbu bei programiniais pasirodymais. Tuo įvertinsime jų pastangas. Paviljonas uždaromas birželio 27 d. vakare. Veikia kasdien nuo 6 v. v., šeštadienį ir sekmadienį — nuo 3 v. p. p.

V. Matulaitis

Atitaisymas. "TŽ" 25 nr. kronikinėje informacijoje apie A. ir A. Sukauskų vedybinę sukaktį parašyta, kad p. Stukienė kalbėjo apie Alvinos veiklą lietuvių liuteronų parapijoje. Turėjo būti U. Bleizgienė (ne p. Stukienė).

MONTREAL QUE

Ekskursija į Putnamą autobusu rengiama liepos 10 — 13 d.d. Kaina su maistu ir nakvyne — $75 asmeniui. Registruotis AV parapijos klebonijoje iki liepos 1 d.

Aušros Vartų parapijos išvyka — liepos 1, sekmadienį, Palangos vasarvietėje. Norintieji važiuoti autobusu registruojasi klebonijoje. Kaina — $6.

Sibiriniai trėmimai paminėti birželio 11 d. Padėtas vainikas prie Nežinomo Kario paminklo Dominion Square, katedroje įvyko bendros baltiečių pamaldos. Giedojo AV par. vyrų choras, vadovaujamas muz. A. Stankevičiaus.

Rengiasi tuoktis Tomas Žitkus su Irena Cameron.

Šeštadieninė mokykla jau baigė mokslo metus. Kitiems mokslo metams turi 33 mokinius. Mokyklos vedėja yra M. Jonynienė, o mokytojai — J. Adamonienė, J. Adamonytė, S. Ališauskienė, sesuo Teresė, L. Staškevičius ir Ina Lukoševičiūtė. Aušra Baršauskienė ir Aldona Knystautienė pasitraukė iš mokytojų pareigų. Joms šeštadieninės mokyklos mokiniai ir tėvų komitetas išreiškė padėką už jų darbą. Šiuo metu tėvų komiteto pirmininku yra Romas Verbyla.

Naujuosius mokslo metus šeštadieninė mokykla pradės tose pačiose St. Henri gimnazijos patalpose rugsėjo 12 d. Mokyklai yra reikalingos mokytojos lietuviškai nekalbantiems mokiniams.

Irena Adamonytė baigė Montrealio Marianapolio Kolegijoje tiksliuosius mokslus ir yra priimta į McGill universitetą studijuoti architektūros. Ji, kaip ir jos sesutė Julija, plačiai reiškiasi lietuviškoje veikloje: dalyvauja "Gintaro" ansamblyje, yra ateitininkė, "Pavasario" choro dainininkė.

Kun. Juozas Aranauskas, SJ, atšventė savo 65 metų amžiaus sukaktį gausiame parapijiečių būryje. Jo pagerbimą, į kurį prisirinko pilna AV parapijos salė, suorganizavo "Neringos" jūrų šaulių kuopa. Kun. J. Aranauskas yra gerai pažįstamas montrealiečiams, nes nuo 1953 m. darbuojasi mūsų parapijoje. Jis susilaukė sveikinimų beveik iš visų mūsų organizacijų. Taip pat sveikino AV parapijos klebonas kun. J. Kubilius, išreikšdamas viltį, kad klebono pareigas perduos savo vikarui. Taip pat atvyko su geriausiais linkėjimais ir šiaip jau retesnis svečias mūsų parapijoje, būtent, Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. F. Jucevičius.

Nenuostabu, kad į šį kun. J. Aranausko pagerbimą atsilankė toks gausus žmonių būrys. Kun. J. Aranauskas, visada tylus ir, rodos, niekieno nepastebimas kunigas, visada yra prisišaukiamas betkokiam darbui. Tačiau gal didžiausias jo nuopelnas — ligonių lankymas, nes nė vienas sergantis lietuvis nebuvo jo nepaguostas raminančiu žodžiu.

Trumpą meninę dalį atliko sol. A. A. Keblys, padainuodamas kelias dainas iš savo naujai išleistos plokštelės. Jam akompanavo muzikas A. Stankevičius.

Pabaigoje kun. J. Aranauskas, tardamas visiems padėkos žodį, prisiminė kartu ir savo pirmuosius žingsnius šioje parapijoje, kai kartu su klebonu kun. J. Kubiliumi pradėjo dirbti naujai besikuriančioje parapijoje. Dėkodamas visiems rengėjams ir dalyviams už atsilankymą, ypač padėkojo solistei Elzbietai Kardelienei už dalyvavimą jo pagerbime.

Visas šių pietų pelnas buvo paskirtas kun. J. Aranauskui, kaip dovana už jo darbą mūsų parapijoje ir sugiedota "Ilgiausių metų".

Rengėjų rūpesčiu salė buvo papuošta pirmaisiais vasaros žiedais — bijūnais, rožėmis ir rūtomis.

Choreografė Birutė Nagienė praleido savaitę laiko Čikagoje, kur dalyvavo "I Lituani" operos premjeroje. **N. B.**

LITAS
MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:
Terminuotus vienerių metų indėlius 15%
Uždarus terminuotus vienerių metų indėlius 16%
Specialias taupomąsias s-tas 14%
Taupomąsias sąskaitas ..... 11% su drauda iki $2,000
Čekių sąskaitas 6%

DUODA PASKOLAS:
Nekilnojamo turto
Asmenines ir prekybines
Paskolas mirties atveju apdraustos iki $10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

KASOS VALANDOS

	1465 DeSeve	3907 A Rosemont
Pirm., Antr., Treč.	9 — 3	
Ketvirtadieniais	12 — 8	6 — 8
Penktadieniais	12 — 6	12 — 6

KUR EINA DRAUDOS?

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

birželio mėn. išsiuntinėjo klientams biuletenį su paskutinėmis draudos srityje naujienomis, problemomis ir klausimais.

Kaip ir visa ekonominė sistema, taip ir draudos neišvengia stiprių paskutinių metų ekonominių pasikeitimų ir pasekmių.

Visi turime reikalų su draudomis, todėl turėtume žinoti jų padėtį, kad galėtume tinkamai draudų klausimus spręsti.

Mūsų biuletenis bus pasiųstas kiekvienam, pasiteiravus mūsų įstaigoje. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Tel. 722-3545

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

FLORIDOJE arti Clearwater miestelio parduodamas geras, švarus dviejų miegamųjų namas. Arti apsipirkimo ir susisiekimo. Skambinti 1-705-429-5187.

ESU 61 METŲ AMŽIAUS NAŠLĖ. Kalbu ir vokiškai. Vaikai gyvena Vokietijoje. Jieškau tinkamo vyro iš Toronto arba pietinės Ontario sritės. Galiu persikelti gyventi kitur. Rašyti: "Tėviškės Žiburių" adresu, pažymint ant voko "Lydijai".